

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy v městské části Horní Počernice

Marek Žákovský

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Marek Žákovský

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vývoj místní samosprávy v městské části Horní Počernice

Název anglicky

The Development of Local Government in the Municipality of Horní Počernice

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu ve městské části Horní Počernice. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti politického procesu v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Při analýze vývoje komunálního stranického systému bude využita komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě, ke zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání pak bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhvorch s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran

Klíčová slova

Horní Počernice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. (Ed.) Komunální volby v České republice v roce 2002. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003, ISBN 80-210-3211-1.
- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4.
- Bubeníček, V.; Čmejrek, J.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5.
- Bubeníček, V.; Čopík, J.; Hajný, P.; Kopřiva, R.; Neumanová, T. (Eds.) Obce jako aktéři politického procesu: komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2005, ISBN 80-213-1326-9.
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Luhanová, M. Politika v regionálním rozvoji. Úvod do studia. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2004, ISBN: 80-213-1157-6.
- Čmejrek, J. Lokální a regionální politické stranictví v ČR. In: II. Kongres českých politologů. Praha, 5. 6. září 2003. Eds.: Dvořáková, V.; Heroutová, A. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003, ISBN 80-902176-3-X.
- Čmejrek, J. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4.
- Hudák, J.; Jüptner, P.; Svoboda, J. (Eds.) Komunální politické systémy. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2003, ISBN 80-7308-056-7.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Outlý, J. Volby do zastupitelstev vývoje a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-44.
- Říchová, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-628-4.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj místní samosprávy v městské části Horní Počernice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. března 2016

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi, PhD. za odborné vedení, cenné rady a doporučení, které mi poskytl při zpracování diplomové práce. Dále bych rád poděkoval pracovníkům Úřadu MČ Praha 20 za jejich vstřícnost a ochotu při získávání informací. Velké poděkování patří všem zastupitelům v Horních Počernicích, kteří mi věnovali svůj čas a poskytli rozhovory důležité pro zpracování diplomové práce.

Vývoj místní samosprávy v městské části Horní Počernice

The Development of Local Government in the Municipality of Horní Počernice

Souhrn

Diplomová práce se zabývá vývojem místní samosprávy v městské části Horní Počernice. Hlavním cílem této práce je zjištění faktorů, které ovlivňují charakter lokálního politického procesu v této městské části. Práce se skládá ze dvou částí, kterými jsou literární rešerše a praktická část. Literární rešerše charakterizuje obecně samosprávu a komunální politiku v České republice. V praktické části jsou charakterizovány hlavní socioekonomické ukazatele městské části. Dále jsou v práci identifikováni hlavní aktéři politického procesu v městské části, zájmové a podnikatelské skupiny a jejich vzájemné vztahy. Pozornost je věnována komparaci výsledků komunálních voleb v Horních Počernicích a analýze vývoje lokálního stranického systému. Je popsáno jednání komunálních politických aktérů, tvorba koalic, jsou charakterizovány místní konfliktní linie. V závěru jsou shrnuta zjištěná fakta.

Summary

The diploma thesis deals with the development of local government of municipality Horní Počernice. The main purpose is to find out the factors, which affect the character of local political process in this municipality. The thesis consists of two parts, which are the literature overview and practical part. The first part includes general characteristics of self-government and municipal politics in the Czech Republic. The practical part includes the characteristics of major social-economic indicators of the municipality. In the thesis are also identified the main actors of local political process of the municipality, the interests and business groups and the relationship between each other. The practical part is especially focused on comparison of municipal elections in Horní Počernice and on the analysis of the local party system. The practical part also includes the characteristics of conduct local political actors, creation coalitions and are characterized local cleavages. In the end of the thesis are summarized the established facts.

Klíčová slova: Horní Počernice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Keywords: Horní Počernice, local political process, electoral party, local party systém, municipal coalition

Obsah

1.	Úvod.....	11
2.	Cíl práce a metodika	13
3.	Literární rešerše	15
3.1	Územní samospráva.....	15
3.2	Obec	15
3.2.1	Občané obce.....	16
3.2.2	Samostatná a přenesená působnost	17
3.2.3	Zastupitelstvo obce	18
3.2.4	Rada obce.....	19
3.2.5	Starosta.....	20
3.2.6	Obecní úřad.....	21
3.2.7	Výbory zastupitelstva, komise rady.....	21
3.3	Komunální politika	22
3.3.1	Charakteristika voleb, funkce voleb, teorie volebních systémů	24
3.3.2	Komunální volby, jejich náležitosti a komponenty	26
3.3.3	Komponenty komunálního volebního systému	28
3.4	Občanská participace	34
3.5	Nezávislí v lokální a regionální politice	36
3.6	Komunální koalice.....	37
3.6.1	Typologie koalic	39
3.7	Lokální modely demokracie	42
3.7.1	Definice lokální demokracie.....	42
3.7.2	Typologie lokálních modelů demokracie	43
3.7.3	Hodnocení lokálních modelů demokracie	45
4.	Charakteristika obce	47
4.1	MČ Praha 20 – Horní Počernice.....	47
4.2	Historie.....	48
4.3	Socioekonomická charakteristika	49
4.3.1	Počet obyvatel.....	49
4.3.2	Věková struktura.....	51
4.3.3	Vzdělanostní struktura	51
4.3.4	Struktura zástavby.....	52
4.3.5	Doprava.....	53
4.3.6	Školství	54
4.3.7	Kultura	54
4.3.8	Podnikání	56
4.3.9	Veřejný život.....	57
4.4	Největší problémy Horních Počernic.....	59
4.4.1	Pražský okruh	59
4.4.2	Dopravní situace na Náchodské ulici.....	61
4.4.3	Česká pošta	64
5.	Politici aktéři a občanská participace v obci.....	66
5.1	Komunální volby v roce 1990	66
5.2	Komunální volby v roce 1994	67
5.3	Komunální volby v roce 1998	68
5.4	Komunální volby v roce 2002	69

5.5	Komunální volby 2006	70
5.6	Komunální volby 2010	71
5.6.1	Kandidující strany a hnutí	71
5.6.2	Volební kampaň, volební programy	72
5.6.3	Výsledky voleb	73
5.6.4	Pokus o převrat	76
5.7	Volby v roce 2014.....	78
5.7.1	Kandidující strany a hnutí.....	78
5.7.2	Volební kampaň, volební programy	78
5.7.3	Výsledky voleb	82
5.7.4	Povolební vyjednávání a vznik koalice	83
5.7.5	Orgány obce.....	84
5.8	Participace občanů	85
5.9	Nezávislí kandidáti	88
5.10	Lokální model demokracie v Horních Počernicích	90
5.11	Aktivní a pasivní volební právo.....	91
5.12	Porovnání výsledků komunálních voleb.....	93
5.13	Konfliktní linie v obci.....	95
6.	Politický proces v Horních Počernicích.....	102
7.	Závěr	116
8.	Použité zdroje	121
8.1	Tištěné dokumenty.....	121
8.2	Další tištěné zdroje.....	122
8.3	Elektronické dokumenty	123
8.3.1	Elektronické články	123
8.3.2	Webové stránky, příspěvky na webu	123
8.4	Zákony	135
8.5	Rozhovory se zastupiteli	136
9.	Přílohy.....	137
9.1	Seznam zkratk	137
9.2	Soubor otázek pro rozhovor s politiky.....	139
9.3	Obrázky.....	140

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Městské části a správní obvody hl. m. Prahy	47
Obrázek 2:	Chvalský zámek	48
Obrázek 3:	Znak městské části	49
Obrázek 4:	Současný VGP Park	56
Obrázek 5:	Možné trasy Pražského okruhu	61
Obrázek 6:	Nevyhovující budova České pošty	65
Obrázek 7:	Divadlo Horní Počernice.....	140
Obrázek 8:	Úřad Městské části Praha 20	140
Obrázek 9:	Kulturní centrum Domeček.....	141
Obrázek 10:	Rodinné centrum MUM	141
Obrázek 11:	Ranní příjezd do Horních Počernic	142
Obrázek 12:	Organizační struktura Úřadu MČ Praha 20.....	142

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva obce	18
Tabulka 2: Volební účast v komunálních volbách (v %).....	36
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel do roku 1980	50
Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel od roku 1991	50
Tabulka 5: Věková struktura obyvatel.....	51
Tabulka 6: Nejvyšší dosažené vzdělání u obyvatel starších 15 let.....	52
Tabulka 7: Výsledky komunálních voleb v roce 1994	67
Tabulka 8: Výsledky komunálních voleb v roce 1998	68
Tabulka 9: Výsledky komunálních voleb v roce 2002	69
Tabulka 10: Výsledky komunálních voleb v roce 2006	71
Tabulka 11: Výsledky komunálních voleb v roce 2010	73
Tabulka 12: Převedení výsledků hlasování na mandáty	83
Tabulka 13: Volební účast v komunálních volbách v Horních Počernicích.....	85
Tabulka 14: Volební účast voličů Horních Počernic ve volbách do PS Parlamentu ČR.....	85
Tabulka 15: Počet kandidátů do zastupitelstva v komunálních volbách podle politické příslušnosti	89
Tabulka 16: Počet mandátů v zastupitelstvu podle politické příslušnosti	90
Tabulka 17: Počet veřejně známých osobností kandidujících v komunálních volbách	91
Tabulka 18: Využití aktivního a pasivního volebního práva v Horních Počernicích.....	92
Tabulka 19: Vládnoucí strany v Horních Počernicích.....	95

Seznam grafů

Graf 1: Volební účast v komunálních volbách	36
Graf 2: Vývoj počtu obyvatel od roku 1991	50
Graf 3: Věková struktura obyvatel Horních Počernic	51
Graf 4: Vzdělanostní struktura obyvatel Horních Počernic starších 15 let.....	52
Graf 5: Výsledky komunálních voleb v roce 1990	66
Graf 6: Výsledek komunálních voleb v roce 1994	67
Graf 7: Výsledky komunálních voleb v roce 1998	68
Graf 8: Výsledky komunálních voleb v roce 2002	70
Graf 9: Výsledky komunálních voleb v roce 2006	71
Graf 10: Výsledky komunálních voleb v roce 2010	74
Graf 11: Výsledky komunálních voleb v roce 2014	83

1. Úvod

Po listopadu 1989 došlo ke změnám územní veřejné správy. Bylo obnoveno obecní zřízení, vznikla obecní zastupitelstva, obecní a městské úřady. K dalším změnám veřejné správy došlo se vznikem samostatné České republiky v roce 1993 a s jejím vstupem do EU.

Problematika komunální politiky stála dlouho mimo zájem občanů i politologů. Nízká účast voličů v komunálních volbách dokládá, že tyto volby nejsou pro občany příliš atraktivní. Soustřeďují se spíše na volby do Poslanecké sněmovny. Lze říci, že problémy celostátní je zajímají víc, než místní. Přitom právě problémy obce jsou ty, s kterými se denně setkávají, a které mohou ovlivnit volbou samosprávy a svým aktivním přístupem.

Celostátní a komunální politika jsou sice propojené, ale rozhodně nelze přenášet principy z jedné úrovně na druhou. Komunální politika je blíže každodennímu životu občanů, promítají se do ní lokální problémy. Je založená více na osobních vztazích, zvolení zastupitelé se mnohem častěji setkávají se svými voliči, cítí větší zodpovědnost. Programy politických subjektů bývají konkrétnější. Chování voličů bývá jiné než při volbách do Poslanecké sněmovny, kde občané volí zejména podle politických stran. V komunálních volbách dávají mnohem více přednost osobnostem a v poslední době také nezávislým kandidátům.

V souvislosti s decentralizací a s reformou státní správy došlo na konci 90. let ke zvýšení zájmu o komunální politiku. Lze zkoumat sestavování kandidátních listin, úlohu jednotlivých politických subjektů, analyzovat volební výsledky. Je možné sledovat, jak probíhá povolební vyjednávání a vytváření koalic.

V předkládané diplomové práci je posuzován vývoj místní samosprávy v městské části Horní Počernice. Horní Počernice vznikly v roce 1943 sloučením obcí Chvaly, Svěpravice, Čertousy, Xaverov a Horních Počernice. Toto sloučení bylo potvrzeno v roce 1947, v roce 1969 byla obec povýšena na město. V roce 1974 byly Horní Počernice připojeny k Praze a začleněny do městského obvodu Praha 9. V roce 1990 byly transformovány na městskou část Praha – Horní Počernice, která se v souvislosti s reformou státní správy stala od 1. 7. 2001 samostatným 20. správním obvodem s rozšířenými kompetencemi. Od 1. 1. 2002 nese název Praha 20 a vykonává rozšířenou přenesenou působnost pro své vlastní území.

Horní Počernice se po roce 1989 staly moderní městskou částí, s rostoucí výstavbou se zvyšuje počet obyvatel, který v současnosti přesahuje 15 000. Vzhledem k umístění na východním okraji Prahy však stále zůstává v městské části i v jejím okolí hodně zeleně, rybníků i lesů. Horní Počernice si tak v mnoha ohledech zachovávají svůj původní venkovský ráz.

Bude zajímavé sledovat charakter lokálního politického procesu, roli tradičních politických stran a nezávislých hnutí, jak probíhají jednání zastupitelstva a jakou roli při něm hraje opozice. Určitou raritou je, že za posledních 25 let se ve vedení Horních Počernic vystřídali pouze dva starostové. Na základě zjištěných poznatků bude možné určit, zda komunální politika obsahuje prvky typické pro menší nebo větší obec, a o jaký lokální model demokracie se jedná.

Podle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, se hlavní město člení na městské části. Vzhledem k tomu, že byly Horní Počernice dříve obcí, a že i v běžném životě používají občané i zastupitelé tento pojem, bude v diplomové práci městská část Praha 20 nazývána obcí.

2. Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu v městské části Horní Počernice.

Dílními cíli práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Při vypracování diplomové práce byl využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti politického procesu v obcích různých kategorií. Práce má charakter případové studie. Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Teoretická část je tvořena literární rešerší, ve které jsou definovány základní pojmy vztahující se k lokálnímu politickému procesu (obec, orgány obce, její působnost), dále volby a komponenty lokálního volebního systému, koalice a jejich typologie, lokální modely demokracie.

Hlavním zdrojem informací v teoretické části bylo studium odborné literatury se zaměřením na danou problematiku. Další informace byly čerpány z právních předpisů, které se týkají obcí (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí).

V praktické části je nejprve popsána historie obce a její socioekonomická charakteristika. Jsou popsány zájmové skupiny a podnikatelské subjekty v obci. Pozornost je dále věnována základním problémům v obci a možnostem jejich řešení.

V další části je zkoumán průběh a výsledky komunálních voleb v jednotlivých volebních obdobích od roku 1990. Podrobněji jsou rozebrány volby do zastupitelstva v roce 2010, kdy došlo v obci k výrazné změně a poslední volby, které se konaly v roce 2014.

Informace v praktické části byly čerpány zejména z oficiálních webových stránek Českého statistického úřadu, z webových stránek Úřadu městské části Praha 20 a z místního Hornopočernického zpravodaje.

Při analýze vývoje komunálního stranického systému byla využita komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě. Ke zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání byl proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky. K identifikaci případných komunálních koalic byla využita typologie dle Stanislava Balíka.

Bylo uskutečněno celkem deset rozhovorů s politiky, kteří byli zvoleni do obecního zastupitelstva ve volbách v roce 2014. Vzhledem k tomu, že některé strany a hnutí kandidovaly společně, byl vždy vybrán aspoň jeden zástupce ze společné kandidátní listiny. Nejvíce rozhovorů, celkem pět, bylo provedeno se zastupiteli z hnutí Šance pro Počernice, protože ve volbách získali celkem 12 míst v 25 členném zastupitelstvu. Také proběhl rozhovor se zastupitelem z koaliční strany TOP 09. Dále byl osloven zastupitel ze strany ČSSD, zastupitel, který kandidoval jako nezávislý kandidát za KSČM a hnutí Počerníci pro Počernice. Byl také osloven zastupitel z Hnutí Občanů Počernic a zastupitel z hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, které kandidovalo společně s ODS. Mezi oslovenými respondenty byli bývalý starosta a současná starostka a dalších pět členů Rady Městské části Praha 20, které je možno považovat za důležité osoby místního politického života. Rozhovory se uskutečnily v průběhu období března až září 2015 a uskutečnily se na různých místech v Horních Počernicích.

Z důvodu zachování anonymity nejsou u respondentů uváděna jejich jména, ze stejného důvodu jsou všechny rozhovory psány v mužském rodě.

3. Literární rešerše

3.1 Územní samospráva

Komunální politika se uskutečňuje v prostředí místní samosprávy, která je realizována v podmínkách státu. Stát je nositelem veškeré veřejné moci, z níž část může přenechat jiným subjektům. Územní samospráva se tak podílí na výkonu zbylé veřejné moci.

Historické kořeny dnešní místní samosprávy sahají do 19. století, kdy obyvatelé rozhodovali o některých svých záležitostech sami nebo prostřednictvím svých zástupců.

Obec je chápána jako základní nejnižší organizační územní jednotka a také jako společenství jejích obyvatel. Vyznačuje se tedy dvěma základy – územním a personálním. Dodnes přetrvává spor o to, který z těchto základů má větší váhu. Zda organizační územní jednotka nebo společenství obyvatel. (Balík, 2009, s. 27 - 29)

3.2 Obec

Zákon č. 128/2000 Sb. neboli zákon o obecním zřízení, definuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů. Obec je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese za ně odpovědnost. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Také chrání veřejný zájem, který vyplývá ze zákonů a jiných právních předpisů.

Každá obec se vyznačuje tím, že má své občany, území a samosprávnou funkci. Má také svůj název, který může změnit pouze se souhlasem Ministerstva vnitra na návrh obce.

Obec, která má alespoň 3000 obyvatel, je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, dalšími orgány jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Město je samostatně spravováno zastupitelstvem města, dalšími orgány jsou rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města.

Zvláštní postavení mají statutární města, která se mohou členit na městské obvody nebo části. Mezi statutární města patří např. Kladno, České Budějovice, Plzeň, Liberec, Brno, Zlín a další. Statutární město je spravováno zastupitelstvem města, dalšími orgány jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Městský obvod územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu, dalšími orgány jsou

rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu. Městská část územně členěného statutárního města je spravována zastupitelstvem městské části, dalšími orgány městské části jsou rada městské části, starosta, úřad městské části a zvláštní orgány městské části. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Zvláštní postavení má také hlavní město Praha a jeho městské části. Zákon upravuje úkoly patřící do samostatné působnosti hl. m. Prahy a úkoly patřící do samostatné působnosti městských částí. Dále stanovuje přenesenou působnost orgánů hl. m. Prahy a orgánů městských částí. Hl. m. Praha je spravována zastupitelstvem hlavního města, výkonným orgánem je rada, město zastupuje navenek primátor. Magistrát hl. m. Prahy plní úkoly zadané zastupitelstvem nebo radou, plní úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti podle zákona. Mezi orgány městských částí patří zastupitelstvo městské části, rada městské části a starosta. Dále to jsou výbory zastupitelstva městské části, komise rady městské části a zvláštní orgány. Úřad městské části vykonává přenesenou působnost městské části. (Zákon č. 131/2000 Sb.)

3.2.1 Občané obce

Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, a je hlášena k trvalému pobytu v obci. Zákon o obcích umožňuje občanům uplatňovat práva ve vztahu k obci a jejím orgánům. Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo volit i být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu za podmínek, které stanoví zvláštní zákon. Má také právo vyjadřovat svá stanoviska k projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a závěrečnému účtu obce, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva.

Občan obce má dále právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva a komisí rady obce a požívat si z nich výpisy. Občan má právo podávat orgánům obce návrhy, podněty a připomínky. Orgány obce je musí vyřídit bezodkladně, nejdéle do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce nejpozději do 90 dnů.

Stejná práva jako občan obce má i fyzická osoba, která je starší 18 let, je cizím státním občanem a je v obci hlášena k trvalému pobytu, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, již je Česká republika vázána. Fyzická osoba starší 18 let, která není v obci hlášena

k trvalému pobytu, ale vlastní na území obce nemovitost, má stejná práva jako občan obce, kromě práva volit a být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu. (Čmejrek, Kopřiva, 2007, s. 28 - 29)

3.2.2 Samostatná a přenesená působnost

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, a dále záležitosti, které jsou do samostatné působnosti obce svěřeny zákonem.

Jde především o schvalování programu rozvoje obce, územního a regulačního plánu, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu, vydávání obecně závazných vyhlášek obce.

Do samostatné působnosti patří také stanovení počtu členů rady obce, volba starosty, místostarostů a dalších členů rady obce, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva a jejich odvolávání z funkce, určování funkcí, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, zřizování a rušení výborů, volba jejich předsedů a dalších členů a jejich odvolávání z funkce.

Obec může v rámci samostatné působnosti zřizovat a rušit obecní policii, rozhodovat o spolupráci a formě spolupráce s jinými obcemi, rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic.

V souladu s místními předpoklady vytváří obec podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, např. potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání a ochrany veřejného pořádku.

Při výkonu samostatné působnosti může obec v souladu se zákonem vydávat obecně závazné vyhlášky.

Přenesená působnost je vykonávána ve věcech, které stanoví zvláštní zákon. V tomto případě je výkon státní správy v určitém rozsahu přenesen státem na územní samosprávu. Podle rozsahu přenesené působnosti rozeznáváme obce se základním rozsahem přenesené působnosti, obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností. Metodickou a odbornou pomoc při výkonu výkonu přenesené působnosti vůči orgánům obcí vykonává krajský úřad, obce obdrží na plnění úkolů v přenesené působnosti příspěvek ze státního rozpočtu.

V přenesené působnosti může obec vydávat nařízení obce, je-li k tomu zákonem zmocněna. Při jejich vydávání se řídí zákony a jinými právními předpisy. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

3.2.3 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je složené z členů zastupitelstva obce, jejich počet na každé volební období stanoví zastupitelstvo obce v souladu se zákonem o obcích nejpozději 85 dnů předem dnem voleb do zastupitelstev v obcích. Počet členů zastupitelstva obce se stanoví podle počtu obyvatel a podle velikosti územního obvodu. (Balík, 2009, s. 94)

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva obce

do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: Zákon o obcích - č. 128/2000 Sb., vlastní zpracování 2015

Počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen je oznámen na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení.

Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby. Pokud neurčí zastupitelstvo jinak, volí se počet členů zastupitelstva podle počtu členů v končícím volebním období.

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, k němuž dojde ukončením hlasování. Mandát vykonává člen zastupitelstva osobně, v souladu se svým slibem a není při něm vázán žádnými příkazy. Funkce člena zastupitelstva je veřejnou funkcí. Je volen na čtyři roky.

Člen zastupitelstva má při výkonu své funkce právo iniciativy, právo interpelace a právo informace. Právo iniciativy znamená, že může předkládat návrhy na projednání zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím. Právo interpelace znamená, že může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů a na další orgány, organizace nebo právnické osoby, které obec založila nebo zřídila. Písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů. Právo informace znamená, že může požadovat informace, které souvisejí s výkonem jeho funkce od zaměstnanců zařazených do obecního úřadu.

Povinností zastupitele je aktivní účast a vyvarovat se střetu zájmů. Člen zastupitelstva se musí zúčastňovat zasedání zastupitelstva obce nebo jiných orgánů obce, pokud je jejich členem, má plnit úkoly, kterými ho tyto orgány pověřily, hájit zájmy občanů obce a jednat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Zastupitel, u něž by hrozil střet zájmů, je povinen tuto skutečnost sdělit před zahájením jednání příslušnému orgánu obce. (Balík, 2009, s. 67 - 68)

Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Zasedání obce svolává a většinou i řídí starosta. Starosta je také povinen svolat zasedání obce, pokud o to požádá alespoň třetina členů zastupitelstva obce, nebo hejtman kraje. Zasedání zastupitelstva se koná nejpozději do 21 dnů ode dne, kdy byla žádost doručena obecnímu úřadu. Pokud nesvolá zasedání zastupitelstva starosta, udělá to buď místostarosta, nebo jiný člen zastupitelstva.

Zastupitelstvo je schopné se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. Pokud při zahájení nebo v průběhu jednání není přítomna nadpoloviční většina členů zastupitelstva, ukončí předsedající jeho zasedání a do 15 dnů se musí konat náhradní zasedání. Zasedání zastupitelstva je veřejné. Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informace o zasedání musí být zveřejněna na úřední desce alespoň 7 dní předem. O průběhu zasedání zastupitelstva se pořizuje zápis, který podepisuje starosta, místostarosta a určení ověřovatelé. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti a má klíčové kompetence v záležitostech majetkoprávních. (Balík, 2009, s. 69 - 70)

3.2.4 Rada obce

Rada obce je výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti a je ze své činnosti odpovědná zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti může rada rozhodovat, jen pokud to stanoví zákon. V obci, kde se nevolí rada, vykonává její pravomoc starosta, pokud to nestanoví zákon jinak.

Radu obce tvoří starosta, místostarosta nebo místostarostové a další členové rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva. Počet členů rady je vždy lichý, může to být nejméně 5 členů a nejvýše 11 členů, zároveň nesmí přesahovat jednu třetinu členů zastupitelstva. Pokud má zastupitelstvo obce méně než 15 členů, pak se rada obce nevolí.

Pokud je starosta nebo místostarosta ze své funkce odvolán nebo se vzdá své funkce, přestává být i členem rady. Pokud v průběhu funkčního období poklesne počet členů rady pod 5 a pokud nebude na nejbližším zasedání doplněn, pak od tohoto okamžiku vykonává její pravomoc zastupitelstvo, které může zcela nebo zčásti svěřit rozhodování o záležitostech starostovi.

Rada obce se schází podle potřeby, její schůze jsou neveřejné. Rada obce je schopná se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů, k platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

Rada obce ze své schůze pořizuje zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. Zápis ze schůze rady musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. Podrobnosti o jednání rady jsou stanoveny v jednacím řádu.

Rada připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.

Rada obce plní řadu úkolů, zabezpečuje zejména hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, může vydávat nařízení obce, projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty přeložené jí členy zastupitelstva, zřizovat a rušit odbory a oddělení obecního úřadu, atd. (Čmejrek, Kopřiva, 2007, s. 44 - 46)

3.2.5 Starosta

Starosta zastupuje obec navenek. Starostu do své funkce volí zastupitelstvo z řad svých členů stejně jako místostarostu nebo místostarosty. Starosta i místostarosta musí být občany České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu.

Starosta jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem a stanoví jeho plat.

Starosta také odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Dále uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu. Starosta současně odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce.

Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady obce a podepisuje společně s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva a rady.

Pokud je starosta ze své funkce odvolán nebo se své funkce vzdá, vykonává jeho pravomoc až do zvolení nového starosty místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo obce.

Starostu zastupuje místostarosta. Starosta spolu s místostarostou podepisují právní předpisy obce. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 50 - 51)

3.2.6 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta nebo místostarostové, tajemník obecního úřadu (pokud je jeho funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Rada může pro jednotlivé úseky činnosti zřídit odbory a oddělení, do nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obecní úřad v rámci samostatné působnosti plní úkoly, kterými jej pověřilo zastupitelstvo nebo rada obce. Také pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Dále obecní úřad vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce, a rozhoduje o poskytování informací žadatelům podle zvláštního zákona.

Funkce tajemníka se zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností, ostatní obce tuto funkci mohou zřídit. Tajemník je zaměstnancem obce a je odpovědný starostovi za plnění úkolů v samostatné i přenesené působnosti. Dále plní úkoly, které mu svěřilo zastupitelstvo, rada obce, starosta a stanoví podle zvláštních právních předpisů platy všem zaměstnancům obce, kteří jsou zařazení do obecního úřadu.

Tajemník obecního úřadu se také účastní zasedání zastupitelstva a rady a má poradní hlas. Nesmí vykonávat funkce v politických stranách a politických hnutích. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 51 - 52)

3.2.7 Výbory zastupitelstva, komise rady

Zastupitelstvo obce může zřídit výbory jako své iniciativní a kontrolní orgány, vždy však musí zřídit finanční a kontrolní výbor. Výbory předkládají svá stanoviska a návrhy zastupitelstvu. Obec, v jejímž územním obvodu podle posledního sčítání lidu, žije alespoň 10 % obyvatel, kteří se hlásí k jiné národnosti než české, musí zřídit výbor pro národnosti menšiny. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva, to neplatí, pokud jde o předsedu osadního výboru.

Výbor plní úkoly, kterými jej pověřilo zastupitelstvo obce, a tomu také odpovídá za svou činnost. Počet členů výboru je vždy lichý. Výbor se schází podle potřeby.

Finanční a kontrolní výbory musí mít nejméně tři členy. Jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník a osoby, které zabezpečují rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu.

Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, kterými jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, pokud je zřízena. Dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v rámci samostatné působnosti a plní další kontrolní úkoly, kterými jej pověřilo zastupitelstvo. O provedené kontrole musí výbor pořádat zápis.

V částech obce může zřídit zastupitelstvo osadní výbory. Osadní výbor musí mít nejméně tři členy. Počet členů osadního výboru určí zastupitelstvo. Členy osadního výboru jsou občané obce, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen, a jsou určeni zastupitelstvem obce.

Rada obce může zřídit komise jako své iniciativní a poradní orgány. Komise předkládají svá stanoviska a náměty radě obce. Komise je výkonným orgánem tehdy, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti v určitých věcech. V tom případě může být předsedou komise pouze osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v dané oblasti.

Komise se usnávají většinou všech svých členů. Ze své činnosti je odpovědná radě obce a ve věcech přenesené působnosti na jím svěřeném úseku odpovídá starostovi. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 52 - 53)

3.3 Komunální politika

Po listopadu 1989 došlo ke změnám politického uspořádání a k uplatňování principů demokratického státu. V souvislosti s tím se změnila i územní veřejná správa. Bylo obnoveno obecní zřízení, vznikla obecní zastupitelstva a obecní a městské úřady. K dalším změnám došlo se vznikem České republiky, která se 1. 1. 1993 stala samostatným státem, a s pozdějším vstupem České republiky do Evropské unie.

Reforma územní veřejné správy začala v roce 1997. V tomto roce bylo rozhodnuto o vzniku 13 krajů, kromě hlavního města Prahy. V roce 2000 byly schváleny zákony č. 128/2000 Sb. o obcích, č. 129/2000 Sb. o krajích a č. 130/2000 Sb. o volbách do zastupitelstev krajů. V roce 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů, jejich činnost převzaly kraje a obce s rozšířenou působností. Česká republika je tak členěna na 14 krajů (13 krajů a hl. m. Praha) a obce jako nižší územně samosprávné jednotky. (Čmejrek, Kopřiva, 2007, s. 22 - 23)

Ve volbách vybírají občané své zástupce do obecních zastupitelstev. Komunální volby v České republice po roce 1989 upravovaly čtyři zákony.

První řádné volby po roce 1989 se konaly v listopadu 1990 a řídily se zákonem č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích. Zákon byl přijat Českou národní radou v září 1990.

Dalším zákonem byl zákon č. 298/1992 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a místním referendu. Podle něj se však žádné řádné volby nekonaly.

V roce 1994 a 1998 proběhly řádné volby podle zákona č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů.

Od roku 2002 se konají volby podle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů.

Všechny komunální volby, které se konaly od roku 1990, se konají tajným hlasováním, na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva a podle zásad poměrného zastoupení. Funkční období zastupitelů je čtyřleté. (Balík, 2009, s. 137 - 158)

Otázky komunální politiky zůstávaly dlouhou dobu mimo hlavní zájem. Pozornost se soustředila hlavně na politické stranictví na národní úrovni. Mezi hlavní důvody patřil centralistický přístup k politickým vztahům a rozhodování, malý společenský zájem o toto téma a především náročnost dané problematiky, která vyžaduje rozsáhlý terénní výzkum. V posledních letech se ale situace začíná měnit a zájem o komunální politiku se zvyšuje. (Čmejrek, 2003, s. 271)

Pro Českou republiku je charakteristické roztržštěné osídlení s velkým počtem venkovských obcí. Po roce 1989 se celkový počet obcí zdvojnásobil a v roce 2015 bylo v ČR 6253 obcí. Více než třetinu tvoří obce do 200 obyvatel, asi 60 % obcí je do 500 obyvatel, přibližně 80 % obcí je do 1000 obyvatel a obcí do 2000 obyvatel je asi 90 %. S velikostí obce souvisí i počet politických stran, které zde působí. V obcích do 2000 obyvatel působí ve srovnání s parlamentní úrovní pouze některé z politických stran nebo zde nepůsobí žádné. V obcích do 1000 obyvatel zpravidla nepůsobí žádná z parlamentních politických stran a politiku tvoří nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Politické strany jsou zde chápány jako zdroj potíží, kandidáti se ke svým stranám nehlásí a často kandidují jako nezávislí. V obcích střední velikosti, tedy v obcích od 2000 do 40 000 obyvatel, fungují většinou všechny parlamentní strany a kromě nich ještě další lokální nebo regionální politické subjekty. Politický systém a úloha politických stran ve velkých

městech je stejná jako na národní úrovni. Politické spektrum zde doplňují ještě různé neparlamentní a regionální politické subjekty. (Čmejrek a kol., 2009, s. 11 - 14)

Dalším znakem jednotlivých komunálních politických systémů je také jejich soutěživost. Platí, že se vzrůstající velikostí jednotlivých obcí roste pravděpodobnost, že zde bude fungovat soutěživý politický systém. Klasifikace soutěživosti je dána velikostí politické opozice. Tu mohou tvořit buď jednotliví zastupitelé, nebo celé strany. Pokud opozici tvoří pouze jednotlivci, tak se zbylé části politického systému daří významně oslabit vliv a pozici těchto jednotlivých zastupitelů. Pokud ale opozici tvoří celé politické strany, získává politický systém reálné linie soutěživosti. (Hudák, Jüptner, Svoboda, 2003, s. 185 - 186)

3.3.1 Charakteristika voleb, funkce voleb, teorie volebních systémů

Následující text obsahuje stručnou charakteristiku voleb, základních funkcí voleb a teorie volebních systémů, kam se v širším pojetí řadí volební proces a v užším pojetí volební procedura.

Charakteristika voleb

Volby lze vymezit jako časově, místně a právně upravený proces, prostřednictvím kterého dochází k ustavení zastupitelských sborů. Toto ustavení probíhá na základě výběru z většího množství uchazečů, kteří musí splnit předem daná kritéria. Volebním aktem se rozumí samostatné rozhodování voličů, kteří mohou být z voleb vyloučeni jen ve zcela výjimečných případech. (Říchová, 2002, s. 131)

Volby jsou významnou součástí demokratického politického procesu, jejich hlavním aktérem je občan. Jsou svobodné, všeobecné, přímé, pravidelné, soutěživé, definitivní a tajné, a stávají se ukazatelem kvality demokracie. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 87)

Funkce voleb

Mezi hlavní cíle a funkce voleb patří:

- a) zajištění reprezentace
- b) vznik vládnoucí většiny
- c) poskytnutí legitimacy
- d) umožnění participace občanů

Základní úlohou voleb je zajištění reprezentace. Dochází k vytvoření zastupitelského orgánu, který je pověřen správou veřejných záležitostí. Skladba tohoto orgánu vystihuje

různorodost názorů ve společnosti. Mezi důvody reprezentace patří např. osobní nebo regionální zájmy, dále náboženské, profesní i jiné zájmy.

Vznik vládnoucí většiny představuje vytvoření politicky nejpřijatelnější formy reprezentace, která by se opírala o většinovou podporu voličů. Odlišné názory jednotlivých politických uskupení často zefektivňují rozhodovací proces. Důležitou roli hraje politická opozice, která zabezpečuje kontrolu nad činností zastupitelského orgánu.

Voliči poskytnutím legitimacy vyslovují podporu zvoleným politickým představitelům a tím i celému politickému systému.

Umožnit participaci voličů na politickém životě společnosti vede k větším možnostem zapojení do politického procesu a formování politické kultury voličů. Tím, že volič vybírá mezi odlišnými politickými programy, vyjadřuje své preference a posiluje politickou komunikaci mezi veřejností a politiky. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 88)

Teorie volebních systémů

Na volební systém jako souhrn pravidel, která upravují konání voleb, lze nahlížet v širším nebo užším kontextu.

Volební systém v širším pojetí zahrnuje celý volební proces. Ten se skládá z fází, které se týkají voličů, kandidátů, organizátorů voleb a stanovení výsledků voleb. Každá tato fáze se řídí svými pravidly, která mají vliv na průběh a výsledky voleb. Z hlediska voličů se jedná o vyhlášení data voleb, způsobu hlasování a účasti u voleb. Účastí u voleb se rozumí aktivní volební právo, ale i způsob zahrnutí voliče do seznamu voličů. Fáze, která se týká kandidátů, zahrnuje určení kandidátů, případně sestavení kandidátních listin, registraci kandidátů, organizaci volební kampaně a také získávání finančních prostředků na její organizaci. Z hlediska organizátorů voleb patří mezi hlavní úkoly vytvoření seznamu voličů, ustanovení volebních komisí, zajištění průběhu voleb a časového plánu hlasování, zjištění výsledků voleb a jejich vyhlášení. Poslední fází volebního procesu je stanovení výsledků voleb, tj. sečtení počtu hlasů pro jednotlivé kandidáty a strany a jejich přepočítání na mandáty.

V užším kontextu se jedná o volební proceduru, která stanovuje pravidla přepočtu hlasů do finálních výsledků voleb. Jedná se vlastně o metodu přidělování mandátů jednotlivým kandidátům na základě volebních preferencí voličů. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 89 - 90)

3.3.2 Komunální volby, jejich náležitosti a komponenty

Český komunální volební systém je dosti specifický a také trochu problematický. Asi největším problémem se jeví nastavení komunálního volebního systému tak, aby vyhovoval všem podmínkám české komunální politiky. Jde o to, jak přizpůsobit volební pravidla zároveň nejmenším obcím, středně velkým obcím a také velkým městům. Dalším specifikem je velikostní kategorie a počet obcí. Přes 90 % z celkového počtu tvoří obce do 3000 obyvatel (hranice pro to, aby obec mohla být městem), žije v nich však pouhá třetina obyvatel.

Volební zákon tedy musí spojit dva naprosto odlišné požadavky. V nejmenších obcích vyžadují politická rozhodnutí dosažení shody napříč politickým spektrem, protože by jinak mohlo dojít k vytvoření sociálního konfliktu v celé obci. To se také projevuje ve vytváření povolebních koalic, které jsou založené na co nejširší spolupráci všech volebních stran. Volební pravidla by tak měla umožnit reprezentaci všech možných zájmů uvnitř obce. (Bubeníček a kol., 2005, s. 11 - 12)

V nejmenších obcích převažují také užší sociální vztahy a kontakty, a proto se občané při hlasování rozhodují více podle osobnosti a kvalit kandidáta, než podle jeho příslušnosti k určité politické straně. Kandidatura nezávislých kandidátů zde bývá nutností v případě, kdy v obci žádné politické strany nepůsobí. Volební systém by proto neměl nezávislým kandidátům příliš komplikovat možnost kandidovat, pokud se k tomu rozhodnou. (Outlý, 2003, s. 20)

Naprosto odlišná situace panuje ve středně velkých obcích a velkých městech, kde se již uplatňuje působení politických stran. Nezávislí kandidáti zde naopak mají spíše okrajovou pozici. Platí pro ně řada omezení a to ze dvou důvodů. Jednak proto, aby nekandidovali jedinci, kteří se chtějí pouze zviditelnit. Dalším důvodem je to, že ve větších městech, kde žijí desítky tisíc obyvatel a hospodaří se zde i se stamilionovými rozpočty, je potřeba utvořit stabilní koalice a není možné připustit dlouhotrvající bezvládní nebo nestabilitu. (Outlý, 2003, s. 20)

Komunální volby mají ještě další specifikum. I když komunální volební systém uplatňuje základní principy demokratických voleb, nemusí splňovat všechna kritéria. Jedná se především o principy soutěživosti a rovnosti hlasu, které jsou těžké splnitelné především v těch nejmenších obcích. Přesto se však nejedná o narušení základních demokratických

principů, protože vytvořené podmínky naplnění stanovených kritérií umožňují. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 121)

Volební právo v komunálních volbách

Aktivní volební právo znamená oprávněnost voličů účastnit se voleb a svým hlasem se podílet na formování zastupitelstva. Pasivní volební právo znamená právo být volen, tj. účastnit se voleb jako kandidát.

Od roku 1990 platí pro aktivní a pasivní volební právo, tedy právo volit a být volen, podmínka dosažení 18 ti let věku, trvalý pobyt v obci, státní občanství ČR a způsobilost k právním úkonům. (Říchová, 2002, s. 138 – 140)

Od roku 2001 mají právo volit a být voleni i cizinci, kterým to přiznává mezinárodní úmluva, tj. občané EU. Právo volit nemají ti, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, dále ti, kteří mají omezení svobody z důvodu ochrany zdraví obyvatelstva, a dále také vojáci z povolání v zahraničí. Pasivní volební právo, tedy právo být volen, náleží všem, kteří splní kritéria daná zákonem.

Po roce 2001 nesmí funkci člena zastupitelstva vykonávat zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu, příslušného pověřeného obecního, krajského nebo finančního úřadu a to pokud vykonává na úřadě přímo státní správu, která se vztahuje k územní působnosti obce, také nesmí vykonávat funkce, do které by ho jmenoval starosta. Dále je tato funkce neslučitelná s výkonem státní služby, s funkcí soudce, státního zástupce, a s čelními funkcemi na NKÚ nebo na Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Neslučitelnost funkcí nebrání členu zastupitelstva kandidovat ani ujmout se mandátu po zvolení. Jeho povinností je do tří dnů od ustavujícího zasedání zastupitelstva odstoupit z neslučitelné funkce a do tří měsíců jednoznačně doložit, že důvod neslučitelnosti již neplatí. (Balík, 2009, s. 85 - 86)

Vznik a zánik mandátu

Od roku 1990 platí, že mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením, čímž se myslí ukončení hlasování (tj. druhý volební den, sobota, 14 hodin). Je tedy běžnou situací, že kandidát již získal mandát v zastupitelstvu, i když ještě nebyly sečteny výsledky hlasování.

Mandát může zaniknout těmito způsoby:

- a) člen zastupitelstva odmítne slib nebo složí slib s výhradou
- b) rezignací, za kterou je považován den, kdy starosta obdrží písemnou rezignaci od člena zastupitelstva, a tuto rezignaci už poté není možné vzít zpět

- c) úmrtím člena zastupitelstva
- d) prvním dnem voleb do zastupitelstva obce
- e) dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci

Na základě zákona z roku 1990 mandát zanikal také, když přestal být člen zastupitelstva volitelný, což znamená např., že změnil trvalé bydliště; z důvodu spáchání závažného trestného činu potvrzeného soudem a také z důvodu neslučitelnosti funkcí.

Po roce 1994 došlo k určitým změnám, které trvají dodnes. Zánik mandátů z uvedených důvodů vyslovuje zastupitelstvo na svém nejbližším zasedání, pokud k tomu nedojde, pak ředitel krajského úřadu požádá o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva, a pokud k tomu nedojde ani na tomto zasedání, zaniká mandát okamžikem, kdy to vysloví ředitel krajského úřadu. (Balík, 2009, s. 87)

Volební dny, vyhlášení voleb

První volby v roce 1990 trvaly jeden den a vylašovalo je předsednictvo České národní rady. Od roku 1994 vylašuje volby prezident ČR 90 dnů před jejich konáním a volební dny jsou dva. Od roku 2001 jsou volby stanoveny na pátek 14.00 – 22.00 a sobotu 8.00 – 14.00 hodin. (Balík, 2009, s. 88)

Volební kampaň

Volební kampaň není časově nijak vymezena. Tři dny před volbami do ukončení hlasování nesmějí být zveřejňovány výsledky volebních průzkumů. Ve dnech voleb je zakázána jakákoliv volební agitace v objektu, kde probíhají volby, a v jeho okolí. (Balík, 2009, s. 89)

Velké strany mají většinou dostatek finančních prostředků na volební kampaň. Místní politická seskupení, která se financují sama, mají prostředků méně, a tudíž nemají takový prostor pro oslovení voličů. (Outlý, 2003, s. 28)

3.3.3 Komponenty komunálního volebního systému

Komponenty, které tvoří volební systém, na sebe mohou navazovat, ale jinak jsou na sobě nezávislé. Patří mezi ně volební obvod, forma kandidatury, struktura hlasu, volební klauzule a volební formule. Mezi základní funkce volebního systému patří přeměna volebních preferencí na určitou formu hlasu a dále přepočítání volebních výsledků na mandáty. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 122 - 127)

Volební obvod

Velikost volebního obvodu je důležitou veličinou poměrných volebních systémů. Je dána počtem mandátů, které se v obvodu rozdělují.

Obec tvoří jeden volební obvod. Zastupitelstvo obce může nejpozději 85 dnů před konáním voleb vytvořit více obvodů tak, aby v obcích do 10 000 obyvatel se v každém obvodu volilo aspoň 5 zastupitelů, v obcích od 10 001 do 50 000 obyvatel aspoň 7 zastupitelů, v obcích nad 50 000 obyvatel aspoň 9 zastupitelů. V hlavním městě Praze a ve statutárních městech musí být městská část nebo obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu. Většina zastupitelstev v našich podmínkách je jedním volebním obvodem, rozhodující je proto velikost zastupitelstva. (Balík, 2009, s. 94, zákon č. 491/2001 Sb.)

Velikost volebního obvodu má největší vliv na poměrnost volebního systému. Čím větší je velikost volebního obvodu, tím jsou výsledky voleb proporčnější.

Další roli hraje počet stran, které kandidují v daném volebním obvodě a z nich tzv. relevantní strany, tj. ty, které mají velkou pravděpodobnost získání mandátu. Každá menší strana, která nemá šanci na získání mandátu, tak zvyšuje nadreprezentaci větších stran. Vliv na proporcionalitu má váha hlasu, což je poměr počtu voličů, kteří připadají na jeden mandát. V malých obcích to může být i 1 – 100 obyvatel, v Praze kolem 20 000 obyvatel na mandát.

Dalším bodem je volební geometrie. Jedná se vlastně o možnost manipulace s hranicemi volebních obvodů. Této technice se říká gerrymandering. Příslušnou metodu využívají především konkrétní kandidáti nebo kandidátní listiny z důvodu čistě stranických zájmů. Ve vícemandátových obvodech je její uplatnění obtížné. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 93 - 95)

Forma kandidatury a struktura hlasu

Tato část upravuje vztahy mezi voliči a kandidáty a kandidáty a nominující stranou. Pojmem volební strana se označují politické strany nebo politická hnutí a jejich koalice, ale také nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran a hnutí a nezávislých kandidátů. Politická strana a politické hnutí mohou být součástí pouze jedné volební strany v jedné obci. Každý z kandidátů může být uveden pouze na jedné kandidátní listině pro volby v obci nebo ve volebním obvodu. (Zákon č. 491/2001 Sb.)

Kandidatura může být buď personální, kdy každá strana nominuje pouze jednoho kandidáta, nebo formou kandidátní listiny, což je soupis všech stranických kandidátů, kteří

se účastní voleb jako celek. V případě komunálních voleb s vícemandátovými volebními obvody se jedná o kandidaturu formou otevřených kandidátních listin. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 96)

Každá volební strana může do voleb téhož zastupitelstva v obci podávat pouze jednu kandidátní listinu. Pokud se volí ve více volebních obvodech, pak může podat kandidátní listinu v každém obvodě. (Zákon č. 491/2001 Sb.)

Na kandidátní listině může být uvedeno pouze tolik kandidátů, kolik se rozděluje mandátů. V nejmenších obcích, kde se volí sedm a méně zastupitelů, může být na kandidátní listině volební strany počet kandidátů, který odpovídá počtu členů volených do zastupitelstva, zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů. Tím se má předejít situaci, kdy v případě zániku mandátů nejsou náhradníci a musí být vypsány nové volby. (Balík, 2009, s. 90 – 91)

Kandidátní listina musí splňovat určité náležitosti. Obsahuje název zastupitelstva obce, označení volebního obvodu (pokud jsou vytvořeny), název volební strany s označením o jaký typ strany jde, s uvedením názvu politických stran a politických hnutí. U kandidátů je uvedeno jméno a příjmení, věk, povolání, část obce, kde jsou hlášeni k trvalému pobytu, název politické strany nebo hnutí, jehož jsou členy, příp. uvedení „bez politické příslušnosti“, pořadí na kandidátní listině a další. (Zákon č. 491/2001 Sb.)

Volič svým hlasem preferuje jednotlivé politické programy. Struktura hlasu představuje formu převodu politických preferencí do podoby hlasování. Úzce to souvisí s typem kandidatury.

Kandidátní listiny mohou být přísně vázané, vázané nebo otevřené. U přísně vázaných kandidátních listin nemá volič právo měnit pořadí kandidátů ani hlasovat pro kandidáty z různých listin. U vázaných kandidátních listin sice nemůže volič hlasovat pro kandidáty z různých listin, ale má prostor pro vyjádření svých preferencí. Posledním typem jsou otevřené kandidátní listiny. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 96 – 97)

V komunálním volebním systému s otevřenými kandidátními listinami mohou voliči využívat tzv. kombinovaný hlas. Znamená to, že volič může hlasovat pro kandidáty z různých listin bez ohledu na jejich pořadí. Volič má právě tolik hlasů, kolik se volí zastupitelů v daném volebním obvodě. Tento způsob hlasování se označuje jako panašování, které se snaží posílit vztah mezi voliči a kandidáty, a tím oslabit vliv volebních

stran při určování pořadí kandidátů pro rozdělování mandátů. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 98)

Mandáty se přidělují stranám podle poměru všech preferencí pro kandidáty strany, v rámci strany ale kandidátům, kteří získali nejvíce preferenčních hlasů. Od roku 1994 se mandáty získané stranou přiznávají kandidátům podle pořadí na volebním lístku. V případě, že některý kandidát překročí 10% hranici nad průměrný počet hlasů dané kandidátní listiny, má nárok na získání mandátu podle volebního zisku. Pořadí zbylých kandidátů je dáno pořadovým číslem na kandidátce. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 125)

S problematikou hlasování je spojena otázka politické participace občanů. Na komunální úrovni je bezprostřední participace, tj. přenesení rozhodovací kompetence ze zastupitelů na občany, spojena s místním referendem. Zprostředkovaná participace souvisí s pojmy panašování a kumulování. Kumulace znamená, že volič může odevzdat zákonem stanovený počet hlasů, více než jeden, jedinému kandidátovi. Volební systém také upravuje, kolik hlasů může volič celkově přidělovat. Panašováním a kumulováním mohou občané více ovlivnit složení zastupitelstva. Systém panašování platí v ČR již od roku 1990, systém kumulování se v našem komunálním systému zatím neuplatnil. (Balík, 2009, s. 96)

V každé obci dostává volič jediný volební lístek, který je samostatný pro každé volené zastupitelstvo. Na volebním lístku jsou uvedeny všechny strany, které kandidují do zastupitelstva obce a v rámci nich uvedeni všichni kandidáti. Volit je možné třemi následujícími způsoby:

- a) volič na volebním lístku označí jednu volební stranu, čímž dává hlas každému jejímu kandidátovi
- b) volič vyznačí jednotlivé kandidáty z různých stran a tím dostává hlas každý z nich
- c) volič může tyto dva předchozí způsoby zkombinovat. Tzn, může označit jednu volební stranu a dále jednotlivé kandidáty z dalších stran. Tímto způsobem nejprve dostanou hlas ti kandidáti, které volič označil jednotlivě a z označené volební strany dostane hlas tolik kandidátů, kolik činí rozdíl mezi počtem hlasů pro jednotlivě označené kandidáty a celkovým počtem hlasů voliče v pořadí uvedeném na kandidátní listině. (Balík, 2009, s. 97)

Velmi důležitou úlohu, zejména v poslední době, hrají v komunální politice nezávislí kandidáti a jejich sdružení. K jejich registraci je však potřeba připojit petici s podpisy občanů daného volebního obvodu, kteří podporují jeho kandidaturu. U nezávislých

kandidátů se řídí procento podpisů velikostí obce, pokud chce kandidovat sdružení nezávislých kandidátů, musí předložit pro registraci petici s podpisy 7 % počtu obyvatel obce, městské části, městského obvodu, popřípadě volebního obvodu. Naproti tomu k zaregistrování politické strany stačí petice s podpisy tisíce občanů. Také proto existuje mnoho lokálních politických stran bez dalšího vývoje, které vznikly jen pro potřeby voleb. (Outlý, 2003, s. 24 – 25, zákon č. 491/2001 Sb.)

Volební klauzule

Volební klauzule, někdy také označovaná jako uzavírací klauzule nebo umělý práh, představuje minimální počet hlasů, který musí příslušná strana dosáhnout, aby postoupila další fáze skrutinia, tedy k samotnému rozdělování mandátů. Může být stanovena buď minimálním procentem hlasů, nebo předem určeným minimálním počtem hlasů.

Volební klauzule znesnadňuje postup menším stranám do fáze rozdělování mandátů a zabraňuje tak přílišnému tříštění stranického systému. Současně však dochází k nepoměru volebního systému. I když strana překročí stanovenou hranici, nevzniká jí automaticky nárok na získání mandátu. Pouze postupuje do druhé fáze skrutinia, kde se pomocí volební formule přidělují mandáty v závislosti na volebních výsledcích stran.

Kromě volební klauzule existuje ještě tzv. přirozený volební práh, jehož stanovení je velmi složité a je ovlivňováno velikostí volebního obvodu a volební formulí. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 98 - 99)

Volební klauzule až do roku 2001 v českém komunálním systému vůbec neexistovala. Debata, která probíhala před jejím zavedením, měla velmi silný politický podtext. Byla zavedena v roce 2001, její výše činí 5 % z celkového počtu hlasů ve volbách vyděleného voleným počtem členů zastupitelstva a vynásobeného počtem kandidátů příslušné strany, nejvýše však počtem volených členů zastupitelstva. Pokud dojde k situaci, že nepřekročí tuto hranici alespoň dvě kandidátní listiny, tak se hranice snižuje vždy o procento, až do splnění stanovené podmínky. Dále je nutné zjistit, zda bude zvolena alespoň nadpoloviční většina členů zastupitelstva. Pokud tato podmínka nebude splněna, tak se hranice snižuje o procento postupně až do splnění i této podmínky. Pokud byla k volbám podána pouze jedna kandidátní listina, tak se k této klauzuli nepřihlíží. (Balík, 2009, s. 98 - 99)

Zásadním problémem u komunálních voleb je značný rozdíl ve velikosti volebních obvodů, a dále převažující počet malých obcí oproti populační převaze ve velkých městech. Kombinace těchto faktorů způsobuje, že téma volební klauzule je velice ožehavé

hlavně ve velkých městech, a vzhledem ke specifickému sčítání hlasů v komunálních volbách, se jedná o technicky velmi obtížnou otázku. (Outlý, 2003, s. 36)

Volební formule

Pojmem volební formule se označuje matematický výpočet, který převádí výsledky voleb na mandáty. V komunálních volbách se volebním stranám přidělují mandáty podle principu poměrného zastoupení. V případě volebního systému s kandidátními listinami se dělí volební formule na volební kvóty a volební dělitele. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 102 - 106)

Volební kvóta udává minimální počet hlasů, kterého strana musí dosáhnout, aby mohla získat mandát v zastupitelstvu. Vychází se z předpokladu, že procento získaných mandátů by mělo odpovídat procentu získaných hlasů. Výpočet je stanoven tak, že se vynásobí procento získaných hlasů, kterých strana dosáhla, celkovým počtem rozdělovaných mandátů. Problémem je, že se často nepodaří pomocí prvního výpočtu všechny mandáty rozdělit, a je složité určit rozdělení těch zbývajících. Mezi nejznámější volební kvóty patří Hareho kvóta, Droopova kvóta, Hagenbach-Bischoffova volební kvóta. (Balík, 2009, s. 101)

Metoda volebního dělitele je založena na principu, že nárok na křeslo by měla mít strana, která má nejvyšší průměr hlasů na mandát. Volební zisky jednotlivých stran se postupně dělí řadou čísel, přičemž mandát získává vždy ta strana, která dosáhne průběžného nejvyššího průměru hlasů na mandát. Výhodou je, že se všechny mandáty přidělí hned v prvním kole. Zásadní rozdíl mezi jednotlivými děliteli je v tom, jestli se dělí řadou přirozených čísel, nebo pouze lichými čísly, jakou hodnotu má první dělitel, atd. Mezi volební dělitele patří d'Hondtův dělitel (řada čísel 1; 2; 3; 4; atd.), upravený d'Hondtův (1,41; 2; 3; 4; atd.), Sainte Laguë (1; 3; 5; 7; atd.), modifikovaný Sainte Laguë (1,4; 3; 5; 7; atd.), Imperiali (2; 3; 4; 5; atd.) nebo dánský dělitel (1; 4; 7; 10; atd.).

Volební formule není sama o sobě rozhodující, ale působí s dalšími faktory, jakým je např. velikost volebního obvodu. (Balík, 2009, s. 101)

V našich komunálních volbách po roce 1990 byl vždy používán systém volebního dělitele. V letech 1990 – 2001 stanovoval zákon jako matematickou metodu pro přepočítání dělitele Sainte Laguë. Hlavní vliv při určení této metody hrála otevřenost politiky ve prospěch menších nepolitických seskupení. Svou roli zde sehrála do jisté míry obava ze stále poměrně silné pozice komunistické strany.

V roce 2000 projednával Parlament vládní návrh zákona tehdejších opozičně-smluvních partnerů. Tyto politické strany se snažily posílit pozici velkých politických stran. Jako kompromisní řešení bylo v roce 2001 přijato zavedení d'Hondtova dělitele. (Outlý, 2003, s. 35 - 36)

Postup při užití d'Hondtova dělitele spočívá v tom, že se volební výsledky jednotlivých stran postupně dělí řadou čísel 1, 2, 3, ... až n, kdy n představuje počet kandidátů na listině, maximálně však počet členů zastupitelstva. Tato metoda způsobuje to, že v menších obcích přirozená volební klauzule může být vyšší než zákonem stanovená procentuální hranice. (Balík, 2009, s. 102)

3.4 Občanská participace

Občanskou participací se rozumí zájem a zapojení občanů nejen do veřejného života obce, ale také do místní politiky. V moderní společnosti dochází ke snižování volební účasti a klesá zájem občanů o převzetí odpovědnosti v politickém procesu. (Čmejrek, 2008, s. 69)

Za hlavní nepolitickou formu participace se považuje činnost v různých spolkových a zájmových sdruženích, která plní především sociální funkci. (Čmejrek a kol., 2009, s. 30)

Spolek mohou založit alespoň tři osoby vedené společným zájmem k jeho naplňování. Hlavní činností spolku je uspokojování a ochrana těchto zájmů. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost mohou být pouze vedlejší činností a zisk z ní může být použit pouze pro spolkovou činnost. (Zákon č. 89/2012 Sb.) Patří mezi ně např. sbor dobrovolných hasičů, zahrádkáři, včelaři, myslivci, místní tělovýchovné jednoty, a další. Aktivita těchto spolků v obci mohou být různé. Mohou pořádat odborné přednášky, tematické zájezdy, ale také různé společenské, kulturní nebo sportovní akce. (Čmejrek a kol., 2009, s. 30 - 31)

Důležitou formou občanské participace je účast občanů na zasedání zastupitelstva, které je veřejné. Většina představitelů obcí si však stěžuje na nezájem a nízkou účast spoluobčanů. Ti se účastní zasedání jen v případě, že se projednávají věci, které se jich přímo dotýkají. Mnohdy je však nízká účast způsobena i špatnou připraveností nebo absencí podkladů pro zasedání ze strany zastupitelů, a tak nemají občané možnost diskutovat. Někdy může být nepřipravenost jednání záměrná, aby zastupitelstvo zabránilo růstu opozice. (Čmejrek a kol., 2009, s. 31 - 32)

Občané mohou vstoupit do některé z politických stran působících v obci, do různých zájmových skupin nebo vytvářet různé formy veřejného mínění. Politické strany jsou

především chápány jako nástroj získání a udržení moci. Jsou však i zprostředkujícím článkem mezi společnostmi a státem. Sdružují politicky aktivní občany na základě jejich společných zájmů, cílů a názorů. Odrážejí politickou vůli občanů a ve volbách se snaží získat podíl na státní moci. Obhajují zájmy svých stoupenců, uskutečňují jejich cíle, a proto jsou důležitým nástrojem integrace společnosti. (Čmejrek, 2001, s. 130)

Občané mohou rovněž vytvářet protestní formy participace. Může jít o různé petice nebo akce občanského odporu, v nichž občané mohou vyjádřit svůj názor, např. k umístění čističky odpadních vod, proti stavbě spalovny, atd. Tyto akce mohou vést až ke vzniku místního sdružení, které pak kandiduje ve volbách.

Základním a nejvýznamnějším ukazatelem politické participace je však účast ve volbách. Patří zároveň k důležitým charakteristikám politického prostoru. (Čmejrek, 2008, s. 70)

V roce 1990 byla volební účast vysoká, od té doby má ale klesající tendenci. Komunální volby v roce 1990 ještě nebyly zpracovávány ČSÚ, proto nejsou celková data k dispozici. Celková volební účast v roce 1994 činila 60,7 %, v roce 1998 došlo k významnému poklesu o 14 % a volební účast tedy činila 46,7 %. V roce 2002 se volební účast znovu snížila o 1,2 % a činila 45,5 %. V roce 2006 se volební účast zvýšila o necelé procento a činila 46,3 %. V roce 2010 se volební účast opět zvýšila o necelých 2,5 % a činila 48,5 %. V roce 2014 nastal stejný trend, jaký panoval až do roku 2002, tedy, že volební účast se znovu snížila, a to o 4 % a činila 44,4 %. (ČSÚ).

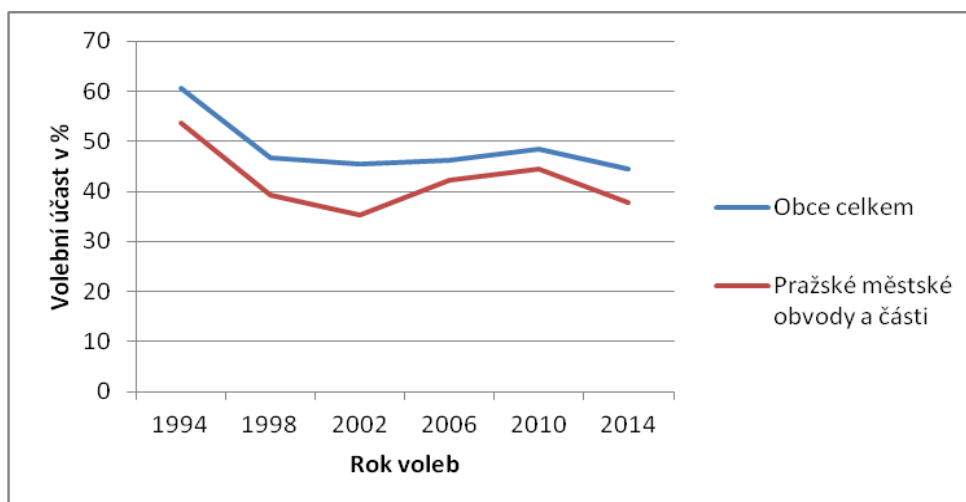
V pražských městských obvodech nebo částech se v roce 1994 zúčastnilo voleb 53,7 % voličů. V roce 1998 došlo k velkému poklesu volební účasti, a to asi o 14,5 % a činila 39,2 %. V roce 2002 se volební účast znovu snížila, a to o necelé 4 % a činila pouhých 35,3 %. V roce 2006 se nicméně volební účast zvýšila a voleb se zúčastnilo 42,2 % voličů. V roce 2010 se voleb zúčastnilo ještě o 2 % voličů více a volební účast tedy činila 44,4 %. V roce 2014 ale opět došlo k poklesu volební účasti, a to asi o necelých 6,8 % a činila 37,7 %. (ČSÚ)

Tabulka 2: Volební účast v komunálních volbách (v %)

Rok voleb	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Obce celkem	60,7	46,7	45,5	46,3	48,5	44,4
Pražské městské části a obvody	53,7	39,2	35,3	42,2	44,4	37,7

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 1: Volební účast v komunálních volbách

Zdroj: vlastní zpracování 2015

3.5 Nezávislí v lokální a regionální politice

Působení nezávislých kandidátů a jejich sdružení je nejdůležitějším rysem politické scény na komunální úrovni. V malých obcích jsou nezávislí kandidáti a jejich sdružení většinou jedinou formu politického zapojení, ve větších obcích doplňují spektrum stran. Nezávislí buď kandidují sami za sebe, nebo jako forma sdružení nezávislých kandidátů (SNK), nebo dokonce figurují na kandidátních listinách politických stran.

Při analýze výsledků komunálních voleb znamenají nezávislí značný problém. Někdy se skutečně jedná o osobnosti, které nemají nic společného s žádnou politickou stranou, často však jde o taktický kalkul velkých stran, které raději sestavují nezávislou kandidátní listinu místo stranické. Především v malých obcích totiž obyvatelé odmítají kandidaturu politických stran, které pro ně představují zdroj problémů a politikaření. Zatímco nezávislí kandidáti jsou vnímáni jako lidé poctiví, pracovití a ochotní ke spolupráci. Politické strany se na této úrovni prakticky vůbec nescházejí, nebo mají jejich schůze spíše společenský

charakter. V nejmenších obcích, kde se městská rada nezřizuje, souvisí vznik koalic většinou pouze se zvolením starosty. Uplatnění nezávislých kandidátů je především na lokální úrovni, na krajské úrovni je jejich zapojení do politiky zpravidla nižší. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2006, s. 138 - 140)

Postupem doby vznikly různé nezávislé strany s celonárodní působností. Jejich hlavním cílem je podpora lokálních nezávislých seskupení. V současné době mezi ně patří např. Sdružení nezávislých (SN), SNK Evropští demokraté (SNK ED), Nezávislí (NEZ), Nestráníci (Nestr.), Volba pro město (VPM), Unie pro sport a zdraví (USZ) a některé další. Při souhrnných volebních analýzách je nutné sčítat volební výsledky všech těchto nezávislých forem, které tím dávají najevo snahu o nezávislost a nechtějí být spojovány s velkými politickými stranami. (Balík, 2009, s. 92)

Výzkumy veřejného mínění ukazují, že občané vnímají nestrannost jako předpoklad k výkonu veřejných funkcí, zatímco členství ve straně jako překážku. Nezávislé strany tak zdůrazňují svoji antistranickou politiku, i když organizační strukturou a společným programem připomínají standardní politické strany. (Lebeda, 2003, s. 243)

3.6 Komunální koalice

Teorie koalic, která popisuje vznik vlád v parlamentních systémech, vychází z předpokladu racionálních cílů jednotlivých politických stran. Podle americké tradice je cílem získat exekutivní post, zatímco podle evropské tradice je klíčové prosadit politický program. Důležitým předpokladem teorie koalic je pojetí politických stran jako unitárních aktérů. Podle tohoto předpokladu není koaliční jednání politických stran ovlivňováno jejich vnitřní strukturou a politické strany tedy vystupují navenek jednotně.

Na komunální úrovni je ovšem situace odlišná a složitější. Politické strany mohou být doplněny některými nezávislými sdruženími, která mají obdobnou funkci, zároveň mohou mít politické strany v některých obcích odlišné funkční a institucionální charakteristiky, než jaké platí na parlamentní úrovni. Hlavně v malých a středně velkých obcích mají politické strany podobu volných koalic nebo dokonce souhrnu jednotlivců. Pojetí politických stran jako unitárních aktérů pro komunální politiku většinou neplatí, jelikož v jednotlivých stranách fungují různé zájmové a názorové proudy, které mnohdy realizují svoji vlastní koaliční politiku. V komunální politice se tak spíše mluví o tzv. politických táborech. (Jüptner, 2004, s. 80 – 81)

Velmi významnou roli v komunální politice mohou hrát osobní vztahy, zejména pokud jde o posuzování jednotlivých kandidátů na starostu. To je dáno zejména velikostí obce a jednotlivých zastupitelstev. Někteří zájemci se snaží získat exekutivní post, jiní se snaží dosáhnout kontroly uplatňování vlastních zájmů, nebo dokonce berou svoji roli pouze jako ryze společenskou. Za určitých předpokladů lze vykonávat funkci zastupitele s minimálním úsilím, což může vést k tomu, že různé zájmové nebo nátlakové skupiny mohou zvolit jako svoji strategii kandidaturu do zastupitelstva.

Dalším problémem je ideová blízkost politických stran. V rámci teorie koalic jsou sestavovány různé ideové nebo ideologické škály, které mají být pomůckou při vytváření možných koalic. Nicméně vytváření takovýchto škál je na komunální úrovni dost složité. Komunální politici totiž často vytváří politické vazby na základě osobních vztahů nebo nejruznějších zájmů. (Jüptner, 2004, s. 81 - 82)

Častou námitkou bývá, že na místní úrovni není mezi politickými stranami žádný rozdíl. Může se stát, že pravicová strana dělá levicovou politiku a naopak. Ovšem i na komunální úrovni existují určité rozdíly mezi levicovou stranou, (např. KSČM), a pravicovou stranou, (např. ODS). Mohou se týkat přístupu k soukromí občanů, důvěry v legislativní akty, atd. Určitá část voličů se stále rozhoduje podle názvu strany. Ani na místní úrovni nebývá KSČM většinou přizvána k sestavení koalice. (Balík, 2009, s. 198)

Určitou překážkou při výzkumu aktérů komunální politiky jsou nezávislí kandidáti. Tato skutečnost je neodmyslitelně spojena právě s komunální politikou a souvisí s jednou z tradic české politiky, kterou je skepse vůči politickému stranicví. Právě na úrovni obcí je nejvíce patrná nedůvěra v politický systém vytvořený na základě politických stran. Nezávislá uskupení, která podobně jako politické strany vyjadřují zájmy určitých společenských skupin, mají oproti politickým stranám větší důvěru a podporu u veřejnosti. Nezávislí bývají často chápáni jako naděje pro českou komunální politiku. (Balík, 2009, s. 198)

Komunální politický systém nevykazuje jednotné rysy a nelze ho tedy zkoumat jako jednotný celek. Lokální politické systémy malých obcí jsou velmi odlišné od prostředí velkých měst. Jsou však zároveň důležité pro porozumění komunálního politického prostředí v celé ČR. Mohou sloužit k posouzení konfliktních linií v obcích. Tomuto prostředí je však nutné přizpůsobit postupy zkoumání politických jevů. (Bubeníček, Kubálek, 2010, s. 31)

Pro vyhledávání shodných vlastností je vhodné rozdělit komunální politický systém do čtyř kvalitativně odlišných typů, které se navzájem odlišují především svojí velikostí. Jedná se o nejmenší obce (do 1 700 obyvatel), obce menší střední velikosti (1 701 – 9 000 obyvatel), obce větší střední velikosti (9 001 – 45 000 obyvatel) a největší obce (více jak 45 000 obyvatel). (Jüptner, 2004, s. 83 - 95)

3.6.1 Typologie koalic

Pro politickou stranu nemusí být místo v zastupitelstvu významné, pokud nemá vliv na na chod radnice, a tím i na život a dění v obci. Pokud strana nedokáže získat post starosty, místostarosty nebo alespoň některého z radních, pak je její vliv minimální. Na tomto místě začínají mít svůj význam klasické modely koalic a strany si uvědomují svůj koaliční nebo vyděračský potenciál. (Balík a kol., 2003, s. 127)

V systému poměrného zastoupení nastává jen výjimečně situace, kdy strana sama získá nadpoloviční většinu mandátů. Většinou je nutné uzavřít koalici minimálně dvou stran.

Mezi vyhlášením výsledků voleb a ustavujícím zasedáním zastupitelstva může uplynout maximálně 15 dní. To je doba, ve které se rozhoduje o orgánech obce a jejím dalším směřování. Povolební koaliční vyjednávání probíhá i v komunální politice, ale spíše v určité neformální podobě. (Balík, 2009, s. 187)

Koalice je možné třídit dvouúrovňově, zmíněné dělení je možné označit za třídu koalice. První úroveň je založená na počtu aktérů, resp. jejich mandátů. Druhá úroveň je založená na ideové vzdálenosti mezi stranami tvořících koalici a následně také na počtu aktérů, resp. mandátů.

Mezi typy třídy minimální vítězné koalice lze zařadit:

- a) minimálně vítězné ideově propojené
- b) minimálně vítězné ideově nepropojené

Mezi typy třídy nadměrné koalice lze přiřadit:

- a) nadměrné ideově propojené
- b) nadměrné ideově nepropojené
- c) široké
- d) nestranické

Pouze jeden typ koalice lze přiřadit k oběma třídám. Jedná se o velké koalice. (Balík, 2009, s. 188)

Minimální vítězná ideově propojená koalice

Tato koalice má právě tolik mandátů, kolik je potřeba k většině. Její členové mají k sobě ideově blízko. Tento typ koalice je nejlogičtější řešením povolební situace. Také nejvíce podporuje soutěživost stranického systému, voličům dává velkou naději na možnost změny politiky při jiných volebních výsledcích v příštích volbách. Strany, které ji tvoří, se řídí motivy teorie racionální volby, tzn., že maximalizují politický vliv na vynaložení co nejmenší energie. (Balík, 2009, s. 190)

Minimální vítězná ideově nepropojená koalice

Jde o zvláštní typ koalice, která disponuje nejmenším možným počtem mandátů, který stačí k většině. Koalice není ideově propojená, tzn., že strany, které ji tvoří, jsou z opačných částí politického spektra. Koalice vylučuje alespoň jeden subjekt, který je na ideovém spektru mezi dvěma členy koalice.

V koalici spolupracují politické strany ideově nepříbuzné nebo dokonce protikladné a současně v opozici zůstává více politických subjektů. Od velkých koalic se liší tím, že nezahrnují zároveň dva hlavní reprezentanty ideového spektra. Typickým příkladem je situace, kdy spolupracuje reprezentant hlavního pólu s jedním nebo dvěma reprezentanty protikladných pólů vedlejších.

K vytváření těchto koalic může docházet ve dvou případech. V prvním není schopen vítěz vytvořit minimální vítěznou ideově propojenou koalici, jelikož není s kým. Než by se spojil s reprezentantem druhého hlavního pólu do velké koalice, raději nabídne spolupráci menší ideově vzdálené straně, která nebude mít v koalici tak významnou pozici, jako strana větší. V druhém případě ideově propojenou koalici nevytvoří, i když taková možnost existuje, a to z personálních důvodů. (Balík, 2009, s. 191)

Velká koalice

Tento typ koalice je ojedinělý a od ostatních se odlišuje tím, že není definován charakterem většiny, ale ideově. Při něm spolupracují v exekutivě dva dominantní, ideově protikladní aktéři. Za určitých okolností mohou strany spolupracovat i s dalšími, menšími, středovými stranami.

Tato koalice vzniká v případě, kdy lze uzavřít i koalici minimální vítěznou ideově propojenou, ale nejčastěji z personálních důvodů k tomu nedojde. Aby mohla být koalice označena jako velká, je nutné, aby v opozici zůstaly alespoň dvě relevantní politické strany, ideově nesourodé.

Velké koalice vznikají většinou z důvodu zvětšení šance na podporu v zastupitelstvu, kvůli menšímu počtu členů koalice a oslabení vlivu opozice. Může to být motiv touhy po bezpečí, kdy výměnou za menší úspěch v oblasti personální nebo programové se minimalizuje velikost opozice a zklidňuje se veřejné mínění. Při vytváření těchto koalic se předpokládá dlouhodobost této spolupráce, která přesahuje jedno volební období. (Balík, 2009, s. 191 - 192)

Nadměrná ideově propojená koalice

Podstatné pro jsou dvě skutečnosti. Je spojena s třídou koalice nadměrné, tzn., že je v ní ještě alespoň jedna strana navíc, bez které by koalice stále měla většinu hlasů. Druhou podmínkou je, že strany, které spolupracují v koalici, musí být ideově blízké, nesmějí v ní být zastoupeny strany z opačných ideových pólů a mezi krajními subjekty není na politicko-ideové škále výrazná vzdálenost.

Mezi důvody vzniku těchto koalic patří institucionální nastavení politické úrovně a způsob fungování politických stran. Mnohdy vznikají v systémech, kde je pro jakékoliv rozhodnutí potřeba nadpoloviční většina všech zákonodárců. Jinou situací je výrazná dominance vítězné politické strany, která sama nedisponuje většinou hlasů. Nechce však být vydírána jediným menším, ideově blízkým politickým partnerem, jehož hlasy by stačily k většině hlasů, a proto nabídne spolupráci více takovým stranám, aby žádná z nich neměla výsadní pozici. (Balík, 2009, s. 192 - 193)

Nadměrná ideově nepropojená koalice

Tato koalice se v české komunální politice příliš nevyskytuje. Je prakticky shodná s předchozím typem koalice, pouze ji tvoří ideově vzálení členové. Podobá se minimální vítězné ideově nepropojené koalici, s tím rozdílem, že zde musí být alespoň jedna strana nadbytečná. I zde musí působit v opozici více politických subjektů, přičemž alespoň jeden z nich musí být na ideovém spektru mezi dvěma členy koalice.

Motivace k vytvoření této koalice je podobná jako u předchozího typu, cena za spolupráci s ideově vzdálenějšími subjekty je nižší, než by byla při spolupráci s ideově bližší stranou, která by měla větší požadavky a silnější pozici. (Balík, 2009, s. 194)

Široká koalice

V této koalici spolupracují téměř všechny relevantní politické strany. Mimo koalici zůstává jedna relevantní politická strana, a to obvykle z ideologických důvodů. Koalice je více než dvoučlenná a musí v ní být více členů, než kolik je zapotřebí k získání nadpoloviční

většiny v zastupitelstvu. Také v ní musí působit strany, které jsou ideově nesourodé. Někdy se také označuje jako duhová koalice.

Důvodem pro vznik je snaha o zapojení co největšího množství stran do společné zodpovědnosti, přičemž existují důvody, proč právě jedna strana nemůže být členem koalice.

Také je rozdíl v tom, zda je toto spojení uzavřeno proti tomuto jedinému subjektu nebo pouze bez něj. Široká koalice vzniká často z důvodu ochrany před vyloučeným aktérem, kdy motiv společného nepřítele je silnější, než případné programové rozdíly. (Balík, 2009, s. 194 - 195)

Všestranická koalice

Tato koalice představuje situaci, kdy se na vládnutí podílejí všechny relevantní politické strany a žádná z nich se veřejně nevzdává účasti na ní.

Možným důvodem vzniku těchto koalic je pragmatické řešení. Po vyhraných volbách je pro vítězné politické subjekty, které mají možnost utvořit minimální vítěznou koalici, bezpečnější sestavit všestranickou koalici. Věří totiž, že v případě menšího úspěchu v následujících volbách se k nim opozice zachová stejně korektně a nebude se je snažit vytlačit z exekutivy. Naproti tomu snažit se vytvořit minimální vítěznou koalici představuje vidinu celého čtyřletého volebního období plného sporů s opozicí, což by mohlo v dalších volbách znamenat pro vítěznou stranu porážku. Navíc toto spojení všechny zainteresované strany omlouvají tím, že voliči si přece takové rozložení sil přejí. (Balík, 2009, s. 195 - 196)

3.7 Lokální modely demokracie

3.7.1 Definice lokální demokracie

Reforma územní veřejné správy a posilování samostatné působnosti obcí přispěly k tomu, že vzrostl význam politického procesu na lokální úrovni. Pojem lokální demokracie slouží zejména k odlišení demokratických institucí na místní úrovni od demokratických institucí na vyšších politických úrovních. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 16 – 17)

Lokální demokracii lze podle Siska definovat jako soubor obecných demokratických institucí (procesů) doplněný o klíčové pojmy.

Mezi demokratické instituce patří:

- a) pravidelně se opakující volby
- b) právo politické opozice a menšin na vyjádření svých představ, právo ovlivňovat rozhodnutí
- c) alternace vlád
- d) uznání a ochrana základních občanských a politických práv
- e) právo na osobní rozvoj, ekonomická práva a ekologická práva (Sisk, 2001, s. 12, cit. podle Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 12)

Tyto instituce doplňují klíčové pojmy:

- a) občanství a komunita (obec)
- b) diskuse
- c) politická socializace
- d) dobrá vláda a sociální prosperita (Sisk, 2001, s. 13, cit. podle Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 12)

Pojem občanství a komunita vychází z principu občanské participace, týká se angažovanosti a soudržnosti občanů a vede k vyšší úrovni jejich politické socializace, tj. znalosti prostředí a problémů, schopnosti rozhodovat o nich.

Diskuse umožňuje politickou komunikaci mezi všemi skupinami společnosti, jejím cílem je řešit problémy v komunitě a najít kompromisní řešení. Lokální demokracie tak umožňuje víc než zprostředkování postojů a názorů prostřednictvím voleb.

Dobrá vláda by měla vést ke zlepšení vztahů mezi občany a k budování soběstačné a společensky angažované obce. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 12 – 13)

Lokální demokracie předpokládá úzký vztah mezi místní vládou a občanskou společností.

Při zkoumání lokálních modelů demokracie je třeba se zaměřit na způsoby výběru místních elit, vzorce jejich chování, které souvisí se soutěživostí politického systému a formu spolupráce s občanskou společností. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 16)

3.7.2 Typologie lokálních modelů demokracie

Nejdůležitějším kritériem pro typologii obcí z hlediska lokálních modelů demokracie je způsob sestavování kandidátních listin, který je v malých obcích tak specifický, že může sloužit jako hranice pro určení kategorie malé a větší obce. Model sestavování

kandidátních listin je dán charakterem stranického systému na volební úrovni a úrovni rivality (tj. charakterem volebního boje o hlasy voličů).

Podle úrovně rivality lze rozlišit kooperativní (centrálně koordinovaný) a nekooperativní model sestavování kandidátních listin. Formát stranického systému může být pluralitní nebo nepluralitní. Systém je pluralitní, pokud počet kandidátů převyšuje počet rozdělovaných zastupitelských křesel. Kombinací těchto kritérií vznikají čtyři lokální modely demokracie:

- a) Model A: neparticipativní (nepluralitní + nekooperativní)
- b) Model B: apoliticko-demarchistický (nepluralitní + kooperativní)
- c) Model C: konsenzuální (pluralitní + kooperativní)
- d) Model D: kompetitivní (pluralitní + nekooperativní) (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 156)

Neparticipativní model

V tomto modelu je nepluralitní stranický systém a nekooperativní strategie politických aktérů. Jedná se o obce, kde je takový nezájem místních obyvatel o politiku, že ohrožuje trvání autonomie místní samosprávy. S tímto modelem se lze setkat např. v obcích, které bývalé zastupitelstvo zadlužilo, a žádný z obyvatel nechce přebrat její vedení. Předvolební aktivity se omezují na sestavení „aspoň nějaké“ kandidátní listiny. Voleb se neúčastní ani potřebný minimální počet kandidátů.

Ukazatelem špatného stavu místního politického systému bývají opakované nebo dodatečné volby. Zlepšení situace je velmi obtížné, často následuje připojení obce k obci sousední. Možnou záchranou před touto situací bývají nově přistěhovaní obyvatelé, kteří chtějí zachovat samostatnost obce, a převezmou iniciativu. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 157 – 158)

Apoliticko-demarchistický model

Do tohoto modelu patří obce, v nichž kandiduje pouze jeden politický subjekt, počet kandidátů na kandidátní listině nepřesahuje počet volených zastupitelů, a tak jsou výsledky voleb předem známé. Jedná se hlavně o nově vzniklé obce, kde tento model slouží jako výchozí bod pro budoucí vývoj stranického systému. V některých obcích může ovšem dojít v dalších volbách pouze k personální obměně na kandidátce a tím i ve vedení obce. Někdy vede nezájem občanů o účast v komunálních volbách k přebírání moci zájmovými skupinami, a to buď záměrně (podnikatelé v obci) nebo z donucení (ženy na mateřské dovolené, důchodci).

Od předešlého modelu se tento model liší tím, že místním občanům záleží na zachování samostatnosti obce. Většinou jsou také spokojeni se stávajícím vedením obce, proto sami nekandidují. Rozhodování o politice a směřování obce se provádí většinou v rámci společenských aktivit, nebo přímým kontaktem zastupitelstva s občany (např. na veřejném setkání s občany). (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 158 – 159)

Konsenzuální model

Jedná se o obce s pluralitním stranickým systémem a kooperativní strategií, při které dochází ke konsenzu. Hlavním cílem voleb je zvolení zastupitelstva a zachování samostatnosti obce. Voleb se účastní větší počet stran a také počet kandidátů je vyšší než počet rozdělovaných křesel. Výsledky voleb tak nejsou předem známé, ale protože na nich příliš nezáleží, je rivalita nízká.

V těchto obcích se účast na veřejném životě překrývá s politickou angažovaností. Kandidáti jsou většinou nezávislí, jejich kandidatura je centrálně koordinovaná. V obcích je čilý spolkový život. Volební účast občanů je vysoká. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 159 – 160)

Kompetitivní model

V těchto obcích existují různé stranické systémy i různé mechanismy sestavování kandidátních listin. Kandiduje zde větší počet politických subjektů a také se projevuje vyšší stupeň rivality, zejména v předvolebním boji. Cílem voleb není ustavení jakéhokoliv zastupitelstva, ale získání kontroly nad vedením obce.

Patří sem stranické systémy se samostatně kandidujícími nezávislými kandidáty, ale i systémy, v nichž se vyskytují i místní organizace celonárodních politických stran. Počet kandidátů vždy převyšuje počet míst v zastupitelstvu. Mechanismy politických systémů se blíží systémům větších obcí. Dochází ke změnám v územním plánu nebo ke změnám nebo rušení již zahájených projektů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 161 - 162)

3.7.3 Hodnocení lokálních modelů demokracie

Nepluralitní systémy preferují účinnost místní samosprávy na úkor akceschopnosti. Jejich hlavním cílem je udržení samostatnosti obce. Pluralitní systémy se odlišují akceschopností. U konsenzuálního modelu je vyšší míra účinnosti při nižší akceschopnosti, u modelu kompetitivního to bývá naopak. Výjimku tvoří ovšem větší obce nebo obce, kde opozice nemá takový vliv.

Na základě definice lokální demokracie se nejvíce přibližuje ideálnímu modelu lokální demokracie konsenzuální model. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 165 - 166)

4. Charakteristika obce

4.1 MČ Praha 20 – Horní Počernice

Městská část Praha 20 - Horní Počernice je jednou z 57 městských částí hlavního města Prahy a to podle zákona o hl. m. Praze č. 131/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Současně je správním obvodem hlavního města s číslem 20 (z celkových 22 správních obvodů).

Orgány městské části jsou Zastupitelstvo MČ Praha 20 a Rada MČ Praha 20. Zastupitelstvo má 25 členů, rada je 7 členná, v čele stojí starostka Hana Moravcová, která byla zvolena v roce 2014. Úřad MČ Praha 20 vykonává rozšířenou přenesenou působnost na území vlastní městské části.

Horní Počernice se rozkládají na východě Prahy, na území tří původních obcí, mezi které patřily Chvaly, Svěpravice a Horní Počernice. Celková rozloha území je 16,96 km², což je největší katastrální území v hranicích hlavního města Prahy. Sousedí se správními obvody Praha 14, Praha 19, Praha 21 a se Středočeským krajem. Na území převládá zemědělská půda a mnoho zeleně, např. lesy s výměrou 83 ha, dále parky a také soustava deseti rybníků. (O městské části, Městská část Praha 20)

Obrázek 1: Městské části a správní obvody hl. m. Prahy

Zdroj: Praha. cz

4.2 Historie

První dochovaná písemná zpráva je o obci Chvaly a pochází z roku 1088 ze zakládací listiny Vyšehradské kapituly, kterou král Vratislav I. zabezpečil majetkovou nadací darováním vsí a osad včetně šesti popluží na Chvalech. První zmínka o Čertousech a Horních Počernicích je v písemnostech Univerzity Karlovy z let 1357 a 1366, kdy byly Karlem IV. darovány jako nadační jmění Univerzitní koleji. Záznam o Svěpravicích pochází z roku 1420, kdy došlo k jejich konfiskaci Pražany. Zmínka o Xaverovu pochází z první poloviny 18. století.

Důležitým mezníkem je rok 1652, kdy se Chvaly a Svěpravice staly majetkem jezuitského řádu. Tento řád spojil všechny vsi v jeden celek. Z daného období pochází důležité památky, kterými jsou Chvalský zámek a kostel sv. Ludmily. Chvalský zámek vznikl po vyhoření původní tvrze roku 1734 a byl vybudován v renesančním stylu. Kostel sv. Ludmily vznikl v letech 1793 – 1794 přestavbou původní kaple sv. Anny, v roce 1825 byla k průčelí kostela přistavěna věž. (Chvalský zámek: Historie, Městská část Praha 20)

Obrázek 2: Chvalský zámek

Zdroj: Chvalský zámek - fotogalerie

Od druhé poloviny 18. století došlo k dalšímu rozvoji původních obcí. Zákonem o zrušení obcí se v roce 1928 staly Čertousy přímou součástí Horních Počernic. Ty byly v roce 1936 povýšeny na městys. V roce 1943 byly obce sloučeny v jednu s názvem Horní Počernice

podle největší z nich. V roce 1947 bylo toto sloučení potvrzeno Zemským národním výborem. V roce 1969 se Horní Počernice staly rozhodnutím Středočeského národního výboru městem a byl jim schválen městský znak. Znak vyjadřuje významný chov koní na Xaverově a zemědělské zaměření původních obcí. Rozhodnutím vlády byly k 1. 7. 1974 připojeny Horní Počernice k hlavnímu městu a staly se součástí Prahy 9. Od 1. 7. 2001 jsou novým správním obvodem Prahy s číslem 20. Současný sídelní útvar tedy zahrnuje Čertousy, Chvaly, Horní Počernice, Svěpravice a Xaverov. (Vývoj osídlení, Městská část Praha 20)

Obrázek 3: Znak městské části

Zdroj: Městská část Praha 20

4.3 Socioekonomická charakteristika

4.3.1 Počet obyvatel

Záznam z roku 1785 uvádí existenci 45 domů ve Chvalech, 67 domů v Čertousích a Horních Počernicích a 16 domů ve Svěpravicích a Xaverově. Jak již bylo zmíněno v historii obce, obnovil se její rozvoj v druhé polovině 18. století. Roku 1880 zde žilo již 1 868 obyvatel.

Velká vlna osidlování začala po roce 1920 a byla ovlivněná nízkými cenami stavebních parcel. To způsobilo, že se původní obce, vzdálené od sebe asi dva kilometry, stavebně na některých místech spojily. V roce 1943, kdy došlo ke sloučení obcí, byl celkový počet obyvatel 8 722.

V 70. letech došlo k rozšíření původní zástavby rodinných domků o družstevní výstavbu vícepodlažních bytových jednotek a tří věžových domů. V roce 1980 měly Horní Počernice 10 778 obyvatel.

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel do roku 1980

Rok	1843	1857	1869	1880	1890	1900	1910
Obyvatel	1 369	1 541	1 710	1 868	1 938	2 045	2 178
Rok	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980
Obyvatel	2 746	6 324	8 550	7 742	8 332	8 994	10 778

Zdroj: Antes H. a kol., vlastní zpracování 2015

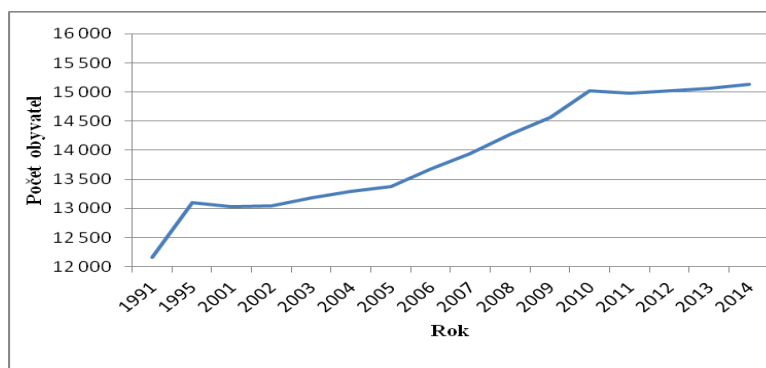
Během 80. let došlo k vybudování několika sídlištních celků a i po roce 1989 pokračovala výstavba nových bytů. Také v současné době probíhá nebo byla dokončena výstavba bytových domů na několika místech Horních Počernic. Tato výstavba je hlavním důvodem růstu počtu obyvatel. Jejich počet k 31. 12. 2014 byl 15 201, mezi roky 1991 a 2014 se zvýšil o 2978, což je asi 24 %. Od roku 2001 se jejich počet (s výjimkou roku 2011) vždy zvyšoval. Např. v roce 2014 činil přirozený přírůstek celkem 161 osob, přirozený úbytek 123 osob, přírůstek stěhováním činil 23 osob. Celkový přírůstek v tomto roce byl tedy 61 osob. (Antes, 2002, s. 19 – 41, Vývoj osídlení, Městská část Praha 20, ČSÚ)

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel od roku 1991

Rok	1991	1995	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Obyvatel	12 162	13 104	13 026	13 040	13 178	13 297	13 383	13 682
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obyvatel	13 946	14 276	14 571	15 016	14 982	15 028	15 065	15 201

Zdroj: ČSÚ (údaje jsou vždy k 1. 1. daného roku, v roce 2006 k 31. 12. 2006), vlastní zpracování 2015

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel od roku 1991

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

4.3.2 Věková struktura

Průměrný věk obyvatel Horních Počernic je 40,1 let, což je o 2 roky méně než v celé Praze. Počet mužů a žen je vyrovnaný, muži tvoří 49 % populace, ženy 51 %. Průměrný věk mužů je 39,1 let, žen 41,1 let.

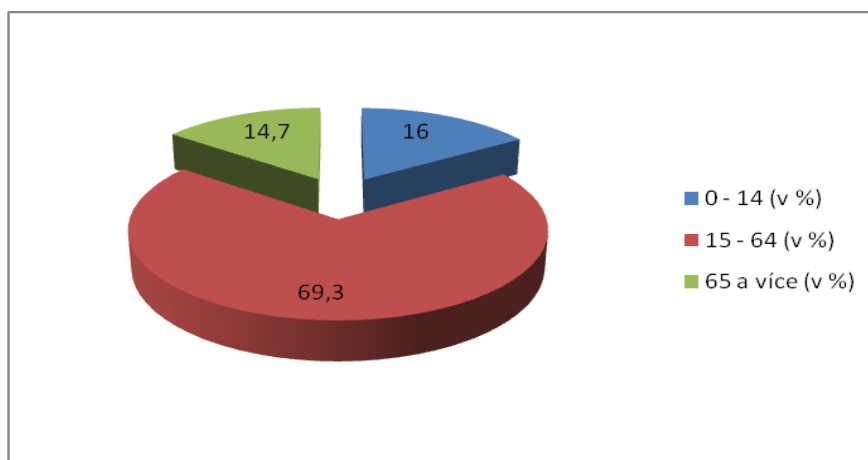
Mladistvých ve věku 0 – 14 let je 16 %, obyvatel ve věku 15 – 64 let je 69,3 % a seniorů nad 65 let je 14,7 %. To znamená, že v porovnání s průměrem Prahy je v Horních Počernicích o 2 % více mladistvých a o 3,4 % méně seniorů (ČSÚ, údaje jsou k 31.12.2013).

Tabulka 5: Věková struktura obyvatel

	0 - 14 (v %)	15 - 64 (v %)	65 a více (v %)	průměrný věk
Praha 20	16	69,3	14,7	40,1
Praha	14,1	67,8	18,1	42

Zdroj: ČSÚ (údaje jsou k 31. 12. 2013), vlastní zpracování 2015

Graf 3: Věková struktura obyvatel Horních Počernic

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

4.3.3 Vzdělanostní struktura

Na základě sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo zjištěno, že obyvatelé Horních Počernic dosahují ve více případech úplného středního vzdělání s maturitou nebo vyššího odborného vzdělání, než je průměr v celé ČR i v Praze. Také vysokoškolsky vzdělaných

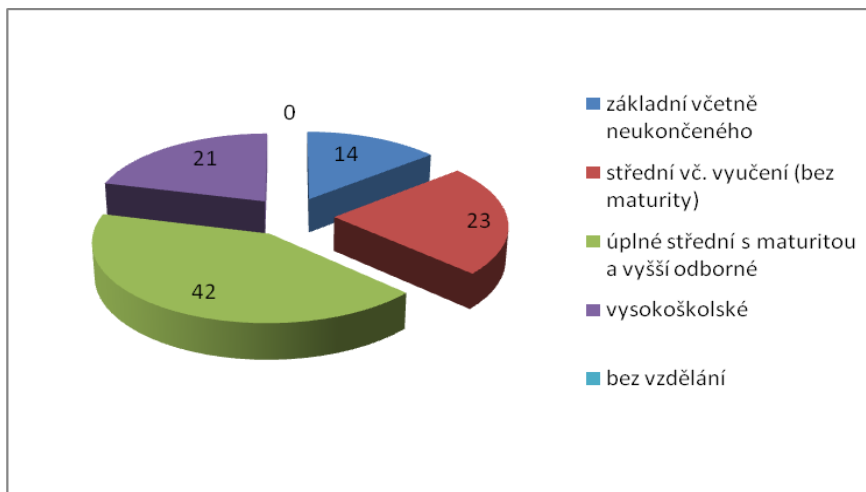
obyvatel je v porovnání s ČR více. To znamená dobré podmínky při jejich uplatnění. (Strategický plán, Městská část Praha 20)

Tabulka 6: Nejvyšší dosažené vzdělání u obyvatel starších 15 let

	základní včetně neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou a vyšší odborné	vysokoškolské	bez vzdělání
Praha 20 (%)	14	23	41	21	0
Praha (%)	12	23	39	26	0
celá ČR (%)	19	35	33	13	1

Zdroj: Městská část Praha 20, Strategický plán (údaje jsou za rok 2011), vlastní zpracování 2015

Graf 4: Vzdělanostní struktura obyvatel Horních Počernic starších 15 let

Zdroj: Strategický plán MČ Praha 20, vlastní zpracování 2015

4.3.4 Struktura zástavby

Strukturu zástavby lze rozdělit do několika typů. Jsou to:

- historická jádra obcí
- sídlištní celky
- řadové rodinné domy
- solitérní rodinné domy

Historická jádra původních obcí jsou dodnes velmi dobře rozeznatelná. Mezi nimi se nachází novější, pravidelná zástavba. Nejcennější je jádro původní obce Chvaly se

zámkem, kostelem, starou školou a bývalým statkem. Kolem něj se rozprostírá síť úzkých uliček, které vznikaly podle vývoje lokality. Centrum Horních Počernic tvořilo Křovinovo náměstí, na jehož místě byla dříve náves s kapličkou a rybníkem. Dominantou historické obce Čertousy je zámek, který je nyní kulturní památkou.

V 50. a 60. letech došlo k výstavbě bytových domů v Běluňské ulici, následovala výstavba tří vysokopodlažních panelových domů, které jsou dobře viditelné při pohledu od jihu. Od 70. let vznikala další panelová výstavba, byty měly být určeny zejména pro zaměstnance Ministerstva vnitra, proto se tato sídliště nazývají Federál I a Federál II. Při výstavbě vznikly i dosud nejvyšší 13 podlažní domy. Po roce 1989 vznikala další sídliště, realizovaná výstavbou nižších bytových domů.

Řadové rodinné domy vznikaly zejména v 70. letech, k obnovení výstavby došlo po roce 1989.

Mezi předchozími typy obytné zástavby se vyskytují izolované rodinné domy nebo dvojdomy, které tvoří v městské části převažující druh.

V letech 2001 – 2014 bylo postaveno celkem 685 bytů, největší část byla dokončena v roce 2009, kdy bylo vybudováno 208 nových bytů, z toho 28 v rodinných domech. (Strategický plán, Městská část Praha 20, ČSÚ)

4.3.5 Doprava

Doprava je velmi důležitou oblastí, která ovlivňuje každodenní život občanů v Horních Počernicích.

Městská hromadná doprava zajišťuje spojení s konečnou stanicí metra B Černý Most i s okolními obcemi několika autobusovými linkami. Ty zajišťují spojení na většinu území včetně průmyslového areálu. Jejich kvalita a kapacita je dostačující.

Vyhovující je i železniční doprava. Ve středu obce je umístěno vlakové nádraží, které zajišťuje spojení do centra Prahy (Vysočany, Libeň, Masarykovo nádraží), a na východ ve směru Čelákovice, Lysá nad Labem a Kolín.

Nejproblematictější je silniční doprava. Síť nadřazených komunikací (dálnice na Hradec Králové D11, rychlostní silnice na Mladou Boleslav R10 a část pražského okruhu) jsou přes svoji blízkost velmi těžko dostupné. Navíc dálnice a pražský okruh způsobují hluk, který znepříjemňuje život obyvatelům, kteří bydlí v jejich blízkosti. Největším problémem je však průjezdnost městské části, zejména hlavní komunikace Náchodská. Ta je spojnicí

Horních Počernic s Černým Mostem. Zvýšený provoz je způsoben jednak novou bytovou výstavbou v okolních obcích, dále tranzitní dopravou ve směru Praha-Středočeský kraj, ale také využitím ulice Náchodská pro cílovou nebo zdrojovou dopravu do Horních Počernic. Pozitivní naopak je, že v posledních době byly na mnoha místech obce rekonstruovány nebo dostavěny komunikace a chodníky. To bylo umožněno poskytnutím investic ze strany hl. m. Prahy. (Strategický plán, Městská část Praha 20)

4.3.6 Školství

V obci je osm příspěvkových organizací zřizovaných MČ Praha 20. Mezi ně patří 3 mateřské školy, 4 základní školy a Dům dětí a mládeže.

Z rozhovorů se zastupiteli vyplynulo, že jako dobrou lze označit zejména situaci s umístováním dětí v mateřských školách. Po neuváženém prodeji mateřské školy v roce 2002, ke kterému došlo ještě za minulého vedení, byla postavena nová školka. Dostupnost a nabídka míst se výrazně zlepšila, takže se v Horních Počernicích, jako v jediné pražské městské části, daří umístit do školky i tříleté děti. (Rozhovor se zastupitelem)

Dále je zde základní umělecká škola, osmileté gymnázium a střední odborná škola, jejichž zřizovatelem je hl. m. Praha. Mezi další vzdělávací instituci zřizovanou hl. m. Prahou patří Mateřská škola speciální, Základní škola praktická a Základní škola speciální v Bártlově ulici.

Kvalita, dostupnost a vybavenost škol odpovídá potřebám obyvatel obce. V souvislosti se zvyšujícím se počtem obyvatel bude zřejmě v budoucnu nutné zvýšit kapacitu mateřských a základních škol. (Strategický plán, Městská část Praha 20)

4.3.7 Kultura

Významnou kulturní památkou Horních Počernic je Chvalský zámek. Je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek ČR a spolu s kostelem sv. Ludmily tvoří výraznou dominantu obce. První zmínky o chvalské tvrzi pocházejí z 15. století, v roce 1652 ji získala jezuitská kolej a přestavěla ji do podoby renesančního zámku. Po roce 1918 patřil zámek pod ministerstvo zemědělství, od roku 1955 pod Státní statek Praha. V 70. a 80. letech byla budova zámku tak poničena, že hrozilo její zborcení.

V roce 1992 zřídilo nové zastupitelstvo Horních Počernic nadaci na záchranu zámku. Po složitých jednáních a řadě příprav začala v září 2006 jeho rekonstrukce, která byla financovaná ze strukturálních fondů EU, státního rozpočtu a z rozpočtu hl. m. Prahy, a byla

dokončena v roce 2008. Chvalský zámek se stal novým městským centrem Praha 20. V roce 2011 vznikla příspěvková organizace Chvalský zámek, jejím hlavním úkolem je zabezpečení nabídky veřejných služeb v oblasti kultury pro obyvatele a návštěvníky obce. Organizace zajišťuje v těchto prostorách kulturní a společenské akce, pořádá výstavy, přehlídky, vzdělávací programy a kurzy, zajišťuje provoz galerie, atd. (Hornopočernický zpravodaj 5/2008, Chvalský zámek: Historie, Městská část Praha 20)

Kulturní centrum Horní Počernice je příspěvkovou organizací zřizovanou MČ Praha 20. Spravuje tři kulturní zařízení, mezi která patří Divadlo Horní Počernice, Kulturní středisko Domeček a Divadlo v přírodě. (Kulturní centrum Horní Počernice, Městská část Praha 20)

Divadlo Horní Počernice vzniklo přestavbou místního kina, v roce 2002 bylo uvedeno do provozu jako prozatímní a v roce 2006 byla dokončena rekonstrukce. Konají se zde divadelní představení, dopolední zkoušky divadelních souborů, výstavy, koncerty, akce pro děti, ale také některé firemní nebo soukromé akce. Divadlo se stalo zázemím pro místní ochotníky, z nichž nejznámější je soubor „Právě začínáme“. Pravidelně zde hostují profesionální i ochotnické divadelní soubory z celé České republiky. Součástí budovy je i divadelní kavárna. (Hornopočernický zpravodaj 1/2003, Kulturní centrum Horní Počernice: Historie, Městská část Praha 20)

V kulturním středisku Domeček probíhají různé kurzy, zejména jazykové. Je také možný pronájem sálů pro různé soukromé nebo firemní akce. (Kulturní centrum Horní Počernice, Městská část Praha 20)

Divadlo v přírodě je nejstarším festivalem ochotnických divadel v České republice, který se koná pod širým nebem. Představení probíhají vždy v květnu a v červnu. Podstatnou část programu zajišťují místní ochotnické soubory. Uspořádání festivalu je organizačně velmi náročné, hlavním cílem je podpora spolkové činnosti v obci a podpora spolupráce lidí různých věkových a sociálních skupin, kteří nechtějí, aby Horní Počernice byly „jen noclehárnou“ Prahy. (Strategický plán, Městská část Praha 20)

V Horních Počernicích se nachází také místní veřejná knihovna, jejím zřizovatelem je Úřad městské části Praha 20, a v roce 2015 oslavila již 110 let od svého založení. (Knihovna Horní Počernice, Městská část Praha 20)

4.3.8 Podnikání

V Horních Počernicích funguje již tradičně podnikatelské prostředí, a to od drobných podnikatelů, až po velké komerční zóny.

Na území Horních Počernic je umístěn jeden z největších industriálních parků na území ČR VGP Park Horní Počernice. Jeho výstavba byla zahájena v roce 2006, rozloha je asi 116 ha, areál je dostupný jak z rychlostní komunikace R10 ve směru Praha – Mladá Boleslav – Liberec, tak i ze železniční tratě, ale i prostřednictvím MHD. V areálu se nacházejí zejména logistická centra, sklady, služby, administrativa a distribuce.

Obrázek 4: Současný VGP Park

Zdroj: Hornopočernický zpravodaj 9/2015

Dále se na území Horních Počernic nachází areál bývalých drůbežářských závodů Xaverov, který dnes funguje pod názvem Areál Big Box – skladovací areál.

Mezi další významné společnosti, které působí na území Prahy 20, patří např. společnost EKIS, s. r. o., která se zaměřuje na provádění staveb, na výstavbu inženýrských sítí, komunikací a pozemních staveb. Dále společnost IVECO STROJSERVIS, což je autorizovaný dealer nákladních vozů značky Iveco a Fiat, který nabízí servis a náhradní díly. Dále jsou zde firmy zaměřené na oblast gastronomie a souvisejících oborů. Součástí Chvalského areálu je Hotel Chvalská Tvrz, s. r. o. Hotel je vybudován na místě původní budovy, ale jedná se o moderní hotel s restaurací a salonky.

V Horních Počernicích je podporováno i drobné podnikání, byl zrekonstruován objekt sklenářství, jsou poskytovány kovářské a zámečnické práce, práce na hromosvodech nebo výškové práce.

Řada pracovních příležitostí je i v oblasti školství, zdravotnictví, sociálních služeb nebo prostřednictvím Úřadu městské části Praha 20.

V městské části funguje Klub podnikatelů Horní Počernice, který byl založen v roce 1996. Jeho cílem je opora podnikatelům v městské části, přispívá k jejich spolupráci, vzájemné informovanosti a zlepšení kontaktů mezi podnikateli, samosprávou a dalšími organizacemi. (Strategický plán, Městská část Praha 20)

4.3.9 Veřejný život

Spolky a organizace

Na území Horních Počernic působí 25 zájmových spolků a organizací. Jejich činnost začala již v první polovině 19. století.

Mezi nejstarší patří sbor dobrovolných hasičů, který vznikl již v roce 1878 a v současnosti nese název Hasičský sbor Chvaly. Jeho hlavním úkolem je prevence a pomoc při odstraňování následků živelných kalamit. Podílí se také na pořádání společensky prospěšných akcí v obci. (Hornopočernický zpravodaj 3/1998)

Mezi největší občanské sdružení patří Tělovýchovná jednota Sokol Horní Počernice, která byla založena v roce 1905. V 50. letech byla postavena sokolovna, jejíž kapacita později nestačila, a tak byla v roce 1984 vybudována nová hala. Stará budova byla z velké části zbourána a na jejím místě budou vybudována dvě beachvolejbalová hřiště, část staré budovy slouží jako hospůdka. V roce 2005, kdy slavila TJ Sokol Horní Počernice stoleté výročí od založení, se podařilo vedení získat prostředky k modernizaci tělocvičny a venkovního hřiště ve Svěpravicích. V roce 2010 došlo k mimořádné události, kdy po výbuchu plynu v sousední ulici vyhořela klubovna, a byly poškozeny tenisové kurty. Po několikaletém úsilí se podařilo získat prostředky k výstavbě klubovny, šaten, sociálního zařízení a obnově kurtů. V současné době má tato organizace kolem 600 členů, z toho více jak polovinu tvoří děti a mládež, podílí se na hlavně na provozu sportovních zařízení a konání sportovních akcí v obci. Městská část Praha 20 – Horní Počernice podporuje finančně sportovní aktivity a provoz sportovních zařízení formou grantů. Předsedou

TJ Sokol Horní Počernice je bývalý starosta Horních Počernic Ivan Liška. (TJ Sokol Horní Počernice: Historie, Strategický plán, Městská část Praha 20)

Mezi významná občanská sdružení v Horních Počernicích patří MUM – rodinné centrum (od 1. 1. 2014 MUM z. s. – zapsaný spolek). Tuto neziskovou organizaci založily v roce 2000 aktivní matky, které měly společné zájmy a byly většinou na mateřské dovolené. Jejich cílem bylo vytvořit místo pro rodiče, prarodiče a děti, kde se budou moci setkávat, navazovat přátelství a vyměňovat si zkušenosti. Zájemci se zde mohou vzdělávat, získat radu, zapojit se do komunitního života nebo využít prostor pro své pracovní aktivity.

V roce 2013 získalo centrum podporu z Operačního programu Praha Adaptabilita v rámci projektu „Práce a život v rovnováze II.“ Důležitou součástí projektu bylo vytvoření coworkingového centra Mumraj (coworking znamená spolupráce, jedná se o sdílené pracovní prostory s kanceláří, studiem péče o tělo a zázemím pro koordinátora). Centrum nabízí dopolední hernu pro rodiče s dětmi, různé kurzy a kroužky pro rodiče s dětmi nebo pro samotné děti nebo dospělé. Dále nabízí pomoc rodičům, kteří se vracejí do práce po mateřské dovolené nebo chtějí pomoci s podnikáním. V coworkingovém centru je možné využít sdílený prostor pro kancelářské nebo rukodělné práce, je možné zde uspořádat pracovní schůzku, půjčit si pracovní pomůcky (šicí stroj, notebook, tiskárnu, atd.), pořádají se zde semináře, workshopy. V centru také funguje poradna pro rodinu v tíživých životních situacích. Plánem do budoucna je vybudování vícegeneračního domu, kde by se setkávaly tři generace - děti, rodiče a prarodiče. Na tomto záměru spolupracují centrum s pobočkou ZO Senioři Horní Počernice. MUM pořádá různé akce, jako je dětský maškarní bál, burzu hraček, dětských a sportovních potřeb, vánoční jarmark, atd. Finanční prostředky získává jak z fondů EU, tak i z prostředků MPSV, ale samozřejmě i z rozpočtu MČ Praha 20 – Horní Počernice, která podpořila např. vybudování školičky. (MUM – Rodinné centrum, Strategický plán, Městská část Praha 20)

Círky a církevní organizace

V obci působí také několik církví a církevních organizací. Patří mezi ně např. Římskokatolická farnost u kostela sv. Ludmily Praha – Chvaly, Českobratrská církev evangelická v Praze – Horních Počernicích, Církev československá husitská, dále Evangelická církev metodistická – Horní Počernice nebo Sbor církve bratrské v Praze 9. Diakonie Evangelické církve metodistické (samostatná organizační jednotka Evangelické církve metodistické) zřídila Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice. Jeho cílem je

poskytování kvalitních holistických sociálních služeb lidem, kteří jsou ohrožení nebo sociálně vyloučení. Jedná se o nevládní neziskovou organizaci, která pomáhá svým klientům řešit těžké životní situace a následně je aktivizovat do běžného života.

Cílovými skupinami jsou lidé, kteří pečují o dítě a ocitli se v nepříznivé životní situaci spojené se ztrátou bydlení, dále rodiny s dětmi v obtížných sociálních situacích, rodiny s dětmi, které byly uživateli některé z pobytových sociálních služeb a získaly potřebné znalosti a dovednosti pro samostatné bydlení, dále osoby se sníženou soběstačností a osoby s rizikovým způsobem života. Středisko poskytuje ubytování v azylovém domě, nabízí sociálně aktivizační programy pro rodiny s dětmi a dále se věnuje práci s dětmi z azylového domu s cílem vytvořit jejich zdravý životní postoj. Také poskytuje zázemí a podporu klubu seniorů a poskytuje pastorační péči obyvatelům azylového domu. (Strategický plán, Městská část Praha 20, Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice)

4.4 Největší problémy Horních Počernic

4.4.1 Pražský okruh

Zřejmě největší problém, který musí v současné době zastupitelstvo řešit, souvisí s dobudováním Pražského okruhu (SOKP – Silniční okruh kolem Prahy). Silniční okruh kolem Prahy je součástí sítě dálnic a silnic ČR a vychází z Návrhu rozvoje dopravních sítí v ČR do roku 2010, který byl schválen usnesením vlády ČR v roce 1999. Je součástí koridoru transevropské dopravní sítě TEN-T a jeho trasa je v souladu s Územním plánem hlavního města Prahy a s Územním plánem Pražského regionu. V současnosti je v provozu 7 úseků, 4 zbývají dokončit. (Pražský okruh)

Hlavní problém spočívá v tom, že okruh má vést kolem velkých pražských sídlišť, kolem České zemědělské univerzity v Praze – Suchdole, a trasa má dokonce protínat tři pražské přírodní parky. Okruh má také procházet přes některé hustě obydlené městské části, z nichž jednou jsou i Horní Počernice. Zvýšená doprava zatíží tyto městské části hlukem i zplodinami, zhorší také dopravní podmínky v daném místě. (Rozumný okruh)

Původní trasu, jejíž plán vznikl již v roce 1963, v roce 2011 Nejvyšší správní soud v Brně vymazal ze Zásad rozvoje hl. m. Prahy. Zastupitelé hl. m. Prahy ovšem v roce 2014 původní projekt obnovili, a to bez ohledu na názory starostů dotčených městských částí, a bylo také obnoveno územní řízení pro SOKP trasa č. 511 (Běchovice). Magistrát hl. m. Prahy nezahrnul MČ Praha 20 do okruhu účastníků řízení, proto Rada MČ Prahy 20

zaslala dopis s žádostí o zařazení mezi účastníky řízení, této žádosti Magistrát nevyhověl. (Hornopočernický zpravodaj 5/2015)

Dalším problémem je skutečnost, že v roce 2015 byla přijata novela zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA – Environmental Impact Assessment). Radní pro výstavbu Karla Polydorová (Šance pro Počernice) ve svém dopise místopředsedovi vlády ČR a ministři financí Andreji Babišovi z dubna 2015 uvádí: „... v rámci EIA byl projekt posuzován již v r. 2002 a dnes se píše rok 2015 a máme navíc zcela nový zákon EIA s účinností od 1. 4. 2015. Proč ŘSD a MD brání řádnému a novému komplexnímu posouzení celé stavby SOKP, nikoliv tedy úsek po úseku? Od roku 2002 se doprava podstatně navýšila a jsou i jiné podmínky v území, nové zastavěné plochy a další chystané záměry.“ V dopise uvádí některé další problémy spojené s okruhem: „Návrh trasy okruhu (starý 50 let) v územním plánu je v rozporu se stávajícími kritérii, protože prochází v délce 35 km zastavitelným územím. Jedna z největších mimoúrovňových křižovatek Evropy se umísťuje 250 m od stávajících rodinných domů v Běchovicích. ... Dojde k navýšení počtu obyvatel zasažených nadlimitním hlukem, a tím i k nárůstu zdravotních rizik – např. infarktu myokardu. Zhorší se kvalita ovzduší, již nyní je toto území oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (tzv. OZKO).“ (Polydorová, Městská část Praha 20)

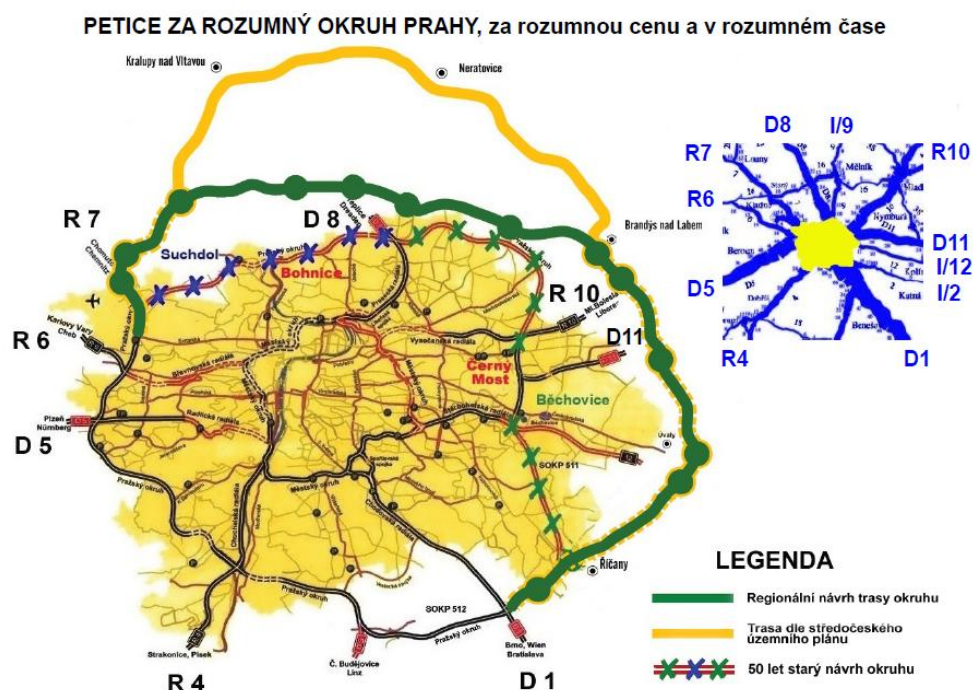
V září 2015 založilo 12 starostů a starostek ze Středočeského kraje a městských částí Prahy akční pracovní uskupení STAROSTOVÉ PRO OKRUH. Uskupení odstartovalo diskuzi o komplexním zhodnocení variant okruhu. Hlavním cílem je uspíšit dokončení silničního okruhu kolem Prahy podle racionálního návrhu, který by byl skutečným obchvatem Prahy a neprocházel by hustě obydlenými částmi města. Uskupení zvolilo tři mluvčí, kteří ho budou zastupovat navenek, jednou z nich je i starostka Hana Moravcová, která tomuto problému věnuje hodně sil. Občané Horních Počernic mohli podpořit úsilí svých zastupitelů podpisem Petice za rozumný okruh Prahy, která byla zveřejněna na webových stránkách obce a byla k dispozici i na různých místech Horních Počernic. (Tisková zpráva: založení akčního pracovního uskupení STAROSTOVÉ PRO OKRUH, Městská část Praha 20, Petice za rozumný okruh Prahy).

V říjnu 2015 byla k Městskému soudu v Praze podána žaloba na Zásady územního rozvoje hl. m. Prahy. Tuto žalobu podalo osm pražských městských částí (včetně Horních Počernic), čtyři obce ze Středočeského kraje a několik fyzických osob. Paní starostka Hana Moravcová k tomu dodává: „*Ted' probíhá územní řízení na kapacitní rozšíření. Jsme ve*

skupince rebelů a podáváme s některými z jedenácti starostů městských částí, kterých se to týká, plus některé obce Středočeského kraje, žalobu na Zásady územního rozvoje Prahy. Uvidíme, jak to dopadne.“ (Návrh na zrušení části AZÚR hl. m. Prahy – vymezení SOKP, rozhovor se starostkou)

V prosinci 2015 navštívila starostka Hana Moravcová společně se starostou Radonic Stanislavem Němcem a starostou Suchdola Petrem Hejlem vicepremiéra A. Babiše a ministra dopravy D. Ťoka. Oba vyslechli návrhy starostů a přislíbili, že posoudí regionální trasu okruhu. Další jednání se mělo uskutečnit v lednu 2016, bylo odloženo na březen 2016. (Hornopočernický zpravodaj 1/2016).

Obrázek 5: Možné trasy Pražského okruhu

Zdroj: Rozumný okruh

4.4.2 Dopravní situace na Náchodské ulici

Doprava v Horních Počernicích je specifickou oblastí a ovlivňuje každodenní život občanů. Mezi další problém v Horních Počernicích patří průjezdnost městskou částí, zejména hustý provoz na Náchodské ulici.

Náchodská ulice je silnicí II. třídy, prochází středem Horních Počernic a spojuje obec s Černým Mostem, kde je umístěna konečná stanice metra, autobusový terminál, ale zejména jsou zde velká obchodní centra a parkovací plochy P+R. Dále tato komunikace

zajišťuje spojení se středem města a také může být alternativní trasou k dálnici D11 z Prahy do Hradce Králové. V současnosti se jedná o výstavbě mimoúrovňové křižovatky Beranka, která by napojila městskou část Klánovice na dálnici D11 a ulevila by tak dopravě na této ulici v Horních Počernicích. Na Náchodskou ulici se zde napojuje dalších pět dopravně významných komunikací. To vše způsobuje velké zatížení této komunikace automobilovým provozem, ke kterému přispěla také nová výstavba v obci a v přilehlém okolí, již dříve zmiňovaná tranzitní doprava do Středočeského kraje a také místní doprava. V současné době se řeší nová situace, která by mohla ještě více zkomplikovat dopravu v Horních Počernicích, a tou je plánovaná výstavba haly internetového obchodu Amazon v nedalekém průmyslovém parku. Jedná se o reklamační centrum e-shopu Amazon o rozloze 40 500 metrů čtverečních, které má být přesunuto z Dobrovíze právě do Horních Počernic, a kterou má realizovat společnost P3 Logistic Parks. Sklad má vzniknout na místě původně plánovaných čtyř menších hal, měl by přinést vytvoření 3000 pracovních míst (z toho však 1000 pracovníků přejde z Dobrovíze). Předpokládané otevření je ve čtvrtém čtvrtletí roku 2016. Podle starostky Hany Moravcové vznikne největší problém v dalším dopravním zatížení Horních Počernic nákladní i osobní dopravou. (Černý, 2016, iDNES.cz)

Již v srpnu 2015 vyjádřila Rada MČ Praha 20 nesouhlas se záměrem P3 Park Horní Počernice IV. etapa, a toto stanovisko bylo zasláno MHMP. V září 2015 se na zasedání zastupitelstva sešli občané, zastupitelé a investor stavby. Jednání se zúčastnil generální ředitel agentury CzechInvest Karel Kučera a zástupce firmy P3 CZ IV Tomáš Míček. O jednání byl velký zájem ze strany veřejnosti, občané se zajímali zejména o to, jak investor vyřeší problematiku dopravy, a to jak kamionovou, tak i dopravu plánovaných 3 000 zaměstnanců. Na tuto otázku však nebyla dána žádná konkrétní odpověď. (Zápis z jednání Rady MČ 25. 8. 2015, zápis ze zasedání zastupitelstva 7. 9. 2015, Městská část Praha 20)

Na zasedání Rady Městské části Praha 20 bylo v září 2015 odsouhlaseno zaslání dopisu předsedovi vlády Bohuslavu Sobotkovi, v němž radní vyjadřují nesouhlas s vybudováním centra společnosti Amazon v Horních Počernicích. Tento nesouhlas zdůvodňují komplikovanou dopravní situací v této městské části: *„Nevíme, zda jste měl někdy možnost být v Horních Počernicích a zda jste byl informován o dopravním zatížení této části Prahy. Domníváme se, že ten, kdo se snaží záměr Amazonu prosadit, by se měl přijet podívat, jak*

je to ve skutečnosti v Horních Počernicích s dopravou. Řešení dopravní situace v naší městské části rozhodně není jednoduché, je velmi komplikované, finančně nákladné a především realizovatelné v delším časovém horizontu. ... Uvažovaný areál nemá své vlastní dopravní napojení a využívá stávající již značně přetíženou komunikační síť hl. m. Prahy. Navýšením kamionové dopravy bude zároveň docházet k rychlejšímu poškozování povrchu těchto dotčených komunikací. Celý záměr se tak skutečně nedotýká jen Horních Počernic, ale i ostatních městských částí, přes které směr dopravy k Amazonu a zpět povede.“ Radní také argumentují tím, že nově vytvořená pracovní místa nebudou pro Prahu tak výhodná: „Tisíce vytvořených, málo placených a dlouhodobě nejistých pracovních míst za takovéto komplikace v dopravě hlavnímu městu Praha zajisté nestojí. Nehledě na to, že se jedná pouze o přesunutí stávajících pracovních míst z Dobrovíže do Horních Počernic, nikoliv o vytvoření nových.“ (Dopis radních předsedovi vlády, Městská část Praha 20)

V odpovědi předsedy vlády Bohuslava Sobotky z listopadu 2015 je uvedeno, že si je vědom špatné dopravní situace v městské části: *„Jsem si vědom současné neutěšené dopravní situace ve Vaší městské části. Velice oceňuji to, že jste převzali zodpovědnost za rozvoj Vaší městské části a že se aktivně snažíte řešit a ovlivnit její další rozvoj.“* Předseda vlády v odpovědi uvádí další postup při řešení: *„Odpovědné orgány v čele s CzechInvestem v současnosti asistují při vyjednávání zástupců firmy Amazon se státní správou i samosprávou za účelem pomoci nalezení takového řešení, které by negativní přípravné realizace projektu maximálně omezila, a jsem rád, že jste se podíleli se zástupci Hlavního města Prahy na určení projektů infrastruktury a kroků, které Vaší městské části mohou pomoci stávající situaci řešit.“* (Odpověď předsedy vlády, ePočernice.cz)

V prosinci 2015 předložil ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek vládě návrh Memoranda se společností Amazon, vláda se rozhodla podpořit další investice této společnosti v České republice. Memorandum podporuje i Ministerstvo dopravy, které se zavázalo pomoci s řešením dopravní situace a se zajištěním protihlukových bariér. (Vláda podpoří další investici Amazonu, Ministerstvo průmyslu a obchodu)

MHMP zaslal 17. prosince 2015 žádost, aby se MČ Praha 20 vyjádřila jako územně samosprávný celek k podkladům oznámení zjišťovacího řízení podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí záměru „CR HALA, Praha 20, k. ú. Horní Počernice“. V lednu 2016 se konalo mimořádné jednání Rady MČ Praha 20, kde se radní

vyjádřili nesouhlasně k realizaci stavby haly. Stanovisko MČ Praha 20 bylo zasláno na Magistrát hl. m. Prahy i s odůvodněním. Hlavním požadavkem radních je kompletní posudek na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., ne tedy pouze kratší zjišťovací řízení. (Vyjádření RMČ ke stavbě haly Amazon, Městská část Praha 20)

Situace se tedy bude ještě vyvíjet. Jak uvedla starostka Hana Moravcová pozemek vlastní developer, a proto městská část nemůže zabránit stavbě. Projekt bude posuzován podle tzv. „velké EIA“ (posuzování vlivů záměrů na životní prostředí) a ne pouze v aktuálním zjednodušeném řízení. Tento posouzení může trvat půl roku, což by mohl být problém pro společnost Amazon, která by chtěla provozovat halu již do konce roku 2016. (Černý, 2016, iDNES.cz, Žádost o další posouzení, Městská část Praha 20)

4.4.3 Česká pošta

K běžným potřebám občanů patří využívání pošty. V tomto ohledu je situace v Horních Počernicích velmi neuspokojivá. S rostoucím počtem obyvatel přestává stačit kapacita této pobočky, stav je navíc zhoršován tím, že řada občanů, kteří přes Horní Počernice jen projíždí, se na této pobočce také zastaví.

K prvnímu jednání se zástupci pošty došlo v roce 2009, kdy byl starostou pan Ivan Liška. Na zasedání zastupitelstva v lednu 2009 byl pozván obchodní ředitel regionu Praha Vladimír Perný, který řekl, že: „*pošta podniká kroky k nápravě situace na pobočce České pošty v Horních Počernicích a věří, že se již v tomto roce pobočka přestěhuje do nových prostor.*“ (Zápis ze zasedání zastupitelstva 19. 1. 2009, Městská část Praha 20)

V následujícím období bylo vedení obce písemně sděleno, že Česká pošta a. s. hledá finanční prostředky, aby mohla být pobočka přestěhována. Ani v dalších letech však Česká pošta, a. s. nepodnikla žádné kroky k vyřešení této situace.

V roce 2012, kdy byla obec vedena starostkou Hanou Moravcovou, došlo ke změně plánu řešení. MČ Praha 20 uzavřela smlouvu s developerskou společností Blooman Development, s. r. o., která měla realizovat výstavbu nového objektu České pošty na území Prahy 20. Tento objekt by byl České poště pronajat. Byla vybrána vhodná lokalita (poblíž ulice Mezilesí), vypracována projektová dokumentace a dále bylo naplánováno v 1. čtvrtletí roku 2013 projednání v územním řízení, na kterém se měly vyjádřit všechny zúčastněné strany. Starostka Hana Moravcová na webových stránkách Úřadu MČ Praha 20 v roce 2012 uvádí: „*Problém pošty nevznikl v posledních dvou letech, ale je to záležitost*

posledních deseti let. Současné vedení radnice je ale první, kdo tento problém řeší.“ (Pošta Horní Počernice, Městská část Praha 20)

V současnosti je situace taková, že v říjnu 2015 nové vedení České pošty poděkovalo za nabídku výstavby nové pobočky, která však nemůže být přijata. Česká pošta je rozhodnuta rekonstruovat stávající objekt a to zejména z důvodu odlišného přístupu nového vedení České pošty k pronájmům. (Pošta Horní Počernice, Městská část Praha 20)

Také většina zastupitelů v poskytnutých rozhovorech uvádí problém pošty jako velmi důležitý pro Horní Počernice. Jak uvedl v rozhovoru člen zastupitelstva: „Česká pošta je svébytný státní podnik, do kterého městská část nemůže nijak zasahovat, nemáme v něm žádné vlastnictví a nemáme žádné rozhodovací pravomoci vůči poště.“ (Rozhovor se zastupitelem)

Obrázek 6: Nevyhovující budova České pošty

Zdroj: Autor práce 2015

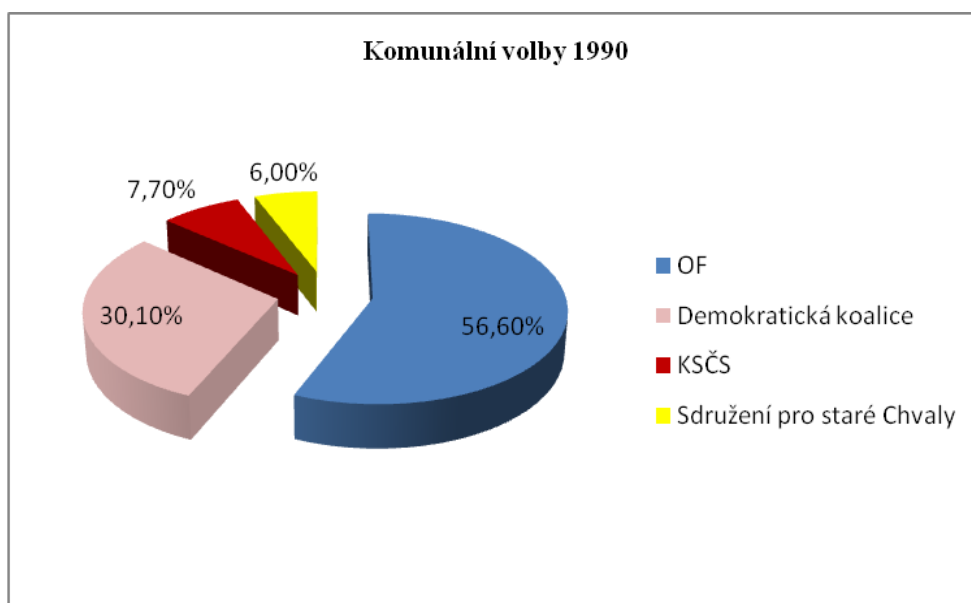
5. Političtí aktéři a občanská participace v obci

5.1 Komunální volby v roce 1990

Dne 24. 11. 1990 se konaly první svobodné komunální volby. Podle zákona č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích byl stanoven počet členů zastupitelstva v obcích nad 3 000 do 20 000 obyvatel na 15 – 30 členů. V Horních Počernicích bylo voleno 30 zastupitelů.

V Horních Počernicích kandidovaly čtyři subjekty – OF, Demokratická koalice tvořená ČSSD, ČSL, NSS a nezávislími kandidáty, KSČS a Sdružení pro staré Chvaly. V těchto volbách získalo nejvíce zastupitelů Občanské fórum, celkem 17. Na druhém místě skončila Demokratická koalice s 9 zastupiteli. Dále byli zvoleni 2 zastupitelé za Sdružení pro staré Chvaly a 2 zastupitelé za KSČS. Na prvním zasedání zastupitelstva byl zvolen starostou Horních Počernic Ivan Liška (OF), jeho zástupci se stali Jan Wágner (ČSL) a Jan Gírl (OF). (Hornopočernický zpravodaj č. 11/1990, č. 12/1990, č. 1/1991)

Graf 5: Výsledky komunálních voleb v roce 1990

Zdroj: Hornopočernický zpravodaj č. 12/1990, vlastní zpracování 2015

5.2 Komunální volby v roce 1994

V roce 1994 proběhly komunální volby podle zákona č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Jednalo se o první komunální volby v samostatné České republice konané ve dnech 18. 11. – 19. 11. 1994.

Dosavadní zastupitelstvo rozhodlo, že se bude volit 27 zastupitelů. Ve volbách kandidovaly následující strany – ČSSD, Koalice KDU – ČSL a ODA, KSČM a ODS.

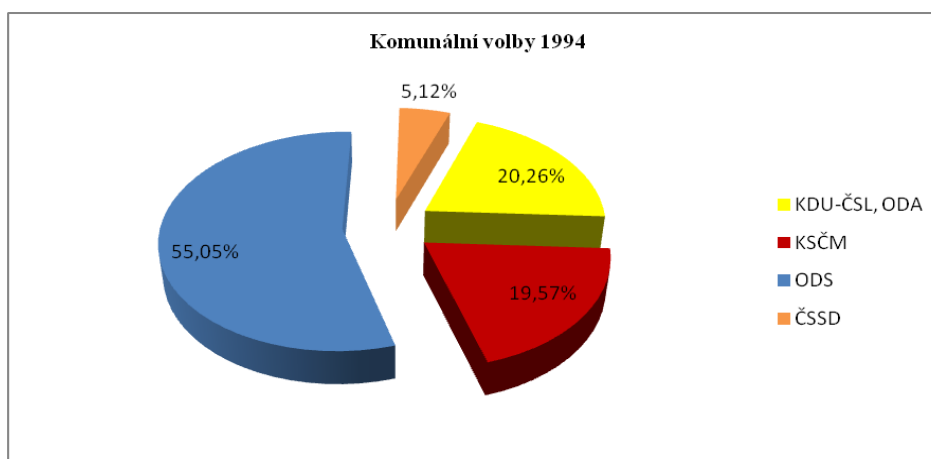
Na základě hlasování občanů bylo do zastupitelstva zvoleno 15 členů ODS, 6 členů za Koalici KDU – ČSL a ODA, 5 členů KSČM a 1 člen ČSSD. ODS tak měla v zastupitelstvu většinu. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva byl starostou zvolen opět Ivan Liška (BEZPP, kandidát za ODS), jeho zástupcem byl zvolen Tomáš Kádner (ODS). (Hornopočernický zpravodaj 11/1994, 1/1995)

Tabulka 7: Výsledky komunálních voleb v roce 1994

Kandidátní listina	Hlasy		Počet	Počet
	abs.	v %	kandidátů	mandátů
Koalice KDU-ČSL, ODA	25 381	20,26	26	6
Komunistická str.Čech a Moravy	24 525	19,57	20	5
Občanská demokratická strana	68 981	55,05	27	15
Česká str.sociálně demokrat.	6 411	5,12	8	1

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 6: Výsledek komunálních voleb v roce 1994

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

5.3 Komunální volby v roce 1998

Také v roce 1998 se konaly komunální volby podle zákona č. 152/1994 Sb., konaly se ve dnech 13. 11. – 14. 11. 1998 a opět se rozdělovalo 27 mandátů.

Ve volbách kandidovaly strany – ČSSD, ODS, Koalice SPR-RSČ, SDČR, Koalice KDU-ČSL, ODA, další stranou byla KSČM a Unie svobody. Do zastupitelstva bylo zvoleno 13 zástupců za ODS, 4 zástupci za ČSSD a KSČM, po 3 zástupcích získala Unie svobody a Koalice KDU-ČSL a ODA. Koalice SPR-RSČ a SDČR nezískala žádného zastupitele.

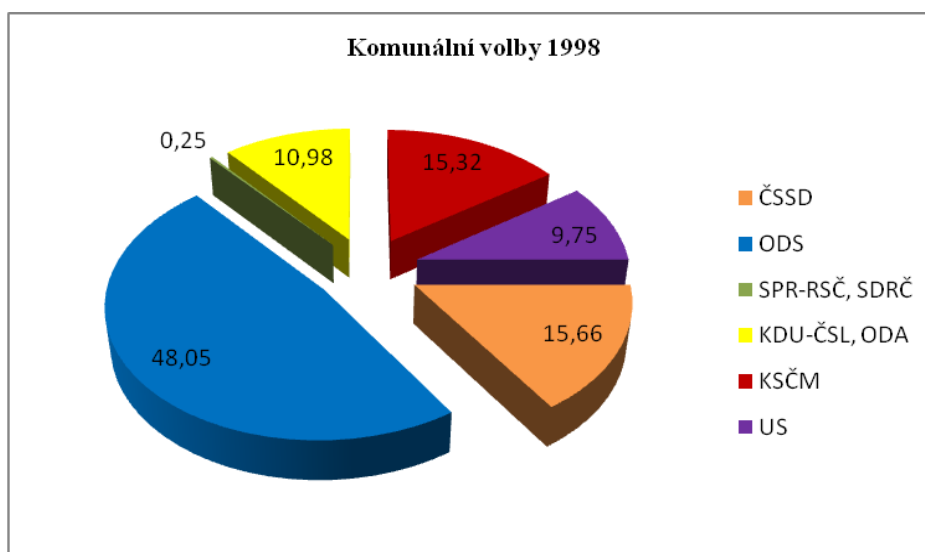
Starostou byl opět zvolen Ivan Liška (tentokrát již člen ODS), zástupcem zůstal Tomáš Kádner (ODS). ODS si udržela pozici nejsilnější strany, ale nezískala většinu v zastupitelstvu. (Hornopočernický zpravodaj 12/1998)

Tabulka 8: Výsledky komunálních voleb v roce 1998

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
Česká str.sociálně demokrat.	16 184	15,66	23	4
Občanská demokratická strana	49 652	48,05	27	13
Koalice SPR-RSČ, SDČR	259	0,25	6	0
Koalice KDU-ČSL, ODA	11 343	10,98	26	3
Komunistická str.Čech a Moravy	15 835	15,32	27	4
Unie svobody	10 071	9,75	25	3

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 7: Výsledky komunálních voleb v roce 1998

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

5.4 Komunální volby v roce 2002

Od roku 2002 se konají komunální volby podle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Komunální volby se konaly ve dnech 1. 11. – 2. 11. 2002. Horní Počernice získaly nový název Praha 20 – Horní Počernice, který souvisel s probíhající reformou státní správy a s novým členěním Prahy na správní obvody. Změna nastala od 1. 7. 2001 a cílem bylo přiblížit státní správu občanům. (Členění Prahy, PRAHA.cz)

Do zastupitelstva Horních Počernic se v tomto roce volilo 25 členů. Celá obec Horní Počernice tvoří jeden volební obvod.

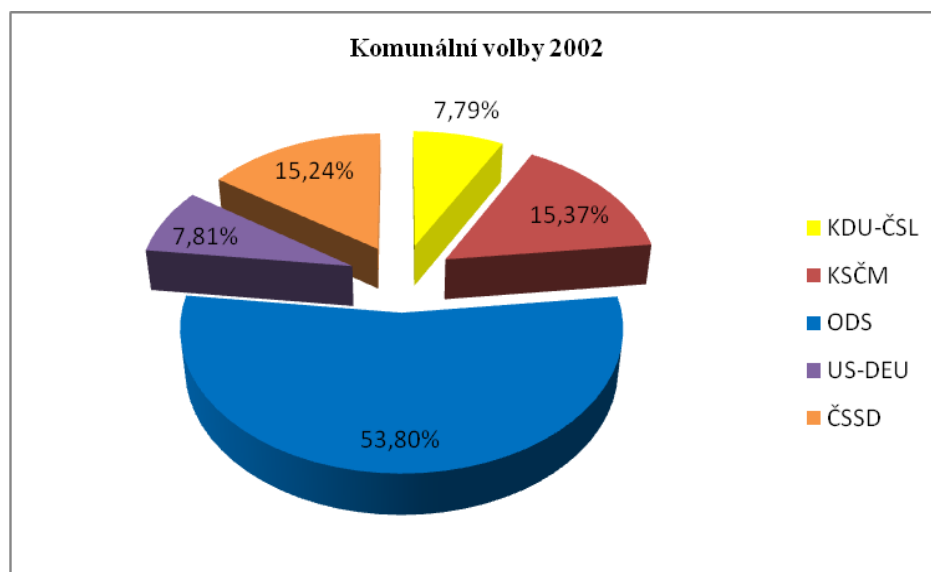
Ve volbách kandidovaly strany KDU-ČSL, KSČM, ODS, US-DEU, ČSSD. S velkým náskokem před ostatními stranami zvítězila ODS, která získala 14 mandátů a většinu v zastupitelstvu. 4 zastupitelé byli zvoleni za KSČM, 3 za ČSSD, po 2 zastupitelích získala KDU-ČSL a také US. Starostou byl zvolen opět Ivan Liška (ODS) a místostarostou Tomáš Kádner (ODS). (Hornopočernický zpravodaj 12/2002)

Tabulka 9: Výsledky komunálních voleb v roce 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet	Počet
	abs.	v %	kandidátů	mandátů
Křesť.demokr.unie-Čs. str. lid.	6 739	7,79	25	2
Komunistická str.Čech a Moravy	13 293	15,37	25	4
Občanská demokratická strana	46 544	53,80	25	14
Unie svobody-Demokratická unie	6 755	7,81	25	2
Česká str.sociálně demokrat.	13 183	15,24	25	3

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 8: Výsledky komunálních voleb v roce 2002

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

5.5 Komunální volby 2006

Komunální volby se konaly ve dnech 20. 10. – 21. 10. 2006. Počet obyvatel Horních Počernic dosáhl v tomto roce 14 tisíc. Do zastupitelstva Horních Počernic se volilo opět 25 členů.

Ve volbách kandidovaly strany ČSSD, Koalice pro Počernice (koalice KDU-ČSL a SNK Evropští demokraté a Nestráníci), KSČM a ODS. Na prvním místě se umístila ODS, která získala 15 mandátů v zastupitelstvu a dosáhla v tomto roce nejvyššího procenta hlasů za všechna volební období. Na druhém místě se umístila Koalice pro Počernice, která získala 4 mandáty, ČSSD a KSČM získaly po 3 mandátech. Na pozici starosty zůstal Ivan Liška (ODS) a místostarosty Tomáš Kádner (ODS).

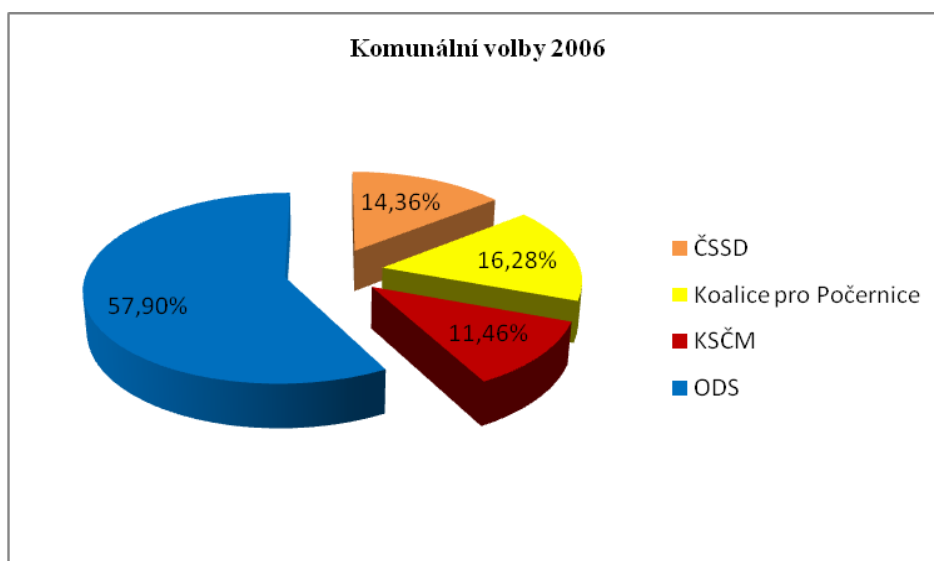
Volební účast se oproti roku 2002 zvýšila téměř o 10 % a činila 43,9 %. Starosta Ivan Liška poděkoval v Hornopočernickém zpravodaji všem voličům a ocenil jejich vysokou účast, a to zejména v souvislosti se situací, která nastala po červnových parlamentních volbách. Tehdy došlo k patové situaci (pravice a levice 100 : 100) a v době komunálních voleb ještě nezískala vláda důvěru Poslanecké sněmovny ČR. (Hornopočernický zpravodaj 11/2006, 12/2006, Naxera, e-Polis.cz)

Tabulka 10: Výsledky komunálních voleb v roce 2006

Kandidátní listina	Hlasy		Počet	Počet
	abs.	v %	kandidátů	mandátů
Česká str.sociálně demokrat.	16 121	14,36	25	3
Koalice pro Počernice	18 279	16,28	25	4
Komunistická str.Čech a Moravy	12 866	11,46	25	3
Občanská demokratická strana	65 004	57,90	25	15

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 9: Výsledky komunálních voleb v roce 2006

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

5.6 Komunální volby 2010

5.6.1 Kandidující strany a hnutí

V roce 2010 se konaly komunální volby ve dnech 15. 10. – 16. 10. 2010. Do zastupitelstva se volilo opět 25 členů. Horní Počernice měly k 1. 1. 2010 celkem 15 016 obyvatel.

V tomto roce kandidovalo celkem osm stran a hnutí, tedy dvojnásobný počet než v předešlém volebním období. Byly to ODS, ČSSD, KSČM, Šance pro Počernice, TOP 09, VV, NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, SUVERENITA – blok J. Bobošíkové.

Volby v roce 2010 byly ovlivněny situací na politické scéně celé České republiky. Velké politické strany prožívaly kritické období, jejich obliba klesala a většina občanů byla rozhodnuta tyto strany nevolit jak v parlamentních, tak v komunálních volbách. To se

týkalo zejména ODS, příčinou její kritiky byly důvody ideologické, ale hlavně podezření na korupční jednání některých představitelů ODS na celorepublikové úrovni. Mnoho řadových členů na komunální úrovni proto tuto stranu opustilo, v Horních Počernicích se jednalo o šest bývalých kandidátů ODS. To bylo důvodem vzniku některých nových hnutí, mezi která patřila i hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE a Šance pro Počernice. Mezi dlouholetými členy ODS, kteří se rozhodli v roce 2010 z této strany vystoupit, byli bývalý starosta Ivan Liška, který se stal lídrem hnutí NHP, a zastupitelka Hana Moravcová, která se stala lídrem sdružení Šance pro Počernice. (Hornopočernický zpravodaj 10/2010)

Oba dva shodně uvádějí, že důvodem jejich odchodu byla nespokojenost s poměry v místním sdružení ODS. Ivan Liška k tomu řekl: *„Opustil jsem ODS a bylo to z důvodu, že jednak se ODS „rozvařila“ na celostátní úrovni, a bohužel jsme se „rozvařili“ i my tady v Horních Počernicích. My, kteří jsme vždy vyhráli volby, jsme se chovali podle vzoru vrchní instruktáže ODS. Proto jsem změnil stranu.“* Hana Moravcová dodává: *„Byla jsem v ODS, nejprve jsem byla v OF a pak jsem plynule přešla do ODS. Z ODS jsem rok před komunálními volbami, kdy jsem kandidovala za Šanci, vystoupila z jednoho prostého důvodu, nelíbí se mi, když se v Horních Počernicích dělá „politika“. Všichni by měli mít jeden cíl, aby se nám tady dobře bydlelo a žilo. Takže jsem odešla proto, že politika ODS, která byla špatná, se začala „propadat“ i sem do Horních Počernic, nelíbil se mi styl jednání zastupitelstva, protože ODS tady mělo přes 50 %, ignorovalo ostatní zastupitele, nelíbilo se mi jejich chování, proto jsem odešla.“* (Rozhovory se zastupiteli)

Sdružení Šance pro Počernice bylo jediné nezávislé hnutí v Horních Počernicích, a proto potřebovalo získat pro registraci do voleb v roce 2010 petici s dostatečným počtem podpisů občanů obce (7 % z počtu obyvatel k 1. 1. 2010). To se hnutí podařilo, protože získalo celkem 1 314 podpisů. (Hornopočernický zpravodaj 10/2010)

Hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE kandidovalo ve volbách v tomto roce s podporou politického hnutí Starostové a nezávislí.

5.6.2 Volební kampaň, volební programy

Velmi bouřlivá byla atmosféra již v průběhu volební kampaně. Celé Horní Počernice byly doslova oblepené různými plakáty s programy stran, jejich sliby a hesly. Letáky se objevovaly i ve schránkách obyvatel. Konala se řada předvolebních mítinků. Na kandidátkách se objevilo velké množství mladých kandidátů, což ocenil bývalý starosta

Ivan Liška v Hornopočernickém zpravodaji. Nejrozsáhlejší kampaň měla hnutí Šance pro Počernice a NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, obě hnutí měla i profily na sociální síti Facebook. Rozsáhlá kampaň se stala terčem kritiky představitelů jiných stran jako zbytečné plýtvání. Jako negativa kampaně se dají zařadit různé pamflety, slovní přestřelky na sociálních sítích a dokonce i osobní vulgární anonymy. (Hornopočernický zpravodaj 11/2010)

Ve volebních programech jednotlivých stran a hnutí se objevovaly dlouhodobé problémy v obci a způsoby jejich řešení. Jednalo se zejména o situaci v dopravě na ulici Náchodská, situaci na České poště, dobudování kanalizace v obci.

5.6.3 Výsledky voleb

Občané Horních Počernic se rozhodli vyjádřit svůj názor, proto byla volební účast poměrně vysoká 51,60 %, a překročila tak republikovou (48,5 %) i pražskou (44,4 %) účast v komunálních volbách.

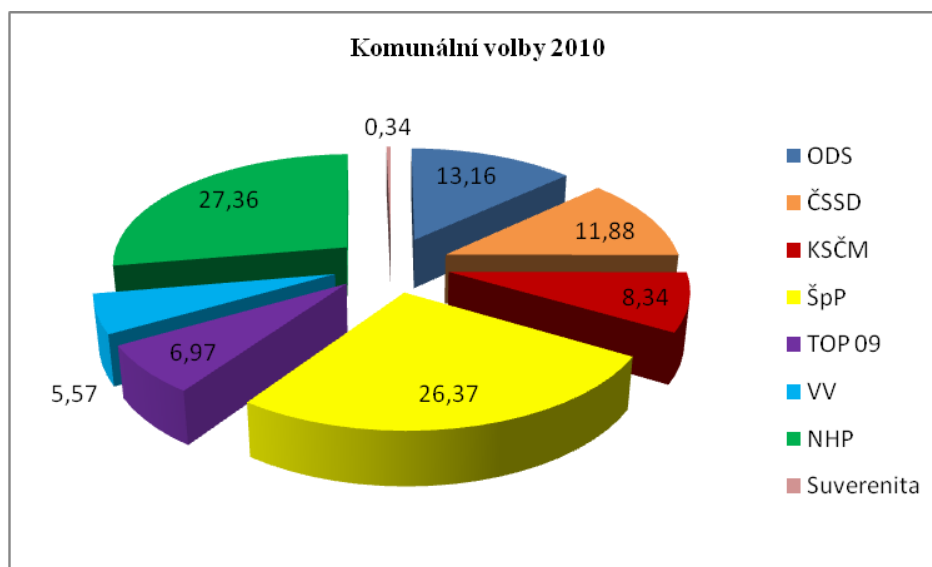
Po přepočtu hlasů získaných ve volbách na mandáty se ukázalo, že stejný počet 7 mandátů získala obě nově vzniklá hnutí, tj. Šance pro Počernice a NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, i když Šance pro Počernice získaly asi o 1 % méně přepočtených platných hlasů. Po 3 mandátech získala ODS a ČSSD, po 2 mandátech KSČM a TOP 09 a 1 mandát VV. Žádný mandát nezískala SUVERENITA - blok J. Bobošíkové.

Tabulka 11: Výsledky komunálních voleb v roce 2010

Kandidátní listina	Hlasy		Počet	Počet
	abs.	v %	kandidátů	mandátů
Občanská demokratická strana	17 742	13,16	25	3
Česká str.sociálně demokrat.	16 019	11,88	24	3
Komunistická str.Čech a Moravy	11 240	8,34	23	2
Šance pro Počernice	35 549	26,37	25	7
TOP 09	9 391	6,97	25	2
Věci veřejné	7 506	5,57	25	1
NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE	36 883	27,36	25	7
SUVERENITA-blok J. Bobošíkové	464	0,34	5	0

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 10: Výsledky komunálních voleb v roce 2010

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Nejlepšího volebního výsledku dosáhlo hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE. Z názorů občanů i zastupitelů vyplynulo, že původní voliči ODS se přesunuli za „svým starostou Liškou“ k nově vzniklému hnutí. Na druhém místě se umístilo hnutí Šance pro Počernice, které ovšem získalo stejný počet mandátů. Občané volili toto hnutí především kvůli nezávislým kandidátům a osobě Hany Moravcové jako lídra. Zřejmě největší volební prohru zažila ODS, která dosahovala v předešlých volbách výsledků kolem 50 %, a v těchto volbách získala pouhých 13,16 %. Lze říci, že u voličů ztratila na věrohodnosti. Důležitou roli sehrál i odchod Ivana Lišky z této strany. (Rozhovory se zastupiteli)

Na základě volebních výsledků se zdálo, že starostou Horních Počernic zůstane pro příští období opět Ivan Liška, který získal nejvyšší počet hlasů a který stál v čele Horních Počernic 20 let od roku 1990. Ve volebním systému v ČR však není zakotveno, že vítězná strana získá pozici starosty. Začala povolební jednání všech stran, při nichž bylo úspěšnější hnutí Šance pro Počernice vedené Hanou Moravcovou, které uzavřelo koaliční smlouvu se stranami TOP 09, VV a ČSSD. V zastupitelstvu tak získala tato koalice těsnou většinu 13 zastupitelů. Vítězné hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE skončilo v opozici. Ukázalo se, že důležitým faktorem politických stran a hnutí ve volbách je jejich koaliční potenciál. Vzniklou koalici lze podle Balíkovy typologie označit jako minimální vítěznou ideově propojenou. Tato koalice disponovala nejmenším počtem mandátů, které byly nutné k většině. Politické subjekty byly ideově blízké.

Smlouva o spolupráci pro období let 2010 – 2014 se nazývala „Společně pro Počernice“. Všechny subjekty našly pro realizaci komunální politiky shodný nebo blízký přístup ve svých volebních programech a dohodly se na společných principech spolupráce. Jejich hlavním cílem bylo spravovat MČ Praha 20 s ohledem na potřeby a zájmy občanů, realizovat navržený program rozvoje obce na další čtyři roky a plnit dlouhodobé strategické cíle na příštích deset let.

Mezi hlavní cíle rozvoje Horních Počernic patřilo zejména:

- zvýšení efektivity fungování státní správy, informovanost a průhlednost všech procesů
- dokončení kanalizace v obci
- vytváření příznivého prostředí pro investory
- snížení tranzitní automobilové dopravy v centru
- adekvátní reakce na demografický vývoj v obci
- zlepšení komunikace veřejné správy s občany (Šance pro Počernice – Společně pro Počernice)

Na ustavujícím jednání zastupitelstva, které se konalo dne 11. 11. 2010, byla zvolena starostkou Horních Počernic Hana Moravcová (ŠpP), místostarostou Petr Herian (ŠpP) a uvolněnou radní Alena Štroblová (VV). Bylo odhlasováno, že Rada MČ Praha 20 bude sedmičlenná. Na pozice neuvolněných členů rady byli zvoleni Vilém Čáp (ČSSD), Viktor Šaroch (TOP 09), Klára Bonková (dříve Holakovská – ŠpP) a Jiří Beneda (ŠpP). Dále byly zřízeny 4 výbory – finanční, kontrolní, pro partnerství a návrhový, byli zvoleni jejich členové i předsedové. (Zápis ze zasedání zastupitelstva dne 11. 11. 2010, MČ Praha 20)

Nové zastupitelstvo začalo ihned po svém zvolení pracovat a realizovat některé změny. Rada MČ Praha 20 na svém prvním zasedání rozhodla, že členství v komisích Rady nebude spojeno, na rozdíl od minulých let, s finanční odměnou a že ušetřené peníze půjdou na rozvoj škol. Na webových stránkách městské části byla zřízena rubrika „Napište nám“, kam mohli občané posílat své názory a připomínky. Pro občany, kteří nepoužívali internet, byla zřízena schránka na úřadu MČ. Prioritou nového vedení se stala dostavba kanalizace v obci. (Hornopočernický zpravodaj 12/2010)

5.6.4 Pokus o převrat

Politická situace v Horních Počernicích se změnila v prosinci 2011, kdy ze sedmičlenné Rady MČ Praha 20 odstoupil na vlastní žádost Vilém Čáp (ČSSD). Starostka Hana Moravcová později v Hornopočernickém zpravodaji celou situaci blíže vysvětlila. K odstoupení vyzvala rada Viléma Čápa již dříve z důvodu porušení společného koaličního vedení. Opakovaně se neúčastnil zasedání Rady MČ Praha 20, bez mandátu a bez vědomí vedení MČ Praha 20 jednal v závažných otázkách, např. s ŘSD. Dále svolal bez vědomí starostky a vedení obce jednání se starosty okolních městských částí. Starostka a místostarosta se na jednání dostavili až na základě telefonátů účastníků, kteří zjišťovali, proč nejsou přítomni. Vilém Čáp byl vyzván vedením obce k podání vysvětlení na dalším zasedání Rady MČ Praha 20, na které se nedostavil. Nedostavil se ani na jednání zástupců koalice a k 9. 12. 2011 sám na funkci radního z časových důvodů rezignoval. (Hornopočernický zpravodaj 2/2012)

Rada MČ Praha 20 byla tedy od této chvíle šestičlenná. Vzhledem k tomu, že prioritou vedení MČ bylo sestavení rozpočtu a pokračování v jednání o dotacích, nebyl nový radní zatím zvolen. Na 23. ledna 2012 bylo svoláno zasedání zastupitelstva, na kterém se měl schvalovat rozpočet. Vzhledem k tomu, že se mnoho členů zastupitelstva omluvilo, starostka Hana Moravcová v souladu se zákonem toto jednání zrušila. Této situace využili opoziční zastupitelé, kteří prohlásili, že je zrušení zasedání nezákonné a místo schvalování rozpočtu se pokusili odvolat dosavadní vedení obce. Jako důvod uvedli, že je obec v politické krizi a že koalice ztratila většinu. Odpůrci vyčítali starostce hlavně to, že nepřeje podnikatelskému prostředí, a chce po developerech, aby přispěli do obecního rozpočtu, když chtějí na území Horních Počernic stavět. Opozici tak v této kauze podporovala i řada místních podnikatelů.

Zasedání se zúčastnilo 14 zastupitelů, z nichž 13 odhlasovalo jako starostu Ivana Lišku (NHP), jako prvního místostarostu Tomáše Kádnera (ODS), jako druhého místostarostu Viléma Čápa (ČSSD). Na místa radních odhlasovali Jana Kotouče (ČSSD), Zuzanu Foglarovou (NHP) a Petra Měšťana (NHP).

Na stranu Ivana Lišky se tedy přidal Vilém Čáp (ČSSD), který opustil vládnoucí koalici. Také místní ODS se přiklonila ke svému dřívějšímu dlouholetému členovi. Dále se na stranu Ivana Lišky přiklonila i KSČM, což se později ukázalo jako problém. Vznikla by totiž koalice ODS, hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, ČSSD a KSČM. V případě,

že by tato koalice vznikla, bylo by možné ji označit za minimální vítěznou ideově nepropojenou, protože by spolupracovaly strany ODS a KSČM.

Dne 24. ledna 2012 obdrželo vedení obce dopis podepsaný Ivanem Liškou, aby do 25. ledna 2012 do 16 hodin předali funkce a vyklidili radnici. Došlo dokonce i k výhrůžnému anonymnímu telefonátu starostce. Hana Moravcová ovšem odmítla odstoupit, a tak nastala situace, kdy se za starosty v obci považovali oba politici.

Vzniklou situací se zabýval i právní odbor MHMP, a také odbor kontroly Ministerstva vnitra ČR. Oba orgány daly za pravdu Haně Moravcové, že zrušení zasedání zastupitelstva bylo v souladu se zákonem a zvolení Ivana Lišky starostou bylo neplatné. (Hornopočernický zpravodaj 2/2012, Informace o momentální situaci na radnici v Horních Počernicích, Městská část Praha 20)

Jako problém se totiž ukázala koalice demokratických stran a hnutí s KSČM. Touto situací se zabýval i tehdejší primátor hl. m. Prahy Bohuslav Svoboda (ODS), protože usnesení kongresu ODS v roce 2006 zakazovalo této straně spolupráci s KSČM. Tomáš Kádner (ODS) se tedy ocitl pod tlakem, čehož využila starostka Hana Moravcová, která nabídla ODS tři místa radních, zatímco Ivan Liška nabízel ODS jen dvě místa. Tomáš Kádner tedy opustil Ivana Lišku a přidal se na stranu Hany Moravcové, která se tedy udržela ve funkci starostky, ale musela obětovat svého místostarostu Petra Heriana (ŠpP) a radní Kláru Bonkovou (ŠpP). Petr Herian byl zvolen předsedou finančního výboru. (Kongres ODS, Zápis ze zasedání zastupitelstva 9. 2. 2012, Městská část Praha 20)

Řádné zasedání zastupitelstva se konalo 9. února 2012 v Divadle Horní Počernice a byla na něm projednávána situace v Zastupitelstvu MČ Praha 20. Zasedání se účastnilo velké množství místních občanů, atmosféra byla velmi emotivní, někteří totiž podporovali Hanu Moravcovou, jiní zase bývalého dlouholetého starostu Ivana Lišku. Vzhledem k tomu, že se starostce již před tímto zasedáním podařilo vytvořit silnější koalici, a opozice by změnu neprosadila, byl návrh na jmenování Ivana Lišky starostou stažen z jednání. Nově vzniklou středopravicovou koalici tvořily Šance pro Počernice, ODS, TOP 09 a VV. Tuto koalici je možné označit jako minimální ideově propojenou, protože počet mandátů 13 tvořil minimální většinu a politické subjekty našly shodu ve svých volebních programech. (Hornopočernický zpravodaj 3/2012)

Jediný způsob, který mohl ukázat, jestli jsou občané spokojeni s vládnutím starostky Hany Moravcové, byly výsledky dalších voleb v roce 2014.

5.7 Volby v roce 2014

5.7.1 Kandidující strany a hnutí

V roce 2014 se konaly komunální volby ve dnech 10. 10. – 11. 10. 2014. Do zastupitelstva se volilo znovu 25 členů. Horní Počernice měly k 1. 1. 2014 celkem 15 140 obyvatel.

V tomto roce kandidovalo celkem sedm uskupení. Byly to Hnutí Občanů Počernic – VIZE 2014, KSČM a Počernáci pro Počernice, ODS s podporou nezávislých kandidátů (NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE), Šance pro Počernice, ČSSD, DOMOV, TOP 09. (ČSÚ)

Jako jediné nezávislé hnutí kandidovalo v roce 2014 opět hnutí Šance pro Počernice, které muselo pro registraci do voleb předložit petici s potřebným počtem podpisů. To se podařilo i v tomto roce, kdy hnutí získalo 1 330 podpisů, což bylo ještě více než v minulém období. Hnutí Občanů Počernic kandidovalo s podporou politické strany VIZE 2014 (VIZE 2014 se 31. 5. 2015 transformovala na hnutí Řád národa). Hnutí Občanů Počernic vzniklo jako protipól hnutí Šance pro Počernice a sdružovalo ty občany, kterým nebyla lhostejná komunální politika v obci. Strana ODS šla do voleb společně s hnutím NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE. Se stranou KSČM se rozhodlo kandidovat uskupení Počernáci pro Počernice, což byli lidé různých profesí se stejným pohledem na komunální politiku. Samostatně kandidovaly strany ČSSD a TOP 09. Nově vzniklou stranou zaregistrovanou v roce 2014 byla strana DOMOV, která kladla důraz na demokratičnost voleb. V komunálních volbách v Praze chtěla zabránit ovlivňování složení kandidátních listin ze strany různých „kmostrů“ nebo „politických přeběhlíků“, a proto vybírala své kandidáty losem. V Horních Počernicích byla podána kandidátní listina této strany s jedním kandidátem. (Hornopočernický zpravodaj 9/2014)

5.7.2 Volební kampaň, volební programy

Volební kampaň v roce 2014 probíhala mnohem klidněji než v předchozím volebním období. I tak téměř všechny strany a hnutí pořádaly různé besedy, přednášky, veřejná setkání politiků s občany, ale i různá posezení s programem.

Volební programy se v mnoha bodech shodovaly, zejména pokud se jednalo o hlavní problémy Horních Počernic. Jediná strana, která nepředložila konkrétní program pro Horní Počernice, byla strana **DOMOV**, která se omezila na obecná hesla na plakátech: „*Domov je bezpečí. Domov je bez dluhů. Domov pro všechny generace.*“

Hnutí Občanů Počernic – VIZE 2014 uvedlo ve svém programu, že jejich politika stojí na čtyřech pilířích – slušnost, respekt, týmová práce, lokální přístup. Vzhledem k tomu, že hnutí kandidovalo v obci poprvé, byl jejich program velmi podrobný. (Volební program: Hnutí Občanů Počernic – VIZE 2014)

KSČM a Počernáci pro Počernice připravili volební program podle připomínek občanů tak, aby „*Horní Počernice byla dobrá adresa pro život.... Dobré místo pro život není jen v tom, že budeme řešit skvělou infrastrukturu, služby, dopravu atd., ale že spolu budeme umět společně žít, pracovat, bavit se a těšit ze společně dosažených úspěchů.*“ Jejich hlavním cílem byla spolupráce, otevřenost, kontrolovatelnost a boj s korupcí. V programu bylo také uvedeno, že na místní úrovni je KSČM tvořena poctivými a čestnými lidmi, kteří již v minulosti pracovali ve prospěch obce, a je tedy možno na tuto stranu pohlížet jako na tu, která není spojena s žádnými skandály a rozkrádáním majetku. (Volební program: Počernáci pro Počernice společně s KSČM)

ODS a NHP zvolily formu kratšího volebního programu v několika stručných bodech. Vzhledem k tomu, že řada kandidátů v NHP byla původně členy ODS, byly jejich programy velmi podobné. Jejich mottem bylo: „*Společnými silami a s Vaší důvěrou navážeme na vše dobré, co se v posledních letech v Horních Počernicích udělalo!*“ (Volební program: Občanská demokratická strana s podporou nezávislých kandidátů Horních Počernic)

Hnutí **Šance pro Počernice** předložilo podrobný program rozepsaný do deseti bodů. V každém bodě bylo nejprve uvedeno, čeho se v posledním volebním období, kdy hnutí společně s koaličními partnery řídilo obec, podařilo dosáhnout. Vyzdvihlo zejména dokončení větší části chybějící kanalizace ve Svěpravicích a vybudování nových povrchů za 100 mil. Kč. V oblasti dopravy bylo obnoveno jednání o MÚK Beranka. Byla vytvořena pravidla pro investory, kteří se museli podílet na výstavbě infrastruktury a občanské vybavenosti v obci. Podařilo se navýšit dotace od hl. m. Prahy, získat do majetku obce budovu knihovny a některé pozemky. Jako jediná MČ měly Horní Počernice dětského psychologa. Byla zavedena tradice plesů pro seniory, tradice novoročního setkávání organizací Horních Počernic. Zvětšila se plocha udržované zeleně, byl revitalizován Chvalský rybník. Došlo k vybudování dopravního hřiště, venkovní posilovny a došlo k návratu fotbalového klubu SC Xaverov do Horních Počernic.

U každého bodu byly dále uvedeny plány do budoucna a způsob zajištění jednotlivých aktivit. Šance pro Počernice se tak chtěly vyvarovat pouhým slibům, a také voličům připomenout, které úkoly z minulého volebního období byly splněny. (Volební program: Šance pro Počernice)

Zajímavou formu zvolila strana **ČSSD**, která svůj program vytvořila formou otázek s odpověďmi, jak by určitou situaci nebo problém řešila tato strana. Odpověď byla vždy stručná s možností podrobnějšího rozvedení. (Volební program: ČSSD Horní Počernice)

TOP 09 ve svém volebním programu zdůraznila, že se v minulém volebním období stala koaliční stranou, která se podílela na rozvoji Horních Počernic, a v jednotlivých stručných bodech formulovala svůj budoucí program. (Volební program: TOP 09 Horní Počernice)

Doprava

V programech všech stran se objevoval největší problém Horních Počernic, a to doprava. Hlavním tématem bylo vyloučení tranzitní dopravy ze středu obce, snaha o prosazení projektu MÚK Beranka, který by zklidnil situaci v obci a odhlučnění dálnic v okolí Horních Počernic. TOP 09 ve svém volebním programu zdůrazňuje obtížnost tohoto řešení v budoucnu: „*Některé chyby z nedávné historie již zřejmě není možné napravit a stanou se tak i v budoucnosti součástí osudu Horních Počernic (patří sem zejména „dálniční nůžky“, které bohužel obec svírají ze tří stran...)*“. KSČM a PpP dále doporučují řešit problematiku parkování na sídlištích. Dalším plánem, který se objevuje v programech, je budování cyklostezek a jejich propojení s ostatními městskými částmi. Většina stran upozorňovala na nutnost zlepšení obslužnosti okrajových částí prostřednictvím MHD.

Bezpečnost

Dalším bodem, který řešily všechny strany, je bezpečnost v obci. Šance pro Počernice uvedla, že se zvýšil počet městských strážníků o dva, ale i tak by všechny strany přivítaly zvýšení jejich počtu. HOP, ODS spolu s NHP a ŠpP kladou důraz na rozšíření kamerového systému a zdůrazňují nulovou toleranci k hazardu. Problematiku bezdomovců je třeba řešit ve spolupráci s Městskou policií a pomáhat těmto občanům se začleněním do společnosti.

Úřad MČ, řízení obce

Odlíšný je pohled konkurujících subjektů na práci Úřadu MČ Praha 20 a řízení obce. ŠpP hodnotila tuto část v různých bodech svého programu, zdůraznila úspěchy, v plánu má pokračovat v úsporných opatřeních v oblasti správy MČ i na úřadě, modernizovat IT technologie tak, aby od roku 2015 mohli občané na webových stránkách získávat

informace o čerpání rozpočtu, zvýšit transparentnost výběrových řízení. Ostatní strany měly ve svých programech samostatný bod věnovaný přímo Úřadu MČ Praha 20. Např. HOP usiluje o otevřenost úřadu, prosazuje zveřejňování smluv na webových stránkách včetně dodatků, a zaručuje možnost každému vyjádřit svůj názor v Hornopočernickém zpravodaji. K investičním akcím by se občané mohli vyjádřit formou anket na webu nebo prostřednictvím referenda. ČSSD doporučuje prodloužit úřední hodiny na MÚ až do večerních hodin nebo snížit papírování tím, že se všechny zápisy z orgánů MČ budou umisťovat na web.

Život v obci

V programech se také objevuje problematika školství, životního prostředí a další rozvoj obce. Všechny strany se shodují na tom, že je třeba povolovat novou výstavbu pouze s ohledem na další vybavenost a dopravní dostupnost, schvalovat stavbu rodinných nebo nízkopodlažních bytových domů. V oblasti školství je třeba rozšiřovat kapacitu mateřských a dalších škol s ohledem na demografický vývoj, budovat zázemí pro volnočasové aktivity mládeže. Ve většině programů se objevuje podpora stavby nové sportovní haly. Strany se shodují, že je třeba pokračovat v rozvoji a péči o veřejnou zeleň. ŠpP, ODS a NHP mají v plánu dobudování kanalizace ve všech částech obce a vyřešení problému ČOV Čertousy. Všechny strany také kladou důraz na opravy a údržbu komunikací v obci.

Hospodaření

Odlišný názor se objevuje v oblasti hospodaření. ODS a NHP zdůrazňují podporu svobodného podnikání. Narážejí tím na opatření hnutí ŠpP, které stanovilo pravidla pro investory v obci. ŠpP je také proti výstavbě dalších logistických hal na území obce. To je také bodem programu KSČM a hnutí PpP.

Odlišnosti v programech

Každá strana a hnutí má ve svém programu body, kterými se odlišuje od ostatních. HOP má ve svém programu řadu sociálních opatření, např. podpora při hledání zaměstnání matkám po mateřské dovolené a občanům ve věku 55 let a více. Důraz klade také na dobré sousedské vztahy, např. podporou spolků, neziskových organizací. Pomoc seniorům by řešila zlepšením sociálních služeb v MČ nebo např. zavedením slevových karet pro seniory do vybraných obchodů.

KSČM a hnutí PpP zdůrazňuje nutnost zlepšení správy a údržby bytového fondu, který je ve vlastnictví obce, ale i ve společenství vlastníků. Prostředky získané z nájmu bytů ve

vlastnictví MČ doporučuje věnovat na možnost bydlení pro sociálně slabé nebo pro mladé rodiny.

ODS a NHP v bodě o řízení MČ slibují objektivní poskytování informací v Hornopočernickém zpravodaji, což by mělo být zajištěno šéfredaktorem bez politické funkce.

ŠpP chce zapojovat místní podnikatele do dění v obci, v nově zrekonstruované budově knihovny chce vybudovat vícegenerační dům pro seniory a tréninkovou kavárnu pro postižené.

ČSSD chce pomocí podpory aktivních občanů a občanských sdružení prosadit zlevnění obědů ve školních jídelnách.

TOP 09 chce výrazněji podporovat činnost centra MUM a coworkingového centra MUMRAJ. Také bude usilovat o výstavbu nového a snadno dostupného koupaliště. Dále chce podporovat zlepšení výuky jazyků na základních školách podporou spolupráce se zahraničními školami a obnovit prestiž Gymnázia Chodovická. V plánu TOP 09 je i vybudování mikroregionu měst a obcí v okolí Horních Počernic. (Volební programy)

5.7.3 Výsledky voleb

Volební účast činila v roce 2014 celkem 42,18 % a oproti minulému volebnímu období tedy poklesla.

Po přepočtu hlasů na mandáty získalo hnutí Šance pro Počernice celkem 12 mandátů a do většiny v zastupitelstvu mu tak chyběl jediný hlas. Je tedy možné konstatovat, že občané byli v minulém volebním období zřejmě spokojeni s vedením obce, a rozhodli se dát starostce Haně Moravcové a jejímu hnutí opět důvěru. Na druhém místě skončilo Hnutí Občanů Počernic - VIZE 2014, které získalo 5 mandátů. ODS s podporou nezávislých kandidátů hnutí NHP získalo 3 mandáty, 2 mandáty získala KSČM a Počerníáci pro Počernice, další 2 mandáty TOP 09 a 1 mandát získala ČSSD. Strana DOMOV nezískala žádný mandát. Z celkového počtu 25 mandátů bylo zvoleno 14 žen. (ČSÚ)

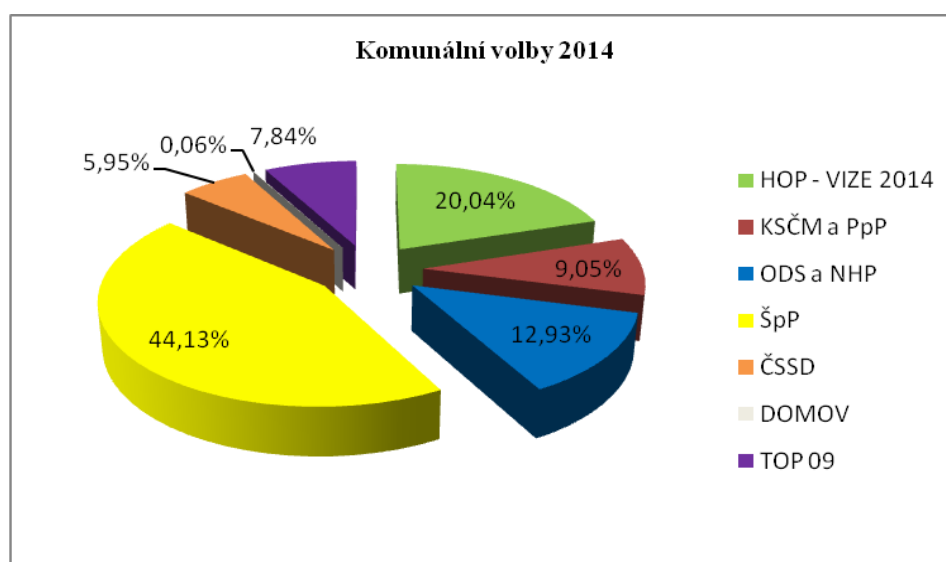
15. 10. 2014 se rozhodl člen TOP 09 Jiří Vávra ukončit své členství ve straně. Důvodem byl vývoj v pražské organizaci této strany, kterou dříve zastupoval jako první náměstek pražského primátora. Proto také postoupil svůj mandát zastupitele v Horních Počernicích prvnímu náhradníkovi, kterým se stala Tamara Spilková. (Hornopočernický zpravodaj 11/2014, Zápis z jednání Rady MČ Praha 20 dne 23. 10. 2014, Městská část Praha 20)

Tabulka 12: Převedení výsledků hlasování na mandáty

Kandidátní listina	Hlasy		Počet	Počet
	abs.	v %	kandidátů	mandátů
Hnutí Občanů Počernic - VIZE 2014	21 099	20,04	25	5
KSČM a Počerníci pro Počernice	9 522	9,05	24	2
ODS s podporou NK H. Počernic	13 613	12,93	23	3
Šance pro Počernice	46 455	44,13	25	12
ČSSD	6 258	5,95	25	1
DOMOV	58	0,06	1	0
TOP 09	8 257	7,84	25	2

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Graf 11: Výsledky komunálních voleb v roce 2014

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

5.7.4 Povolební vyjednávání a vznik koalice

Vzhledem k počtu získaných mandátů zahájilo hnutí Šance pro Počernice povolební jednání. Starostka Hana Moravcová k tomu uvádí: „Myslím si, že se koalice sestavují za prvé na základě volebních výsledků a pak v tom určitě hraje roli, nebo aspoň pro mě, zkušenost s tou druhou stranou jako s partnerem. Protože my jsme měli „TOPku“ v minulém volebním období, vycházeli jsme spolu, musím říct, že jsme dodržovali smlouvy. Na rozdíl od ČSSD, která tu smlouvu nedodržela. To je pro mě důležité k tomu, abych tomu koaličnímu partnerovi mohla věřit. Takže tady je to hodně na zkušenostech, na znalosti

těch lidí. Protože tady se známe... Zvolili jsme si vyjednávací tým, ale kromě komunistické strany a ČSSD jsme jednali s každým.“ (Rozhovor se zastupitelem)

Na základě povolebních jednání se staly koaličními partnery hnutí Šance pro Počernice a strana TOP 09, které spolu získaly 14 mandátů. Zástupci strany TOP 09 k tomu uvedli: *„Hornopočernická TOP 09 je tedy i nyní plně připravena pokračovat v poctivé a fundované práci, kterou začala již před čtyřmi lety, a intenzivně pracovat na realizaci bodů svého volebního programu. Věřte, že se všichni na práci pro zlepšení života v naší městské části velmi těšíme...“* (Hornopočernický zpravodaj 11/2014)

Obě strany uzavřely dne 22. 10. 2014 Smlouvu o koaliční spolupráci pro období 2014 – 2018. Ve smlouvě byly stanoveny programové priority, které se staly základem pro Programové prohlášení Rady MČ Praha 20. Tyto priority vyplývaly z volebních programů obou koaličních partnerů, které byly koncepčně podobné nebo shodné. Obě strany se zavázaly, že budou prosazovat politiku otevřenosti, budou informovat o své činnosti a spolupracovat se všemi demokratickými stranami v zastupitelstvu. Hlavním cílem spolupráce je naplnění základní strategické vize, kterou je budování Horních Počernic jako prosperující městské části. Jediným rozdílem ve volebních programech byl způsob řešení výstavby tranzitního dopravního okruhu kolem Prahy. Proto se oba koaliční partneři dohodli, že budou podporovat výstavbu regionálního tranzitního okruhu.

Vzniklou koalici lze označit za minimální vítěznou ideově propojenou, protože v 25 členném zastupitelstvu měla 14 mandátů a obě strany našly shodu v programech.

5.7.5 Orgány obce

Na zasedání zastupitelstva dne 11. 11. 2014 byla zvolena sedmičlenná Rada MČ Praha 20, z toho 1 uvolněný starosta, 2 neuvolnění zástupci starosty a 4 neuvolnění radní. Starostkou se stala Hana Moravcová (ŠpP), prvním zástupcem starosty se stala Eva Březinová (ŠpP), druhým zástupcem starosty se stal Jiří Beneda (ŠpP), na místa radních byli zvoleni Karla Polydorová (ŠpP), Pavel Wágner (ŠpP), Petr Herian (ŠpP), Alena Šefčíková (TOP 09). Dále bylo odhlasováno stanovení čtyř výborů zastupitelstva – kontrolní, finanční, výbor pro partnerství a návrhový výbor, byli zvoleni předsedové a členové těchto výborů. (Zápis ze zasedání zastupitelstva 11. 11. 2014, Městská část Praha 20)

Rada MČ Praha 20 využívá ke své práci také různé komise jako poradní orgány. Jsou to komise bytová, sociálně zdravotní a protidrogová, komise životního prostředí, komise pro

sociálně právní ochranu dětí, komise školství, komise kultury, komise výstavby a územního rozvoje, sbor pro občanské záležitosti, redakční rada, komise dopravy, komise pro projekt Zdravá MČ a MA21, komise sportu, mládeže a volnočasových aktivit. (Komise, Městská část Praha 20)

V roce 2013 se městská část Praha 20 stala členem Národní sítě zdravých měst ČR. Zapojila se tak do projektu pod názvem „Zdravé Horní Počernice“, který probíhá pod patronací Světové zdravotnické organizace OSN. Projekt má pomáhat zlepšení života obyvatel a naplnit standardy veřejné správy. (Zdravá městská část Horní Počernice)

5.8 Participace občanů

Nejdůležitější formou politické participace je volební účast. Od roku 1994 až do roku 2002 tato účast klesala. V roce 2006 se poprvé zvýšila a byla o více než 7 % vyšší než v roce 2002. Ještě vyšší účast voličů byla v roce 2010, oproti roku 2006 se zvýšila znovu o více než 7 %, a souvisela zřejmě s politickou situací na celostátní úrovni, kdy se některé tradiční strany ocitly v krizi, největší změny se týkaly ODS. V Horních Počernicích vznikla nová nezávislá hnutí, jejich lídry se stali bývalí představitelé ODS. V obci kandidovalo celkem 8 politických uskupení, a tak se voliči rozhodli ve volbách vyjádřit svůj názor. Po zkldnění situace došlo v roce 2014 opět ke snížení volební účasti a to více než o 9 %. Přesto i v roce 2014 vybírali voliči ze 7 politických uskupení. (ČSÚ)

Tabulka 13: Volební účast v komunálních volbách v Horních Počernicích

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast (v %)	57,78	41,15	36,46	43,90	51,60	42,18

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Volební účast v parlamentních volbách je vždy podstatně vyšší než v komunálních volbách.

Tabulka 14: Volební účast voličů Horních Počernic ve volbách do PS Parlamentu ČR

Rok	1996	1998	2002	2006	2010	2013
Volební účast (v %)	74,01	75,85	63,66	64,47	70,73	66,72

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2015

Nižší volební účast v komunálních volbách může souviset s tím, že občané přikládají větší význam politice na celostátní úrovni, nemají zájem o dění v obci nebo proto, že mnoho kandidátů neznají. Většina politických uskupení totiž sestavuje kandidátní listinu s takovým počtem kandidátů, kolik se volí zastupitelů. Proto se na nižších pozicích objevují málo známá nebo úplně neznámá jména.

Další formou občanské participace je účast občanů na zasedání zastupitelstva. Ta je v Horních Počernicích většinou nízká, pohybuje se v řádu jedinců. Zvyšuje se při projednávání složitějších a dlouhodobějších problémů.

Vysoká účast občanů byla na ustavujícím zasedání zastupitelstva 11. 11. 2010. V tomto roce, v kterém vznikla dvě nová hnutí, poprvé po dvaceti letech nezvítězila ve volbách strana ODS. Naopak vítězem voleb se stalo hnutí, které vedl do voleb předchozí starosta a bývalý dlouholetý člen ODS Ivan Liška. Občany zajímalo, jak dopadne volba. Ivan Liška nebyl zvolen do funkce starosty a po dvaceti letech ho nahradila Hana Moravcová.

Zřejmě nejvyšší účast na zasedání zastupitelstva byla 9. 2. 2012, kterému předcházela pokus o změnu starosty. Tehdy byl zájem občanů o účast na zasedání takový, že se muselo konat v místním divadle se 174 místy, které ani tak nestačilo pojmout všechny zájemce.

Další zasedání s velkou účastí místních občanů se konalo 7. 9. 2015, kam se dostavili zástupci firmy P3 Logistic Parks, aby obhajovali výstavbu haly internetového obchodu Amazon. (Zápisy ze zasedání zastupitelstva konaných 11. 11. 2010, 9. 2. 2012, 7. 9. 2015, Městská část Praha 20)

Možnou formou je tzv. protestní forma participace. Jsou to většinou různé petice, v nichž občané vyjadřují svůj názor. Jednou z petic, kterou mohli občané Horních Počernic podepsat, byla Petice za rozumný okruh Prahy. Tato petice žádala lepší řešení okruhu kolem Prahy. Další peticí byla Petice proti stavbě haly Amazonu. Obě petice bylo možné podepsat osobně na různých místech Horních Počernic nebo na internetu.

Mezi nepolitickou formu participace patří činnost různých spolků. Jak již bylo zmíněno, působí v Horních Počernicích 25 různých spolků a organizací. Z hlediska obce mají důležitou sociální funkci. Všichni zastupitelé si váží jejich činnosti a podporují jejich další rozvoj. Mezi nejdůležitější patří Hasičský sbor Chvaly, Divadelní sdružení Horních Počernic, Občanské sdružení MUM, Základní organizace Senioři, Místní organizace Svazu tělesně postižených, Tělovýchovná jednota Sokol, Junák – svaz skautů a skautek, Český zahrádkářský svaz a různé církevní organizace. V roce 2011 bylo založeno Občanské

sdružení Chvalská, které se angažuje v mnoha případech řešených v obci a vyjadřuje především zájmy starousedlíků.

Jeden ze zastupitelů řekl: „*Jestli fungují v obci nějaké skupiny lidí, tak jsou to především spolky. Právě v tom vidím smysl obecního života. ... Vidím třeba sílu v klubu seniorů, vidím sílu i v těch sportovních klubech a v dalších i těch tradičních. Zahrádkáři, to je velká síla lidí. Hasiči, nezapomeňme na ně.*“ (Rozhovor se zastupitelem)

Další zastupitel dodává: „*Určitě velkou skupinou tu jsou sportovci, zejména Sokol. Určitě to jsou divadelníci, protože divadlo tady má dlouhou tradici. ... Co je určitě zajímavé, je to, že naše městská část tady má svazek církví, takže i v oblasti duchovního života je tady nemalá skupina lidí, která určitě na život obce vliv má.*“ (Rozhovor se zastupitelem)

Další zastupitel hodnotí kladně činnost občanů, kteří nejsou sdružení v zájmových organizacích, ale záleží jim na obci: „*Určitě hasiči, sportovci, ale i lidé z paneláků. A je dobře, že tyto skupiny se hodně starají o své okolí.*“ (Rozhovor se zastupitelem)

Smyslem spolků by mělo být setkávání lidí, uvedl další zastupitel: „*... aby se lidi potkávali. Aby se potkávaly děti se seniory, zdraví s nemocnými, různé spolky navzájem. To si myslím, že je nejdůležitější.*“ (Rozhovor se zastupitelem)

K důležité oblasti života Horních Počernic patří činnost několika církevních organizací, které se zapojují do života v obci. Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice ustavené při Evangelické církvi Metodistické pomáhá rodinám a samotným matkám s dětmi, pomáhá s prevencí kriminality mladistvých ubytovaných v tomto zařízení. Při náboženské obci Církve československé husitské v Horních Počernicích působí od roku 2010 diakonické středisko Divizna. Profesionální pracovníci, ale hlavně dobrovolníci, se věnují dospělým a dětem s těžkým mentálním a fyzickým postižením a snaží se o jejich zapojení do běžného života. Divizna pořádá např. výtvarné dílny, kde se setkávají děti se zdravotním postižením se zdravými dětmi, a společně pod vedením profesionální výtvarnice vyrábějí přání pro své blízké. Římskokatolická farnost sv. Ludmily na Chvalech pořádá různé akce, např. vzdělávání dospělých, setkávání maminek s předškolními dětmi, biblické hodiny. Pro nejširší veřejnost pořádá Svatoludmilský hudební festival. (Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice, Založení Diakonického střediska Divizna, Církev československá husitská, Římskokatolická farnost u kostela sv. Ludmily Praha - Chvaly)

5.9 Nezávislí kandidáti

Počet nezávislých kandidátů, kteří kandidují v komunálních volbách, se v posledních dvou volebních obdobích značně zvýšil. Po roce 2010 došlo k odklonu voličů od tradičních politických stran. V Horních Počernicích vznikla čtyři nová hnutí nezávislých kandidátů. V roce 2010 hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE a Šance pro Počernice a v roce 2014 vzniklo Hnutí Občanů Počernic a Počernáci pro Počernice.

Vzhledem k počtu podpisů, které musí samostatný kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů předložit v petici společně s kandidátní listinou, se mnohem častěji objevují nezávislí kandidáti na kandidátních listinách různých stran nebo tato hnutí kandidují společně s některou stranou. To je i případ Horních Počernic.

Již v roce 2006 se účastnila komunálních voleb Koalice pro Počernice, což byla koalice stran KDU-ČSL a SNK ED a nestraníků. Hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE kandidovalo v roce 2010 s podporou STAN a v roce 2014 společně s ODS. V roce 2014 kandidovalo Hnutí Občanů Počernic společně se stranou VIZE 2014 a hnutí Počernáci pro Počernice společně s KSČM. Jediné hnutí, které kandidovalo jako sdružení nezávislých kandidátů a sbíralo podpisy pod petici v roce 2010 i v roce 2014, tak byla Šance pro Počernice. Na její kandidátní listině se naopak objevují kandidáti, kteří jsou členy KDU-ČSL a nejsou nezávislí.

Největší pokles nezávislých kandidátů na svých kandidátních listinách zaznamenala strana ODS, což souviselo se situací uvnitř strany na celostátní i místní úrovni. Naopak rostoucí počet nezávislých kandidátů zaznamenala KSČM, což může souviset s tím, že kandidáti se sice ztotožňují s programem této strany, ale nechťejí se stát jejími členy. Mírně klesající tendenci zaznamenala i ČSSD. Velké množství nezávislých kandidátů se objevovalo u nově vzniklých stran TOP 09 a VV, které kandidovaly i v parlamentních volbách. V tabulce je u všech stran a hnutí uveden počet kandidátů samostatně, i když podávaly společnou kandidátní listinu.

Tabulka 15: Počet kandidátů do zastupitelstva v komunálních volbách podle politické příslušnosti

	2006		2010		2014	
	kandidátů	BEZPP	kandidátů	BEZPP	kandidátů	BEZPP
ČSSD	25	16	24	14	25	12
Koalice pro Počernice	25	13	x	x	x	x
KSČM	25	9	23	13	22	16
ODS	25	10	25	6	13	3
NHP	x	x	23	23	12	12
STAN	x	x	2	2	x	x
Šance pro Počernice	x	x	25	22	25	22
SUVERENITA-blok J.Bobošíkové	x	x	5	5	x	x
TOP 09	x	x	25	17	25	16
VV	x	x	25	18	x	x
DOMOV	x	x	x	x	1	1
HOP	x	x	x	x	23	23
VIZE 2014	x	x	x	x	2	0
Počerníci pro Počernice	x	x	x	x	3	3
celkem	100	48	177	120	151	108

Zdroj: ČSÚ, Nezávislé Horní Počernice, vlastní zpracování 2016

Na základě počtu mandátů do zastupitelstva získaných ve volbách je vidět, že voliči v Horních Počernicích upřednostňovali nezávislé kandidáty, a to především u nově vzniklých hnutí. Strany VV a TOP 09, u kterých převažoval počet nezávislých kandidátů nad členy svých stran, nezískaly do zastupitelstva obce ani jeden mandát bez politické příslušnosti.

V roce 2014 bylo v Horních Počernicích z celkového počtu 25 mandátů zvoleno 19 zastupitelů bez politické příslušnosti.

Tabulka 16: Počet mandátů v zastupitelstvu podle politické příslušnosti

	2006		2010		2014	
	mandátů	BEZPP	mandátů	BEZPP	mandátů	BEZPP
ČSSD	3	1	3	1	1	0
Koalice pro Počernice	4	2	x	x	x	x
KSČM	3	2	2	2	2	2
ODS	15	4	3	1	1	0
NHP	x	x	7	7	2	2
STAN	x	x	0	0	x	x
Šance pro Počernice	x	x	7	6	12	11
SUVERENITA-blok J.Bobošíkové	x	x	0	0	x	x
TOP 09	x	x	2	0	2	0
VV	x	x	1	0	x	x
DOMOV	x	x	x	x	0	0
HOP	x	x	x	x	4	4
VIZE 2014	x	x	x	x	1	0
Počerňáci pro Počernice	x	x	x	x	0	0
celkem	25	9	25	17	25	19

Zdroj: ČSÚ, Nezávislé Horní Počernice, vlastní zpracování 2016

5.10 Lokální model demokracie v Horních Počernicích

Při stanovení lokálního modelu demokracie jsou důležité dva faktory. Prvním je hledisko plurality (tj. formát lokálního stranického systému) a druhým je úroveň rivality (charakter boje o hlasy voličů).

Na základě předchozích zjištění lze konstatovat, že v obci kandiduje vždy více politických subjektů, v posledních volbách v roce 2014 to byly čtyři celonárodní politické strany (ČSSD, KSČM, ODS a TOP 09), nově vzniklá strana DOMOV a čtyři místní hnutí nezávislých kandidátů. Celkový počet kandidátů na kandidátních listinách byl 151, přičemž do zastupitelstva se volilo 25 členů. Počet kandidátů tak více než dvakrát převyšoval počet volených míst. Z tohoto hlediska lze označit prostředí v Horních Počernicích jako pluralitní.

Rivalita mezi politickými subjekty je poměrně značná, nejvyšší je v období předvolebního boje (nejostřejší předvolební boj byl v roce 2010), po volbách se situace většinou uklidní, v případě řešení složitějších problémů však opět narůstá. Ve volebních programech jednotlivých uskupení lze nalézt společné body, ale každé uskupení se snaží odlišit od ostatních stanovením jiných priorit a upozorněním na jiné problémy. Proces sestavování kandidátních listin je nekooperativní (není centrálně koordinováno). Politické subjekty se snaží získat na svou kandidátní listinu nějakou známou osobnost z obce (většinou lékaře nebo učitele). Cílem voleb je vždy získat kontrolu nad vedením obce.

Jak říká jeden ze zastupitelů: „*My většinou vybíráme na kandidátní listinu známé osobnosti a osoby, které pro ty Počernice už něco udělaly, ať už to byla ředitelka zámku, ředitelka divadla, paní vedoucí z knihovny nebo známé osobnosti, protože u těch kandidátů je záruka, že když pro Počernice dělali něco před volbami, tak pro ně budou dělat i po volbách.*“ (Rozhovor se zastupitelem)

Tabulka 17: Počet veřejně známých osobností kandidujících v komunálních volbách

	2006	2010	2014
oblast zdravotnictví	0	4	2
oblast školství	4	10	11
veterinární lékař	1	1	1

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování 2016

Počet kandidujících veřejně známých osobností se zvýšil v posledních dvou volebních obdobích. Do zastupitelstva obce nebyl v roce 2006 z těchto kandidátů nikdo zvolen. V roce 2010 získali mandát v zastupitelstvu čtyři tito kandidáti (lékařka, učitel ZŠ, ředitelka ZŠ, veterinární lékařka). V roce 2014 získali mandát tři veřejně známí kandidáti (dva učitelé ZŠ, jeden učitel SŠ).

Z hlediska lokálních modelů demokracie lze zařadit Horní Počernice do skupiny obcí s pluralitním systémem a nekooperativním modelem sestavování kandidátních listin. Jedná se o model D - kompetitivní model, který se vyskytuje u větších obcí.

5.11 Aktivní a pasivní volební právo

Od roku 1990 se v Horních Počernicích neustále zvyšuje počet oprávněných voličů, což souvisí s rostoucím počtem obyvatel v této obci. Volební účast od roku 1990 do roku 2002

klesala, ke zvýšení došlo v roce 2006 a nejvíce v roce 2010, kdy kandidovala nová politická uskupení, a občané pochopili, že po 20 letech vládnutí strany ODS v obci dochází ke změně. V roce 2014 volební účast opět klesla.

Došlo také k výraznému nárůstu počtu kandidujících subjektů, a to v roce 2010 na celkový počet 8. Kandidáty nově vzniklých hnutí (NHP, ŠpP) se stali někteří dřívější členové ODS, kteří tuto stranu kvůli vnitřní politické situaci opustili. Jako protipól těchto hnutí vznikla v roce 2014 další dvě nezávislá hnutí (HOP, Počernáci pro Počernice), politickou scénu naopak opustily dvě strany (VV, Suverenita – Blok J. Bobošíkové) a strana ODS kandidovala společně s NHP.

V roce 2010 také výrazně vzrostl počet kandidátů na kandidátních listinách, což souviselo i s počtem kandidujících uskupení. V tomto roce byl nejnižší průměrný věk kandidátů, kteří se ucházeli o přízeň voličů. Během volebních období se zvyšoval počet kandidujících žen, nejvyšší byl opět v roce 2010.

Počet volených členů do zastupitelstva se snižoval, z původních 30 v roce 1990 na současný stav 25, který se volí od roku 2002. Průměrný věk zastupitelů byl nejnižší opět v roce 2010, což zřejmě souvisí s velkým počtem nezávislých kandidátů u nově vzniklých hnutí. Od roku 2006 se zvyšuje počet žen zvolených do zastupitelstva, v roce 2014 dosáhl celkem 56 %.

Tabulka 18: Využití aktivního a pasivního volebního práva v Horních Počernicích

	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014
počet kandidátních listin	4	4	6	5	4	8	7
počet kandidátů	75	81	134	125	100	177	151
z toho žen	16	24	38	43	45	86	62
průměrný věk kandidátů	46,83	49,91	48,27	47,60	51,80	44,97	47,32
počet zastupitelů	30	27	27	25	25	25	25
z toho žen	5	5	4	4	7	12	14
průměrný věk zastupitelů	44,60	47,33	47,30	49,36	50,40	44,68	48,48
oprávnění voliči	8 572	9 498	10 118	10 421	10 787	11 242	11 434
volební účast (v %)	69,20	57,78	41,15	36,46	43,90	51,60	42,18

Zdroj: ČSÚ, Hornopočernický zpravodaj č. 11/1990, č. 12/1990, vlastní zpracování 2016

5.12 Porovnání výsledků komunálních voleb

Strana ODS v Horních Počernicích od roku 1994 až do roku 2010 pravidelně vítězila ve volbách s velkým náskokem před ostatními. Lídr strany Ivan Liška se už v roce 1990 (ještě v rámci hnutí OF) stal starostou obce a tuto pozici obhájil dvacet let. Volební výsledky ODS většinou přesahovaly 50 % a v roce 2006 získala tato strana dokonce téměř 58 % hlasů voličů. I když získávala strana ve volbách většinu, nabídl starosta členství v radě i kandidátům z jiných stran. V období 1994 – 1998 to byli zástupci koalice KDU-ČSL a ODA, v období 1998 – 2002 zástupci stran KDU-ČSL a US, v obdobích 2002 – 2006 a 2006 – 2010 to byli zástupci strany KDU-ČSL.

Situace uvnitř strany se před volbami v roce 2010 zkomplikovala, což souviselo s celostátní situací v ODS. Několik jejích dlouholetých a významných členů se rozhodlo stranu opustit. Starosta Ivan Liška založil hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE a dlouholetá členka Hana Moravcová hnutí Šance pro Počernice.

Řada bývalých voličů tak následovala tyto dva kandidáty, a ve volbách v roce 2010 volila nová hnutí, zejména kvůli jejich osobnostem. Strana ODS tak získala pouze 13 % hlasů voličů.

Ivan Liška se „svým“ novým hnutím naopak dosáhl nejlepšího volebního výsledku v roce 2010 a získal i nejvyšší počet hlasů. Voliči tak sice ukázali, že chtějí změnu, ale řada z nich se pouze „přesunula“ od ODS za svým lídrem Ivanem Liškou k novému hnutí.

V roce 2014 kandidovala ODS s tímto hnutím na společné kandidátní listině, zřejmě aby tak usnadnila volbu svým voličům. Volební výsledek však nedosáhl očekávání a činil opět asi 13 % hlasů. (ČSÚ, rozhovory se zastupiteli)

Strana ČSSD dosahovala po roce 1990 volebních výsledků kolem 15 %. Tato situace se však zhoršila v roce 2010, kdy strana dosáhla ve volbách necelých 12 % a v roce 2014 dokonce jen 6 %. Výsledky mohou souviset s celostátní situací a odklonem voličů od klasických stran. Samotní členové ČSSD v Horních Počernicích vidí příčinu slabého volebního výsledku v nedostatečné komunikaci s voliči a špatné volební kampani v roce 2014. (ČSÚ, rozhovor se zastupitelem)

Strana KSČM dosahovala v letech 1994 – 2006 výsledků 12 % - 15 %. Volební výsledky se zhoršily také v roce 2010, kdy dosáhla pouze 8 %. V roce 2014 kandidovala společně s hnutím Počernáci pro Počernice, ani to však nevedlo k výraznému zlepšení a ve volbách získala 9 % hlasů voličů. (ČSÚ)

Strana KDU–ČSL kandidovala většinou v rámci různých koalic. Již v roce 1990 to byla koalice tvořená ČSSD, ČSL, NSS a nezávislými kandidáty. V letech 1994 a 1998 kandidovala v koalici se stranou ODA, v roce 2002 kandidovala samostatně, v roce 2006 v koalici se SNK Evropští demokraté a s nestraníky. Od roku 2010 kandidují členové této strany na kandidátní listině hnutí Šance pro Počernice. (ČSÚ)

Strana TOP 09 kandiduje ve volbách v Horních Počernicích od roku 2010 a dosahuje výsledků kolem 7 %. Přesto hraje důležitou úlohu v místní politice, protože od roku 2010 je členem vládnoucí koalice s hnutím Šance pro Počernice.

Strana VV se účastnila voleb v roce 2010 a dosáhla výsledku kolem 5,5 %. (ČSÚ, rozhovory se zastupiteli)

Rozhodující úlohu v posledních letech hrají nezávislá hnutí. NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE sice v roce 2010 získaly nejvíce hlasů, více než 27 %, a lídr Ivan Liška nejvyšší počet hlasů, přesto se tomuto hnutí nepodařilo sestavit koalici. V roce 2014 kandidovalo hnutí společně s ODS, ale volební výsledek činil jen necelých 13 %.

Šance pro Počernice získala v roce 2010 přes 26 % hlasů, ale stejný počet mandátů jako NHP. Vzhledem ke koaličnímu potenciálu se jí podařilo sestavit vládní koalici společně s TOP 09, VV a ČSSD. Původní koalice byla v roce 2012 po pokusu o převrat nahrazena koalici s ODS, TOP 09 a VV.

Voliči byli zřejmě s vládnutím Šance pro Počernice spokojeni, a proto v roce 2014 dali tomuto hnutí ve volbách 44 % hlasů. S podporou strany TOP 09, se kterou měla dobré zkušenosti z minulého volebního období, tak poměrně snadno sestavila koalici.

Tabulka 19: Vládnoucí strany v Horních Počernicích

Období	Vládnoucí strana (koaliční strany)	Starosta	Typ koalice
1994 - 1998	ODS	Bc. Ivan Liška	Vláda ODS s podporou KDU-ČSL a ODA
1998 - 2002	ODS	Bc. Ivan Liška	Vláda ODS s podporou KDU-ČSL a US
2002 - 2006	ODS	Bc. Ivan Liška	Vláda ODS s podporou KDU-ČSL
2006 - 2010	ODS	Bc. Ivan Liška	Vláda ODS s podporou KDU-ČSL
2010 - 2014	ŠpP, TOP 09, VV, ČSSD od r. 2012 ŠpP, ODS, TOP 09, VV	Hana Moravcová	minimální vítězná ideově propojená minimální vítězná ideově propojená
od r. 2014	ŠpP, TOP 09	Hana Moravcová	minimální vítězná ideově propojená

Zdroj: vlastní zpracování 2015

Vývoj lokálního politického systému v Horních Počernicích odpovídá Jüptnerově teorii komunálních koalic. Horní Počernice mají více než 15 000 obyvatel. Patří tak do kategorie „obce větší střední velikosti“. Nezávislí kandidáti svoji kandidátní listinu většinou podávají s některou regionálně-komunální politickou stranou. Počet členů místně etablovaných politických stran se pohybuje v řádu desítek.

Nejčastějším funkčním modelem politických systémů této úrovně je polosoutěživý systém. Pro něj je typické obsazování exekutivních postů v závislosti na výsledcích voleb a také snížená míra soutěživosti v mezivolebním období. Čistě nesoutěživý systém se na této úrovni prakticky nevyskytuje.

V obcích této velikosti se předvolební koalice téměř nevyskytují. Zásadní je především tvorba exekutivních koalic po volbách, na jejichž základě je zvolen starosta, jeho zástupci a zbylí členové rady. (Jüptner, 2004, s. 93 – 95).

5.13 Konfliktní linie v obci

Ve volebním období 2014 – 2018 je ve vedení obce koalice hnutí Šance pro Počernice a strany TOP 09. V 25 členném zastupitelstvu měla koalice 14 členů. Ke dni 14. 10. 2015 ukončila spolupráci s hnutím Šance pro Počernice jedna jeho zastupitelka a zároveň vypověděla koaliční smlouvu uzavřenou mezi tímto hnutím a stranou TOP 09. Důvodem

k jejímu rozhodnutí byly postupy a řešení některých záležitostí ze strany starostky Hany Moravcové. Tato zastupitelka bude nadále vystupovat jako nezávislý kandidát bez příslušnosti k politické straně nebo hnutí. Koalici je možné označit jako minimální vítěznou ideově propojenou. Zasedání zastupitelstva probíhají v různé atmosféře, a to podle probíraných témat. (Zápis ze zasedání zastupitelstva 11. 11. 2014, Městská část Praha 20, Hornopočernický zpravodaj 11/2015)

P3 Park - Amazon

K tématům, která se v obci dlouhodobě řeší, a na která není mezi zastupiteli jednotný názor, patří výstavba nové velké haly v blízkém logistickém centru P3 Park Horní Počernice. Hala má sloužit jako reklamační centrum internetového obchodu Amazon a mělo by v ní pracovat kolem 3 000 zaměstnanců. Tento projekt podporuje i vláda ČR.

Většina občanů a také zastupitelů nesouhlasí s touto stavbou, která by mohla ještě více zkomplikovat složitou dopravní situaci v obci. Zastupitel ČSSD psal již v srpnu 2015 otevřený dopis vedení radnice, ve kterém vyjádřil nesouhlas s tímto záměrem. Na zasedání zastupitelstva, které se konalo v září 2015, vyjádřili v interpelacích své nesouhlasné stanovisko zástupci Občanského sdružení Chvalská i řadoví občané. Svůj nesouhlas vyslovili také zastupitelé z hnutí Šance pro Počernice, ze strany TOP 09 nebo z Hnutí Občanů Počernic.

Poněkud jiný názor na tento problém mají členové ODS a hnutí NHP. Upozorňují na to, že průmyslová zóna vznikla v souladu s územním plánem, který je platný již 16 let. Dále připomněli, že se na tomto území nacházely již dříve průmyslové podniky. Pro členy ODS je důležitá možnost pracovních příležitostí a také daňových výnosů z podnikatelské činnosti na území obce. Zástupci místního sdružení ODS kritizovali, že v souvislosti s řešením tohoto problému vzniká v obci až „hysterické ovzduší“. Podle ODS by bylo vhodnější dořešit veřejnou infrastrukturu a zejména vhodně spolupracovat s investory, zejména se společností Czechinvest.

Podobný názor mají také zastupitelé z KSČM a hnutí Počernáci pro Počernice. Ti sice nesouhlasí s výstavbou haly, pokud nebude dořešena dopravní situace v Horních Počernicích, zároveň však upozorňují na to, že bylo již dříve vydáno stavební povolení na stavbu čtyř menších hal. Domnívají se, že k výstavbě stejně v budoucnu dojde, a to buď jedné velké, nebo čtyř menších hal. A tak by podle jejich názoru bylo lepší místo protestů

věnovat energii na řešení dopravní situace v Horních Počernicích společně s investorem i s vládou, která přislíbila pomoc.

V srpnu 2015 vydala Rada MČ Praha 20 nesouhlasné stanovisko se záměrem stavby P3 Park Horní Počernice, které zaslala na MHMP. V prosinci 2015 obdržela MČ Praha 20 vyrozumění MHMP o zahájení zjišťovacího řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. a zaslala opět své nesouhlasné stanovisko s realizací záměru. Vzhledem k tomu, že toto řízení je časově náročné, není jasné, jak se zachová investor.

Občané měli možnost vyjádřit svůj nesouhlas se stavbou podpisem petice „Amazon a kamionová doprava do Prahy nepatří!“

(Blahovec, Kočí, ePočernice.cz, Čáp, ČSSD Horní Počernice, Hornopočernický zpravodaj 10/2015, Zápis z jednání Rady MČ, Městská část Praha 20)

V této kauze mají stejný názor koaliční strany Šance pro Počernice a TOP 09, ale i opoziční ČSSD a Hnutí Občanů Počernic. Jiný názor na řešení situace má ODS s hnutím NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE a také strana KSČM společně s hnutím Počernáci pro Počernice. Na tomto případu je vidět, že při řešení problémů na komunální úrovni mohou zastávat stejný názor strany z opačného politického spektra, nebo zástupci koalice a opozice. Pokud bude stavba realizována, dojde zřejmě k dalšímu zhoršení dopravní situace v obci, což by se v budoucnu mohlo stát trvalou konfliktní linií mezi zastánci a odpůrci projektu.

Výstavba sportovní haly

Již v roce 2012 bylo rozhodnuto, že se v Horních Počernicích postaví víceúčelová sportovní hala. Hala měla být určena pro 150 sportovců a 350 diváků s kapacitou 69 venkovních parkovacích míst. Souhlas s touto stavbou vydal i Útvar rozvoje hl. m. Prahy. Hnutí Šance pro Počernice mělo tento záměr dokonce ve svém volebním programu v roce 2014. Ještě před volbami v září 2014 se konalo veřejné jednání v budově Úřadu MČ Praha 20, kde mohli občané vyjádřit své připomínky ke stavbě nové multifunkční haly. Projekt na setkání podpořili i zástupci ODS. Navrženou koncepci naopak kritizoval zastupitel ČSSD. Souhlasil s potřebou stavby pro sportovní vyžití, ale kritizoval nedořešenou situaci s parkováním, možné zvýšení dopravy v této lokalitě a špatnou komunikaci s přímými účastníky stavebního řízení. (Hornopočernický zpravodaj 10/2014, Volební program: Šance pro Počernice)

K navrženému záměru výstavby multifunkční haly se však negativně postavili občané z rodinných domů, které se nacházejí v okolí plánované stavby. Velmi diskutovaná byla také firma, která měla sportovní halu stavět, protože podobnou stavbu nikdy neprojektovala ani nerealizovala. Diskuse se rozvinula i kolem budoucího financování haly. (Hájková, 2014, ePočernice.cz)

V únoru 2015 si Rada MČ Praha 20 vyžádala nové stanovisko Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy (právní nástupce Útvaru rozvoje hl. m. Prahy), který nesouhlasil se záměrem stavby. Jako důvody uvedl, že se plánovaná hala nachází na ploše veřejného vybavení, kde se v blízkosti nacházejí především školy a školky, stavba by vyvolala zvýšení provozu, exhalací a hluku v okolí vilové výstavby a že stavba je v rozporu s charakterem výstavby v okolí. Institut proto doporučil realizovat pouze stavbu pro potřeby areálových školních zařízení. (Vyjádření k DÚR sportovní hala Jívanská, Městská část Praha 20)

RMČ Praha 20 na svém zasedání dne 9. 6. 2015 schválila záměr místo původní multifunkční haly vybudovat montovanou sportovní halu nebo tělocvičnu. Zastupitelé ODS požadovali na zasedání zastupitelstva v červnu 2015 více informací o aktuálním stavu projektu. (Zápis z jednání Rady městské části ze dne 9. 6. 2015, zápis ze zasedání zastupitelstva ze dne 15. 6. 2015, Městská část Praha 20)

V případě projektu sportovní haly, který se řeší už od roku 2012, proti sobě stojí hlavně příznivci sportu, podporovaní stranou ODS a hnutím NHP, a starousedlíci z rodinných domů v dané lokalitě. Spory nastaly i mezi koalicí a opozicí. Koalice na základě připomínek nahradila původní projekt multifunkční haly novým návrhem na tělocvičnu, což kritizuje opozice. Opozice dále kritizuje, že není dořešeno financování provozu haly nebo tělocvičny. Zástupci všech politických uskupení souhlasí, že sportovní objekt je potřebný. Připouštějí také, že podcenili komunikaci s občany v této lokalitě. Tento projekt doposud nebyl dořešen. Pokud bude realizována stavba, která se ukáže jako nevhodná, nebo bude problém s jejím financováním, stane se to v budoucnu také zdrojem konfliktů.

(Rozhovory se zastupiteli)

Revitalizace parků

Dalším tématem, které v Horních Počernicích vzbuzovalo vášně mezi občany i zastupiteli, byl projekt revitalizace parků. Na zasedání zastupitelstva, které se konalo 20. 4. 2015, byli zastupitelé seznámeni s plánem regenerace parků v Horních Počernicích, s kterým všichni

souhlasili (25 pro), a na který měla být čerpána dotace z operačního programu OPVK. V tomto projektu se jednalo o úpravu parku na Chvalech a Nolčova parku uprostřed Horních Počernic, kde se nacházejí i některé hodnotné dřeviny, ale o který se dlouhá léta nikdo odborně nestaral. Záměrem bylo vykácet zde 32 starých stromů a místo nich vysadit 45 nových. Důležitou úlohu v této kauze sehrálo Občanské sdružení Chvalská, které se odvolalo proti kácení 9 stromů, MHMP mu dal za pravdu v nedostatečném doložení důvodů ke kácení a v nesouladu technických záležitostí a předložené dokumentace, a vrátil projekt k dopracování. Současně s tím se odvolal účastník výběrového řízení, které bylo vypsané pro tuto akci, a tato námitka byla také uznána. Na zasedání zastupitelstva, které se konalo 4. 5. 2015, byly navrženy dvě varianty řešení. První varianta spočívala v pokračování projektu podle původního plánu s tím, že budou odstraněny chyby v projektu. Tento návrh nebyl schválen (8 pro, 11 proti, 4 se zdrželi), a dokonce i čtyři zastupitelé z koaličního hnutí Šance pro Počernice hlasovali proti. Druhý návrh spočíval v tom, že bude projekt zastaven, dotace vrácena, vypracována nová projektová dokumentace a žádost podána v případě, že bude vyhlášena nová výzva programu EU. Ani tento návrh nebyl schválen (12 pro, 6 proti, 5 se zdrželo). I v případě této varianty hlasovali členové hnutí Šance pro Počernice různě.

Přestože v říjnu 2015 MHMP schválil dopracovaný projekt na regeneraci parků, rozhodli se členové Rady MČ Praha 20 na svém jednání dne 15. 9. 2015 odstoupit od tohoto záměru a dotaci ve výši téměř 10 mil. Kč vrátit. Na zasedání zastupitelstva, které se konalo 9. 11. 2015, to v interpelaci zastupitelů vysvětlila odpovědná radní tím, že částku bylo nutno vyčerpat do konce října, a pokud by byly práce zahájeny až v měsíci říjnu, stihly by se jen některé, a většinu nákladů by musela hradit samotná městská část. Plán revitalizace parků tedy nebyl uskutečněn, v současné době se čeká, zda bude vypsaný nový projekt s možností dotace. (Hájková, 2015, ePočernice.cz, Zápis z jednání Rady MČ ze dne 15. 9. 2015, Městská část Praha 20)

V případě revitalizace parků se proti původnímu jednotnému rozhodnutí zastupitelstva postavili zejména starousedlíci, kteří nesouhlasili s kácením stromů. Následná diskuse na stránkách Hornopočernického zpravodaje mezi příznivci a odpůrci tohoto projektu vedla ke sporům i mezi zastupiteli. Opoziční zastupitelé kritizovali hlavně chyby v projektu, na jejich stranu se pak přidali i někteří koaliční zastupitelé. Je vidět, že na úrovni komunální

politiky nemusí probíhat rozhodování podle stranické příslušnosti. Zastupitelé chtějí regeneraci parků v budoucnu znovu řešit, což zřejmě vyvolá opětovný konflikt.

Hornopočernický zpravodaj

V roce 2015 nastal velký spor o podobu Hornopočernického zpravodaje. Již v únoru se na toto téma konal tzv. „kulatý stůl“, jehož svolání inicioval zástupce Občanského sdružení Chvalská. Zde se setkali členové redakční rady s řadovými občany a diskutovali o budoucí podobě HPZ.

Členové Rady MČ Praha 20 označili toto periodikum jako radniční, za které nesou ze zákona odpovědnost. Paní starostka na zasedání redakční rady HPZ v březnu 2015 kritizovala, že opozice dostává neúměrně velký prostor pro své názory. Definovala svou představu HPZ jako informačního orgánu Rady MČ. Proběhla zde rozsáhlá diskuse, kdy redakční rada vyjádřila obavy z přílišných zásahů rady, což by bylo v rozporu s pojetím otevřeného periodika. V květnu 2015 přesto došlo ke změně pravidel uveřejňování informací a příspěvků, které odsouhlasila Rada MČ Praha 20. (Zápis z redakční rady HPZ dne 26. 3. 2015, Městská část Praha 20)

Opoziční zastupitelé ze všech politických uskupení žádali, aby při výběrovém řízení na nového redaktora HPZ byl zástupce z každé strany. Rada MČ však určila jako členy výběrové komise pouze radní (tedy zástupce dvou politických uskupení) a předsedu redakční rady. (Hornopočernický zpravodaj 10/2015)

Spory kolem příspěvků v tomto periodiku pokračovaly i v dalším období. Na zasedání zastupitelstva v září 2015 vznesli zastupitelé z opoziční strany ČSSD a opozičního Hnutí Občanů Počernic dotazy ohledně HPZ, např. proč byl překročen povolený limit pro příspěvky v případě koaličního hnutí Šance pro Počernice. Tuto situaci vysvětlila radní z hnutí ŠpP. Opoziční zastupitelka z hnutí HOP kritizovala v HPZ příspěvek starostky v listopadovém čísle HPZ (Zdravotní okénko), který podle ní byl naprosto zbytečný, a místo něj mohly být uveřejněny jiné aktuální informace ze života obce. Dále kritizovala velké množství příspěvků přímo od starostky, zatímco by mohli dostat prostor pro vyjádření i ostatní členové rady. (Zasedání zastupitelstva 7. 9. 2015, Hornopočernický zpravodaj 12/2015)

Dne 14. 12. 2015 rezignoval na svoji funkci předseda redakční rady Hornopočernického zpravodaje. Důvodem k tomuto kroku byl nesouhlas s rozhodnutím Rady MČ Praha 20, která na svém zasedání dne 1. 12. 2015 zrušila rubriku „Názory“, ve které zástupci všech

stran a hnutí vyjadřovali své názory na záležitosti, které se týkaly obce, vyjadřovali se k plnění svých volebních programů a k různým jiným tématům. Rubrika měla sloužit občanům k porovnání názorů všech politických subjektů. Rada MČ však rozhodla, že tato rubrika není přesně definována ve schválených pravidlech HPZ, a proto se rozhodla ji zrušit. Jako důvod uvedla, že zastupitelé mohou publikovat své názory kdekoli v tomto periodiku, a rubrika není potřebná, protože pouze zdvojuje příspěvky zastupitelů. Opoziční zastupitelka HOP kritizovala rozhodnutí rady v dalším čísle Hornopočernického zpravodaje a kritizovala zrušení rubriky „Názory“ jako nedemokratické. (Zápis z jednání Rady MČ ze dne 1. 12. 2015, Městská část Praha 20, Hornopočernický zpravodaj 1/2016)
V lednu 2016 byla jmenována nová předsedkyně redakční rady. (Zápis z redakční rady HPZ dne 21. 1. 2016)

V případě podoby Hornopočernického zpravodaje se jedná o konflikt mezi koalicí a opozicí, kdy opozice (zejména představitelé ČSSD a HOP) negativně hodnotí rozhodnutí Rady MČ Praha 20 o podobě Hornopočernického zpravodaje. Tyto spory vadí i občanům, kteří kritizují vzájemné napadání zastupitelů v tomto periodiku, a přivítali by spíše jejich spolupráci.

6. Politický proces v Horních Počernicích

K analýze vztahů politických aktérů v obci bylo uskutečněno celkem 10 rozhovorů se zastupiteli zvolenými v komunálních volbách v roce 2014. Pro rozhovory byli vybráni zástupci všech stran zvolených do zastupitelstva. Vzhledem k tomu, že některé strany a hnutí kandidovaly společně, byl vždy vybrán aspoň jeden zástupce ze společné kandidátní listiny.

Nejvíce rozhovorů, celkem 5, bylo provedeno se zastupiteli z hnutí Šance pro Počernice, protože ve volbách získali celkem 12 křesel z 25, také proběhl rozhovor se zastupitelem z koaliční strany TOP 09. Dále byl osloven zastupitel ze strany ČSSD, zastupitel, který kandidoval jako nezávislý kandidát za KSČM a hnutí Počernáci pro Počernice. Byl také osloven zastupitel z Hnutí Občanů Počernic – VIZE 2014 (Řád národa) a zastupitel z hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, které kandidovalo společně s ODS. Mezi oslovenými respondenty byli bývalý starosta a současná starostka, a dalších pět radních, kteří patří mezi důležité osobnosti místního politického života.

Rozhovory se uskutečnily v průběhu období března až září 2015. Některé rozhovory proběhly na městském úřadu, některé v místě bydliště respondentů, další v místních restauracích. Z důvodu zachování anonymity nejsou u respondentů uváděna jména, pouze politická strana nebo hnutí, na jehož kandidátní listině respondent kandidoval.

Všichni respondenti hodnotí vývoj v obci za posledních dvacet let pozitivně. Shodli se na tom, že Horní Počernice prošly obrovskou změnou. Z původně zemědělské oblasti se změnila na moderní předměstskou čtvrť a staly se kulturním centrem blízkého okolí. Stále je však možné považovat Horní Počernice za obec, která žije svým životem, má jistá specifika a zachovává si do určité míry rysy venkovské obce.

V 70. letech se stala z Horních Počernic částečně noclehárna, protože zde byla postavena panelová sídliště pro zaměstnance Ministerstva vnitra a většina lidí dojížděla do centra za prací i za kulturou. Tato situace se v současnosti změnila. Zlepšila se občanská vybavenost i možnosti kulturního vyžití, zlepšila se dopravní obslužnost. V obci funguje řada sdružení, pořádá se mnoho akcí. Počet obyvatel v obci se stále zvyšuje, což souvisí s další výstavbou. Právě v tom vidí zejména koaliční zastupitelé určité nebezpečí a doporučují

stanovit jasná pravidla pro další výstavbu. Jako velký problém vnímají všichni zastupitelé sevření Horních Počernic dvěma dálnicemi, což je situace, kterou nelze změnit.

Při hodnocení funkčního období obou starostů uvádí respondenti jak pozitiva, tak negativa. Podle zastupitele z KSČM zdědil starosta Ivan Liška po revoluci obec zanedbanou, kdy bylo potřeba investovat nemalé prostředky do budování kanalizace, vodovodních řadů, telefonních sítí a na plynofikaci. Zastupitel z HOP zmínil, že bylo jistě velmi složité působit jako starosta v 90. letech, kdy se měnily zákony, a nebyla opora v legislativě. Všichni zastupitelé napříč politickým spektrem oceňují ve funkčním období Ivana Lišky jeho úsilí při budování kanalizace v obci. Dále velmi pozitivně hodnotí výstavbu divadla, které vzniklo přestavbou místního kina. Nejvíce však oceňují obnovu areálu Chvalské tvrze a Chvalského zámku s pomocí prostředků z EU. Zastupitel z hnutí ŠpP vyzdvihl, že se bývalému vedení se starostou Ivanem Liškou podařilo převést Chvalský zámek z vlastnictví MHMP do vlastnictví obce. Zastupitel z HOP k tomu dodává: *„Na místě dnešní rozkvétající Chvalské tvrze bylo dříve sídlo státního statku, byly to ruiny. Dnes je to perla městské části.“* Z rozhovorů vyplynulo, že hlavním úkolem starosty Ivana Lišky bylo po roce 1989 naplnit politické a společenské změny, po roce 1994 to bylo především budování inženýrských sítí. Od roku 2002 se snažil podpořit rozvoj kultury v obci, kdy bylo otevřeno divadlo, a v roce 2008 byla dokončena rekonstrukce Chvalského zámku. Sám bývalý starosta žádné chyby za svého působení neshledal.

Na chyby, které se staly ve funkčním období starosty Lišky, upozorňují především koaliční zastupitelé. Jedná se hlavně o změnu územního plánu a prodej pozemků, který ovlivňuje Horní Počernice dodnes. Došlo k přeměně orné půdy na stavební pozemky, na kterých lze očekávat další výstavbu bez uvážení vlivu na místní dopravu a na místní obyvatele. Zastupitel ŠpP říká: *„Územní plán a prodej pozemků určuje to, že se vlastně všude může stavět. My jen můžeme rozhodovat jak vysoko, kolik domů. Ale zemědělská půda už byla na stavební pozemky převedená. Obec nemá moc pozemků, teď se např. řeší výstavba sportovní haly, ale není kde stavět.“* Velmi negativně hodnotí koalice výstavbu blízké průmyslové zóny a s tím související problémy v dopravě, které musí v současnosti řešit. Dalším neuváženým krokem byl prodej mateřské školy v roce 2002, kdy po dvou letech vedení zjistilo, že je nedostatek míst pro děti a začala se stavět nová budova. Ke kritice se přidal i opoziční zastupitel z ČSSD, který hodnotí Ivana Lišku jako zkušeného starostu,

který však postupem času ztratil potřebu komunikovat s opozicí: „*Ivan Liška, dle mého názoru, uměl vládnout pouze s většinou, neměl dostatečnou potřebu komunikovat s opozicí a městská část fungovala téměř čistě podle rozhodnutí ODS a na ni navázaných podnikatelů. Jednobarevné fungování radnice způsobovala i skoro „nulová“ aktivita opozičních stran – tradičně komunistů a bohužel i naší strany.*“ Člen opozičního hnutí HOP kritizuje např. prodej sportovního areálu Xaverov, člen KSČM to, že starosta zastupoval spíše zájmy pravicových stran.

Ve funkčním období starostky Hany Moravcové hodnotí všichni zastupitelé kladně její schopnosti jako komunálního politika. Oceňují zejména komunikaci s Magistrátem a množství získaných dotací. Díky tomu byly v obci opraveny komunikace a chodníky, byly zatepleny budovy škol a školek. Velmi kladně také všichni hodnotí hospodaření obce s přebytkem, což se dříve nedařilo. Koaliční zastupitelé vyzdvihují dostupnost míst v mateřských školách, zastupitel hnutí ŠpP k tomu uvádí: „*Zlepšuje se dostupnost mateřských školek, které měly v minulosti propad. Chybou bylo prodání mateřské školy ve Lhotské ulici v roce 2002, následně se začala stavět nová školka, protože se zjistilo, že obec školky potřebuje. Jsme jediná městská část, která umísťovala tříleté děti do mateřských škol. Rozšířila se nabídka a dostupnost mateřských škol.*“ Zastupitelé dále vyzdvihli činnost kulturních center, zejména Chvalského zámku, který pořádá řadu akcí pro rodiny s dětmi a je hojně navštěvovaný. Oceňují, že řada věcí se povedla i díky dobré práci zaměstnanců úřadu.

Jako negativum uvádí opoziční zastupitel HOP to, že starostka při své funkci ještě podniká. Domnívá se, že by při tom mohla využívat svého postavení. Zastupitel KSČM kritizuje to, že se za současného i minulého vedení prakticky zastavila výstavba obecních bytů. Upozorňuje také na to, že ve funkčním období starostky Hany Moravcové nedošlo k žádné zásadní změně ve vývoji obce, že se pouze pokračuje v původním vývoji.

Lze říci, že vývoj v Horních Počernicích za posledních 20 let hodnotí všichni zastupitelé velmi kladně, a to bez ohledu na politickou příslušnost. Ve funkčním období Ivana Lišky oceňují všichni především budování inženýrských sítí v obci, dále výstavbu divadla a rekonstrukci Chvalského zámku. Koaliční zastupitelé hodnotí negativně změnu územního plánu a výstavbu průmyslové zóny. KSČM kritizuje zejména jeho pravicové smýšlení. Ve funkčním období starostky Hany Moravcové hodnotí všichni zastupitelé velmi kladně

vztah s Magistrátem, výši získaných dotací a hospodaření obce s přebytkem. Na chyby v jejím období upozorňuje pouze opozice, nejedná se však o žádná podstatná pochybení.

Pokud jde o směřování Horních Počernic do budoucna, shodují se respondenti ze všech politických uskupení na tom, že by si obec měla zachovat současný, do určité míry venkovský ráz. Je třeba omezit výstavbu dalších sídlišť a velkých bytových komplexů a podporovat hlavně výstavbu rodinných domů. Horní Počernice by se měly stát klidnou rezidenční čtvrtí. Podle zastupitele z hnutí ŠpP (člena KDU-ČSL) by mělo vedení obce podporovat zejména společenské aktivity a dbát na kvalitní životní prostředí. Nezávislý zastupitel za KSČM klade důraz na to, aby se Horní Počernice staly místem, kde se bude dobře žít jak lidem z paneláků, tak i z rodinných domů nebo nových satelitních center. Zastupitel z hnutí ŠpP by rád zachoval do budoucna současný charakter obce, hlavně vilovou zástavbu s dostatkem zeleně v okolí. Další zastupitel z hnutí ŠpP říká: *„Přesto, že jsme součástí Prahy, jsme pořád městská část, kde se velká část lidí zná, vzájemně se potkávají, má to duch té vesnice. To si myslím, že je hrozně důležité. Jaká bude skutečnost v budoucnu, si netroufám odhadnout.“* Všichni zastupitelé se také shodují na tom, že v budoucnu bude nutné vyřešit v Horních Počernicích dopravu, což ovšem nebude jednoduché a řešení nezáleží jen na obci. V této oblasti vystupují zastupitelé jednotně.

Odlišný názor zaujímají zastupitelé ve vztahu k investorům. Koaliční zastupitelé kladou důraz na stanovení jasných pravidel pro investory, např. aby se investoři finančně podíleli na výstavbě infrastruktury v obci. Dále jsou investoři zváni na zasedání rady, aby radní získali dostatek informací, a mohli se kvalifikovaně rozhodnout. Člen hnutí ŠpP k tomu dodává: *„Mělo by se to řešit celorepublikově a mělo by dojít k vytvoření nějakých pravidel. Vztah městské části a investorů je založen na oboustranné dohodě, spolupráci nejde vynucovat. Investoři nemají vůči obci žádné povinnosti, ale ke svým záměrům ji potřebují. Pokud chce obec nějakým způsobem regulovat výstavbu, je spolupráce a komunikace mezi investory a vedením úřadu nezbytná.“* Podobný názor má i zastupitel z ČSSD, který si myslí, že by si obec měla udržovat od investorů profesionální odstup. Obec společně s občany by měla být pro investory partnerem pro promyšlenou výstavbu.

Jiný názor má zastupitel z opozičního hnutí NHP, který uvádí: *„Považuji za důležité, aby obec měla daňové výnosy, protože nežijeme ze vzduchu, žijeme z daňových výnosů. Ty jsou*

hlavním zdrojem peněz pro rozvoj obce i pro jeho správu. Ty peníze nanejdeme jen tak někde na stromě. Jsou to prostě daňové výnosy od podnikatelů, kteří tady v Počernicích podnikají, a myslím si, že to se v minulosti maximálně podařilo. Takže to směřování Horních Počernic by mělo být takové, aby tady bylo dostatek podnikatelských aktivit, aby z toho byly poměrně slušné daňové výnosy, které se pak přes filtr hl. m. Prahy vracejí zprátky do obce.“ Nezávislý zastupitel z KSČM ve vztahu k investorům říká: *„Za železniční tratí se soustřeďuje ten logistický park. To není úplně špatně, tam získávají pracovní příležitosti Počerničáci i obyvatelé z blízkého okolí. Na druhé straně je špatně to, že byla povolena výstavba takového logistického centra bez příslušného napojení na dálnici.“*

V hodnocení vztahu k investorům se tedy zastupitelé rozcházejí. Koalice trvá na omezení vlivu investorů, na její stranu se přiklání i zastupitel z ČSSD. Zástupci opoziční ODS a NHP naopak zdůrazňují důležitost podnikatelských aktivit jako zdroj příjmů pro obec. Je zajímavé, že v této otázce se shodují jak zástupci pravicového hnutí NHP, tak i levicové KSČM.

Zastupitelé hodnotili i vztah obce a Magistrátu hlavního města Prahy. Shodli se na tom, že vztah se zlepšil po nástupu starostky Hany Moravcové, které se daří získávat od Magistrátu řadu dotací. Přesto většina zastupitelů, a to jak koaličních, tak opozičních, udává, že by mohl Magistrát přispívat víc. Zastupitel z TOP 09 uvádí: *„Magistrát určitě potřebujeme, protože to nejde, abychom byli samostatní. Někdy si sice říkáme, že kdyby všechny ty daně, co vybereme, mohly zůstat tady, tak by to bylo prima. Ale zase kdyby sem nejezdily autobusy od metra a byli bychom odtrženi, tak bychom na tom určitě prodělali.“* Jako problematický vidí zastupitel hnutí ŠpP vztah Magistrátu k otázce Pražského okruhu. V tomto případě zaujímá Magistrát jiné stanovisko než obec. Všichni zastupitelé však zdůrazňují nutnost spolupráce obce s Magistrátem, který přerozděluje peníze.

Zastupitelé se dále vyjadřovali k problémům v obci. Jako největší problém Horních Počernic uvedli všichni shodně dopravu, zejména přetíženou hlavní komunikaci Náchodská. Tento problém zmiňovali zastupitelé v rozhovorech opakovaně, např. již při hodnocení vývoje obce nebo při plánech do budoucna. Problém souvisí s umístěním nadřazených komunikací, zejména dvou dálnic, v okolí Horních Počernic. Tato situace

vznikla již v 80. letech a nebylo možné ji ovlivnit. Ke zvýšenému dopravnímu zatížení přispěl ovšem i nárůst počtu obyvatel, který souvisí s novou výstavbou v Horních Počernicích a v jejich okolí. Také se všichni shodují, že řešení tohoto problému není jednoduché. Jednou z možností je podle vyjádření člena hnutí ŠpP nepovolovat další výstavbu, která by ještě víc zatížila dopravu. Zastupitelé z TOP 09 a z hnutí NHP vidí jako možné řešení dobudování Pražského okruhu. Zde však vzniká další problém s tím, kudy Pražský okruh povede. Horní Počernice prosazují trasu tzv. „rozumného okruhu kolem Prahy“, Ministerstvo dopravy a Magistrát však podporují úspornější variantu, která by zhoršila kvalitu života občanů Horních Počernic. Zastupitel z TOP 09 k tomu dodává: *„My bychom si všichni přáli, aby to byl ten „rozumný“ okruh, který povede kus dál za Prahou. Ale mám signály, že stavba k Běchovicím je nejpodporovanější stavbou v ČR vůbec a že pan ministr Ťok s tím souhlasí. Takže se obávám, že i když jsme podali žalobu, aby ten okruh byl pozastaven, tak se jen pozastaví a stejně se tady postaví. Měli bychom se na to připravit a vyjádřit se k požadavkům, jako je tichý asfalt, odhlučnění, atd. Měli bychom dokázat nechat odpoplatnit dálnice, aby auta ze Středočeského kraje nejezdily po Náchodské, ale najely dřív na dálnici.“*

Dalším problémem v obci je nevyhovující budova České pošty. Zde se rozcházejí názory koalice a opozice. Koalice dává vinu předešlému vedení obce, že tuto situaci neřešilo. Opozice naopak obviňuje současné vedení, že přistupuje k řešení liknavě.

Názory na další problémy se různí. Někteří koaliční zastupitelé upozorňují, že vzhledem k demografickému vývoji by mohl být v budoucnu nedostatek míst ve školkách a školách, zastupitel z ČSSD upozorňuje na nedostatek parkovacích míst v obci. Zastupitelé z koalice i z opozice si stěžují na nezájem občanů o dění v obci.

Co se týká politických problémů, stěžují si koaliční zastupitelé na zhoršující se politickou kulturu v obci, zejména nekonstruktivní opozici. Domnívají se, že důvodem může být snaha menších stran zviditelnit se. Zástupce hnutí ŠpP uvádí: *„Jde o politikaření, snahu kompromitovat druhé, něco na někoho vytáhnout. Což si myslím, že je škoda, protože považují Horní Počernice stále za menší město, kde si všichni vidíme do talíře a taky bychom se podle toho měli chovat.“*

Zastupitelé se vyjadřovali také k tomu, jak se dostali ke komunální politice. Největší zkušenosti z politické práce má bývalý starosta Ivan Liška, který kandidoval již v roce

1990 za OF a stal se prvním porevolučním starostou obce. Nezávislý kandidát za KSČM působí v politice od roku 1998. Dva zastupitelé vstoupili do politiky v roce 2002, jeden do KDU-ČSL a v současnosti kandiduje za hnutí ŠpP, druhý do ODS a v současnosti také působí v rámci hnutí ŠpP. Člen TOP 09 vstoupil do této strany v roce 2009 a stal se zakládajícím členem místního sdružení. Čtyři zastupitelé působí v politice od roku 2010, jeden zastupitel se stal členem VV, další členem ČSSD, dva se stali nezávislými kandidáty hnutí ŠpP. Jeden zastupitel se stal členem hnutí ŠpP v roce 2014.

Většina zastupitelů uvádí, že vstupovali do politiky, aby pomohli rozvoji obce. Někteří kandidovali za stranu nebo hnutí z vlastního přesvědčení, jiní byli vyzváni svými blízkými spolupracovníky nebo přáteli. Nezávislý kandidát za KSČM uvádí: *„Tím, že jsem pracoval na různých pozicích, tak jsem se veřejně vyjadřoval k různým věcem, a tak se na mě lidé obraceli. Tři strany mi nabídly spolupráci, ale protože jsem byl vždycky orientovaný nalevo, spíše nalevo od středu, tak jsem akceptoval nabídku KSČM.“* Řada zastupitelů se dostala ke komunální politice v souvislosti s krizí tradičních stran, především ODS. Jak říká zastupitel z TOP 09: *„Měli jsme několik možností. Buď sedět v hospodě a nadávat, nebo emigrovat, nebo opravdu jít do politiky a snažit se to změnit.“* Zastupitel z hnutí ŠpP uvádí: *„Vůbec se mi do politiky nechtělo, ale protože mi bylo jasné, že pokud chci v Horních Počernicích něco změnit, tak se to nedá dělat jen „remcáním“ v hospodě u piva.“* Zajímavé je působení člena ČSSD, který vstupoval do strany z vlastního přesvědčení již v 18 letech a hned v prvním volebním období se stal radním. Byl tak jedním z nejmladších radních v České republice.

Většině zastupitelů se splnila očekávání i cíle, s kterými do politiky vstupovali. Pouze jeden zastupitel z hnutí ŠpP je zklamán: *„Očekávání byla velká a pocity po prvním roce v komunální politice jsou spíše zklamáním. Moje představa byla, že když budu dělat věci dobře, je vše v pořádku a není to tak.“* Všichni zastupitelé uvádí, že při své práci získávají neustále nové zkušenosti.

Tři zastupitelé během svého politického působení měnili stranu. Dva bývalí členové ODS tuto stranu v roce 2010 kvůli vnitřním rozporům opustili a stali se lídry nových nezávislých hnutí Šance pro Počernice a NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE. Jeden zastupitel vstoupil v roce 2010 do VV, po jejím rozpadu se stal členem nově vzniklé strany VIZE 2014 (ta se přeměnila na Řád národa), ale později z ní také vystoupil. V Horních Počernicích

kandiduje za Hnutí Občanů Počernic. Člen KDU-ČSL stranu nemění, v současnosti kandiduje na kandidátní listině ŠpP, protože KDU-ČSL v obci samostatně nekandiduje.

Ze své pozice mohou zastupitelé ovlivňovat věci různým způsobem, především podle toho, zda jsou v koalici nebo v opozici, a také podle toho, zda jsou radními.

Radní zvolený za hnutí ŠpP říká: „*Ze své pozice radního můžu určitě ovlivnit celou řadu důležitých věcí, protože rada je výkonnou vládnoucí mocí městské části. Je to taková malá vláda. Je to určitě silná pozice pro ovlivňování věcí. ... Některé věci můžu ovlivnit i z pohledu své odbornosti, zkušeností. Nebo z pohledu toho, že jsem rodák z Horních Počernic a některé věci vidím v souvislostech. Mohu tak pomoci rozhodování rady jako orgánu.*“

Zastupitel opozičního hnutí HOP uvádí, že se mu podařilo některé věci prosadit, např. akce pro seniory, semináře pro pedagogy. Dále uvádí: „*Ze své pozice můžu vyjádřit názor na zasedání zastupitelstva, dát najevo, že s něčím nesouhlasím, že je to nepřijatelné. Ovšem díky drtivému vítězství Šance v posledních volbách toho tolik prosadit nemůžete. Můžete ale podpořit dobrou věc.*“ Nezávislý zastupitel z KSČM kritizuje způsob hlasování: „*To není problém jen naší obce, ale celé naší společnosti. Když se posuzuje jakýkoliv návrh, tak ne podle toho, jak je kvalitní, ale která strana ho navrhla, jestli je z opozice nebo z koalice. Opozice může přinést sebelepší návrh, ale je zadupán do země jen proto, že je od opozice. Kolikrát se proti němu prosadí daleko horší návrh jenom proto, že je z koalice.*“ Dále k tomu dodává: „*V současné době plníme spíš takovou tu kontrolní funkci, protože jsme v opozici. Koalice si ale nemůže na komunální úrovni všechno dovolit. I když nás přehlasují, přihlíží k našim názorům.*“

Zastupitelé, kteří jsou zároveň radními, jsou blíž projednávaným problémům, mohou je spíš ovlivnit. Řadoví zastupitelé mají menší možnosti, přesto se alespoň snaží prosadit své cíle. Vzhledem k tomu, že má koalice v zastupitelstvu v současnosti většinu pouze jednoho hlasu, začíná opozice častěji vyjadřovat své návrhy. To se samozřejmě nelíbí koalici, která návrhy kritizuje jako nekonstruktivní.

Zastupitelé sami sebe zařadili na politickou škálu. Nezávislý zastupitel za KSČM se řadí doleva, člen ČSSD nalevo od středu. Jako středoví politici se označují dva zastupitelé z hnutí ŠpP a také zastupitel z HOP. Další zastupitel z hnutí ŠpP se řadí napravo od středu,

ale hlavně uvádí, že se za politika nepovažuje. Člen TOP 09 se řadí spíše vpravo, stejně jako člen KDU-ČSL, který kandiduje za ŠpP. Člen hnutí NHP se řadí jednoznačně vpravo. Jeden zastupitel z hnutí ŠpP uvádí, že se v oblasti sociální řadí vlevo, v oblasti výstavby nebo investic vpravo. Lze říci, že vlastní zařazení politiků odpovídá pozici jejich politického uskupení na politické škále.

V obci se dají určit skupiny, které mají vliv na život obce. Téměř všichni zastupitelé označili za důležitou skupinu starousedlíky, což jsou obyvatelé původních rodinných domů. Starousedlíci se výrazným způsobem zapojují do života obce. Scházejí se většinou v hospodě, kde diskutují o problémech a životě v obci. Názory této skupiny vyjadřuje hlavně Občanské sdružení Chvalská. Zastupitel z TOP 09 uvádí, že někdy jeho zástupci vystupují nekultivovaně a občas svými názory paralyzují činnost obce. Další skupinou jsou lidé z paneláků. Někteří zde bydlí tak dlouho, že je možné je zařadit také mezi starousedlíky. Zastupitelé u nich oceňují, že se hodně starají o své domy i o své okolí. Zvláštní skupinou jsou nově přistěhovaní občané, kteří většinou bydlí v nových bytových domech. Mezi „starousedlíky“ a „náplavami“ dochází občas ke konfliktům, které pramení z odlišného způsobu života. Zastupitel z hnutí ŠpP říká: *„Lidé, kteří se sem přistěhovali a žijí tady krátkodobě, jsou mnohem spokojenější, protože jim to tady přijde lepší, co se týče způsobu života. Na druhou stranu pochopitelně lidé, kteří tady žijí dlouhodobě a dochází k nárůstu počtu obyvatel a mění se charakter obce, s tím nejsou spokojeni.“* Tyto spory nejsou zásadní a nenarušují život obce. Další zastupitel z hnutí ŠpP vnímá jako důležitou skupinu v obci majitele pozemků, které lze využít jako stavební plochu: *„To je skupina, která tady bude vždycky prosazovat svoje zájmy na úkor druhých lidí. I když netvrdím, že to musí být vždy špatně.“*

Významnou skupinou v obci jsou sportovci, hlavně členové Sokola. V současné době hrají sportovci významnou úlohu při prosazování stavby sportovní haly. Mezi další spolky patří např. hasiči, divadelníci, skauti, klub seniorů, spolek zahrádkářů, kteří pořádají různé společenské akce. Jak říká zastupitel z TOP 09: *„Vznikají tady moc hezké akce, jako masopust, Počernická ruka, sousedská setkání, což si myslím je tím, že se cítíme být spíš vesnicí, než Prahou.“* Důležitou organizací je spolek MUM, který pomáhá hlavně maminkám na mateřské dovolené. Život v obci ovlivňuje také svazek církví. Jejich organizace pomáhají hlavně občanům se zdravotním nebo sociálním problémem začlenit se

do společnosti. Zvláštní skupiny občanů vznikají ve chvíli, kdy se děje něco v okolí jejich bydliště. Všechny tyto skupiny se určitým způsobem podílí na životě obce.

Na otázku, proč působí v Horních Počernicích tolik politických uskupení, se většina zastupitelů shodla, že to souvisí s poklesem schopností a ztrátou důvěry tradičních politických stran. Důvodem vzniku dvou nových hnutí v roce 2010 (ŠpP a NHP) bylo především to, že vznikla jako protipól strany ODS, která v Horních Počernicích dominovala komunální politice 20 let a dostala se do krize. Zastupitel z hnutí ŠpP k tomu říká: *„V Horních Počernicích je spíše tendence opouštět ty velké strany. Lidé nehledají politickou stranu, protože cílem komunální politiky je práce pro Horní Počernice a nikoliv dodržovat stranický řád.“* V roce 2014 vznikla další dvě hnutí (HOP a Počerníáci pro Počernice), z nichž HOP vzniklo jako konkurenční hnutí k ŠpP. To kritizuje zastupitel hnutí ŠpP: *„Každý si myslí, že jedině on má ten správný názor. A tak si každý zakládá vlastní stranu k tomu, aby mohl svoje názory prosadit. Proto si myslím, že tady máme tolik stran. Protože nedokážou dělat kompromisy.“* Jediné hnutí ŠpP kandidovalo jako hnutí nezávislých kandidátů a muselo před volbami sbírat podpisy voličů pro registraci. Všechna ostatní hnutí kandidovala s podporou některé strany. V roce 2010 kandidovalo NHP společně s hnutím STAN a v roce 2014 s ODS. Hnutí HOP kandidovalo se stranou VIZE 2014 a Počerníáci pro Počernice s KSČM. To kritizuje další zastupitel z hnutí ŠpP: *„Politici matadoři zjistili, že můžou kandidovat jako politická strana a současně se tvářit jako nezávislí. Což mi osobně hodně vadí, protože je to nefér vůči občanům. Protože pokud je nezávislé hnutí, musí sehnat určitý počet podpisů, aby mohlo kandidovat. Ale dělat z toho podvod na voliče, že kandiduju jako politická strana, ale do názvu si dám nezávislé hnutí, mně osobně nesedí. Ty strany podle mě nebudou mít dlouhou životnost.“* Stejný problém kritizuje i člen strany TOP 09: *„To má v lidech vzbudit dojem, že politici jsou ti oškliví, zkorumpovaní, a ten, kdo má v názvu nezávislý je hodný.“* Zastupitelé se shodli, že počet politických uskupení v obci odpovídá počtu 15 000 obyvatel, a je dán politickým vývojem v obci i v celé společnosti.

Výběr kandidátů na kandidátní listiny se liší podle toho, zda se jedná o tradiční strany nebo nově vzniklá hnutí.

Členové strany TOP 09 v Horních Počernicích patří do regionálního sdružení Prahy 14. Strana velmi pečlivě vybírá lídra, kandidáty vybírá v primárkách. Dále se diskutuje o pořadí, hlasuje se, výběr musí odsouhlasit regionální výbor. V ČSSD se řídí stanovami a řádem přípravy na volby. O kandidátech hlasují v tajné volbě členové místní organizace. Návrh na pořadí stanovuje výbor místní organizace a schvaluje ho členská základna. Kandidáty může navrhnout každý člen ČSSD. Nezávislý kandidát za KSČM sice není členem této strany, může však uplatnit svůj názor při výběru kandidátů. Na jejich kandidátní listině jsou spíše starší občané, kteří dobře znají obec. Také člen VV a později VIZE 2014 udává, že rozhodování ve straně probíhalo na regionální úrovni, což u nezávislého hnutí není. Domnívá se, že je lepší být členem nějaké fungující strany, protože věci mají svůj řád a má to svůj význam.

Výběr kandidátů na kandidátní listinu u nezávislých hnutí je otázkou diskuse a dohody, velkou roli zde hrají osobní vazby. Kandidáty jsou většinou lidé, kteří o sobě vědí a scházejí se i v běžném životě. Hodně záleží na osobním rozhodnutí, zda má kandidát čas věnovat se práci pro obec. Pořadí na kandidátní listině hnutí stanovuje většinou lídr hnutí, potom se o něm diskutuje a nakonec se hlasuje.

Nezávislé hnutí ŠpP má na své kandidátní listině řadu známých osobností. Výběr těchto osobností odůvodňuje hnutí tím, že je u nich záruka, že budou dobře pracovat pro obec. Kandidáti v roce 2010 a v roce 2014 byli téměř stejní. Známé osobnosti na kandidátce kritizuje zastupitel z konkurenčního hnutí HOP: „*Nelíbí se mi, že zastupitel je zároveň např. ředitel zámku. Protože na zasedání zastupitelstva pak nehájí zájmy občana, ale své vlastní zájmy, resp. hájí zájmy z hlediska své funkce.*“ Tento zastupitel byl původně také osloven, aby kandidoval za ŠpP, ale nelíbil se mu způsob vedení radnice a tak se rozhodl založit vlastní hnutí HOP. Sestavování kandidátní listiny HOP bylo obtížné, hnutí se snažilo vybrat jako kandidáty občany, kteří dělají něco pro obec ve svém volném čase. O pořadí na kandidátní listině diskutovali, snažili se o uspořádání muž x žena, nakonec bylo pořadí věcí dohody. V hnutí NHP je sestavení kandidátní listiny také věcí dohody. Jak uvádí zastupitel, lidé se navzájem znají a scházejí se nejen kvůli politice, ale i v běžném životě, u sportu, u piva, v divadle. Sestavení kandidátní listiny bylo bezproblémové, podařilo se přesvědčit řadu nových mladých lidí, čehož si zastupitel velmi cení.

Politické strany i hnutí pracují samozřejmě i v období mezi volbami.

Nezávislý zastupitel za KSČM není členem této strany, ale spolupracuje s vedením strany. To ho informuje o problémech, které řeší na svých zasedáních. U strany TOP 09 zasedá přibližně jednou měsíčně regionální výbor, který sdružuje starosty a místostarosty z okolních obcí a informuje je o novinkách v Praze. Členové se mohou setkávat v rámci kraje, Magistrátu, mohou se setkávat s poslanci. Zastupitel TOP 09 je hrdý na to, že je členem strany, která má svůj program, směr a ideje a jejíž působnost nekončí na hranicích volebního obvodu. Členové místní organizace ČSSD mají pravidelná zasedání, spolupracují s obvodním výkonným výborem. Kdykoliv se mohou obrátit na kohokoliv z ČSSD na jiné i vyšší úrovni.

Zastupitelé z nezávislých hnutí nemají žádné stanovy ani vyšší úroveň stranického vedení. Mezi volbami se schází podle potřeby a radí se o záležitostech, které se týkají obce.

Při dotazu, zda existuje v obci nějaký dlouhodobý konflikt, se všichni zastupitelé vrátili opět k problému dopravy. Velké dopravní zatížení v obci znepříjemňuje život občanů a musí ho řešit i politici. Další zhoršení dopravní situace by mohlo nastat v souvislosti s výstavbou haly Amazon v blízkém průmyslovém parku, která je podporována ze strany státu. Zastupitelé většiny stran a hnutí v Horních Počernicích nesouhlasí s výstavbou a rada poslala své nesouhlasné stanovisko na Magistrát. Zastupitelé z ODS a z hnutí NHP však mají odlišný názor, stavbě by nebránili a pro řešení dopravní situace by využili pomoc od státu a investorů. Zastupitel NHP k tomu dodává: *„Na jednání zastupitelstva byl zástupce Czechinvestu, to je vlivná instituce, zřizovaná státem. Tak ať nám pomůžou. Ale vyhnat podnikatele a říct ne, my vás nechceme, není řešení.“* Podobný názor zastává i nezávislý zastupitel za KSČM, který se domnívá, že k výstavbě nakonec stejně dojde a je potřeba využít pomoc státu. Koaliční zastupitelé oponují, že pokud ke stavbě dojde, tak problém dopravy stejně nikdo úplně nevyřeší a zůstane to na obci. Problematická výstavba v obci souvisí se změnou územního plánu, ke které došlo ve funkčním období Ivana Lišky, a s kterou se teď nedá nic dělat. Pokud bude tato stavba realizována, mohla by představovat v budoucnu velký problém a stát se v obci trvalou konfliktní linií mezi příznivci a odpůrci projektu.

Dalším konfliktem, který zastupitelé zmiňovali, je spor o stavbu sportovní haly. Nastal velký problém s výběrem vhodné lokality, po zpracování projektu se začali bouřit obyvatelé z okolních domů. V tomto případě vznikl konflikt mezi sportovci, kteří usilovali o stavbu, a starousedlíky z blízkých domů, ale i mezi koalicí a opozicí. Sportovce významně podporuje opoziční strana ODS a hnutí NHP. Koalice naopak ustoupila starousedlíkům a doporučila projekt změnit na stavbu tělocvičny, která bude menší. To kritizuje opozice jako zbytečné plýtvání. Také tento konflikt souvisí úzce se změnami v územním plánu, protože obec nemá v současnosti dostatek vhodných vlastních pozemků, na kterých by mohla halu nebo tělocvičnu postavit tak, aby to neovlivnilo život dalších obyvatel. Projekt není dořešen a stále vyvolává kritiku ze strany opozice, která upozorňuje, že není ani vyřešena otázka financování provozu. To by mohlo být v budoucnu také zdrojem konfliktů.

Někteří zastupitelé upozornili na konflikt, který nastal při otázce regenerace parků. Starousedlíci se postavili proti kácení stromů a upozornili na chyby v projektu. Obec se rozdělila na dva tábory, a to na příznivce a odpůrce regenerace. Tyto tábory vznikly mezi zastupiteli i obyvateli bez ohledu na politickou příslušnost. Rada projekt zastavila a musela vrátit dotaci. K otázce regenerace parků se chce v budoucnu vrátit.

Co se týká spolupráce mezi stranami, uvádějí zastupitelé, že se vyostřuje konflikt mezi koalicí a opozicí. To zřejmě souvisí s tím, že současnou koalicí tvoří pouze hnutí ŠpP a TOP 09. Někteří dřívější koaliční zastupitelé se tak přesunuli do opozice, a bývalí spolupracovníci se začínají názorově rozdělovat. Opoziční zastupitel z HOP to hodnotí pozitivně, protože se mu dřívější opozice zdála málo aktivní. Zastupitelé uvádějí, že samozřejmě existují i osobní spory mezi politiky, které se pak odrážejí při jednání zastupitelstva.

Sestavování koalic závisí vždy na výsledku voleb. Vítězné hnutí ŠpP, které získalo 44 %, jednalo po volbách se všemi stranami kromě KSČM a ČSSD. Zastupitel hnutí ŠpP uvádí, že se stranou ČSSD nejednali hlavně proto, že s jejím zastupitelem měli špatné zkušenosti z minulého volebního období. Vítěznému hnutí chyběl k získání většiny jeden mandát, mohlo si proto vybrat kohokoliv. Vzhledem k dobré spolupráci v minulém volebním období to byla strana TOP 09.

Volba starosty a rady je součástí povolebního vyjednávání, dohoda vzniká při tvorbě koaliční smlouvy. Všichni zastupitelé se shodli na tom, že bylo jasné, že starostkou se stane lídr hnutí ŠpP Hana Moravcová. Zastupitel hnutí HOP uvedl, že volba rady probíhá podle domluvy, koalice si své kandidáty prohlašuje, opozice s tím nic nezmůže.

Průběh jednání zastupitelstva záleží na tom, co se projednává. Podle zastupitelů jsou jednání, která probíhají v klidném stylu. Pokud se však projednává řešení nějakého dlouhodobého problému, probíhají v konfrontačním stylu. Nezávislý zastupitel za KSČM uvádí: *„Na jednání zastupitelstva se řeší osobní spory a navíc velmi nepříjemným způsobem. Jednání se vedlo v konfrontačním duchu, což je velice špatné.“* Koaliční zastupitel z TOP 09 kritizuje: *„V poslední době se jednání dost komplikovala, některá řešení jsou odmítána z principu. Když my navrhneme, že koupíme Xaverov, druhá strana řekne, že ne, i kdyby to bylo výhodné.“* Jednání zastupitelstva ovlivňuje také účast občanů. Zastupitel hnutí ŠpP je rád, že občané vyjadřují svůj názor, někdy je však jejich vystupování příliš emotivní. Opoziční zastupitel NHP dodává, že na zasedání zastupitelstva je třeba se řádně připravit a nepodlehnout emocím.

Co se týče místní identity, shodli se všichni zastupitelé, že jsou hrdí na to, že jsou občany Horních Počernic. Domnívají se, že i většina občanů to cítí podobně. Oceňují dobrou atmosféru a množství akcí, které se v obci konají. Zastupitel z hnutí ŠpP říká: *„Velká řada lidí vnímá pozitivně, že jsou Hornopočerničáci. Myslím si, že stále je tady ten duch, přesto, že jsou Horní Počernice přes 40 let součástí Prahy.“* Nezávislý zastupitel za KSČM uvádí Horní Počernice jako dobré místo pro život. Zastupitel z HOP by více propagoval známé rodáky, např. profesora Holého. Zastupitel NHP dodává: *„Někdy se mi lidé smáli, že nejsem z Prahy, že jsem z nějaké vesnice. Mně to nevadí, když řeknu, že jsem z Horních Počernic.“* Zastupitel z hnutí ŠpP vyjádřil názor: *„My dříve narození si pamatujeme dobu, kdy se nám Pražáci smáli, že jsme „vidláci“. Za posledních 20 let se spousta těchto lidí ráda přestěhovala do Horních Počernic a jen neradi by se odsud stěhovali pryč.“*

7. Závěr

Cílem diplomové práce bylo zjištění faktorů, které ovlivňují charakter lokálního politického procesu v městské části Horní Počernice. Městská část Praha 20 – Horní Počernice se nachází na východním okraji hlavního města Prahy. Je to městská část s největší katastrální rozlohou, k 31. 12. 2014 zde žilo 15 201 obyvatel. Orgány městské části jsou Zastupitelstvo městské části Praha 20 a Rada městské části Praha 20. Do zastupitelstva je od roku 2002 voleno celkem 25 členů, rada je 7 členná, starostkou je od roku 2014 Hana Moravcová. Úřad městské části vykonává přenesenou působnost na území vlastní městské části.

Počet obyvatel Horních Počernic se neustále zvyšuje. Hlavním důvodem je výstavba nových bytů a bytových domů. Proto zde nalezneme hodně mladých rodin s dětmi. Na území obce působí i řada společností, proto je zde dostatek pracovních příležitostí, a to jak v průmyslových podnicích, tak i v oblasti drobného podnikání, gastronomie, dále v oblasti školství, zdravotnictví a sociálních služeb. Je zde dobrá občanská vybavenost i dostatek příležitostí pro kulturní vyžití.

Pro analýzu vývoje komunálního stranického systému bylo důležité srovnání výsledků komunálních voleb. V prvních demokratických polistopadových volbách v roce 1990 zvítězilo v Horních Počernicích OF, po jeho rozpadu přešla řada členů do místního sdružení ODS, a v dalším volebním období kandidovali někteří bývalí kandidáti OF za ODS. V letech 1994 – 2010 vítězila v komunálních volbách v Horních Počernicích s velkou převahou ODS, když získávala většinou přes 50 % hlasů. Svého nejlepšího výsledku dosáhla v roce 2006, kdy získala téměř 58 %. Po celou dobu byl starostou obce lídr ODS Ivan Liška.

Situace se změnila v roce 2010, kdy došlo ke sporům v místním sdružení ODS v Horních Počernicích. Někteří důležití členové se rozhodli stranu opustit, mezi nimi také starosta Ivan Liška a Hana Moravcová, oba se stali lídry nových nezávislých hnutí.

V roce 2010 kandidovalo v Horních Počernicích celkem 8 politických stran a hnutí. Kromě tradičních stran (ODS, ČSSD, KSČM) mezi nimi byly i nově vzniklé strany (TOP 09, VV, Suverenita – blok J. Bobošíkové) a dále dvě nová hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE vedené Ivanem Liškou (s podporou STAN) a Šance pro Počernice vedené Hanou Moravcovou. Jediné hnutí Šance pro Počernice kandidovalo samostatně, a proto

muselo předložit petici s dostatečným počtem podpisů voličů pro registraci. Na jeho kandidátní listině byli někteří kandidáti strany KDU-ČSL, která v obci v roce 2010 nekandidovala samostatně. Důležitou roli sehráli v tomto období nezávislí kandidáti, jejichž počet oproti předešlému volebnímu období výrazně vzrostl. Hlavním důvodem byl odklon voličů od tradičních politických stran. Velkému počtu kandidujících politických subjektů odpovídala i bouřlivá předvolební kampaň, které se nevyhnuly ani různé slovní útoky na kandidující politická uskupení nebo jednotlivé kandidáty.

Také občané si uvědomovali důležitost svého rozhodnutí, proto se volební účast zvýšila v tomto roce téměř o 8 %. Vítězem voleb se stalo hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, které s nepatrným náskokem zvítězilo před hnutím Šance pro Počernice, obě hnutí však získala stejný počet mandátů. Naopak ve volbách úplně propadla ODS, která si oproti roku 2006 pohoršila téměř o 45 %. Hlavním důvodem tohoto neúspěchu byl zřejmě odchod bývalého starosty a lídra ODS Ivana Lišky. Řada voličů pak přešla od ODS za „svým“ starostou k jeho novému hnutí. Občané tak dali najevo, že po 20 letech vlády ODS v Horních Počernicích chtějí změnu.

Přestože se vítězem voleb stalo hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE a jeho lídr Ivan Liška získal dokonce nejvyšší počet hlasů, dokázala Hana Moravcová sestavit koalici tvořenou hnutím Šance pro Počernice, TOP 09, VV a ČSSD. Ivan Liška se svým hnutím skončil v opozici. Ukázalo se, že kromě volebního výsledku, hraje důležitou roli v povolebním jednání koaliční potenciál strany. Starostkou se tak stala Hana Moravcová.

S přechodem do opozice se však bývalý starosta Ivan Liška vyrovnával obtížně. K zajímavé situaci v obci došlo v roce 2012, kdy se opozice pokusila svrhnout starostku a vedení obce. Jako důvod uvedla, že koalice nemá většinu, protože jeden její zastupitel z ČSSD krátce před tím odstoupil z rady, a že se obec ocitla v politické krizi. Odpůrci vyčítali starostce hlavně to, že nastavila nová pravidla pro developery. Opozici tak v této kauze podporovala i řada místních podnikatelů.

Opoziční zastupitelé jmenovali novým starostou Ivana Lišku a zvolili také nové členy rady. Nastal stav, kdy se za starostu v obci považovali jak Ivan Liška, tak Hana Moravcová, která odmítla odstoupit ze své funkce. Tuto situaci řešilo i Ministerstvo vnitra, které dalo za pravdu Haně Moravcové. Ta prokázala svou politickou obratnost, nabídla místa v radě dřívější opoziční ODS, sestavila novou koalici tvořenou hnutím Šance pro

Počernice, TOP 09, VV a ODS a zůstala ve vedení obce. Bylo tedy otázkou, jak na to budou reagovat voliči v příštích volbách.

V roce 2014 kandidovalo v obci 7 politických stran a hnutí. Ke stranám, které kandidovaly samostatně, patřila ČSSD, TOP 09 a nově vzniklá strana DOMOV. K původním hnutím NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, které v tomto roce kandidovalo společně s ODS, a Šance pro Počernice, které kandidovalo samostatně a opět sbíralo podpisy pro registraci, přibyla dvě nová hnutí - Hnutí Občanů Počernic, které kandidovalo se stranou VIZE 2014 a Počernáci pro Počernice, které kandidovalo společně s KSČM. Volební kampaň byla klidnější než v minulém období, volební programy obsahovaly řadu shodných témat, důležitých pro obec. Z důvodu odlišení zahrnulo hnutí Šance pro Počernice do programu kromě plánů do budoucna také výčet splněných úkolů z minulého období. Také v tomto roce byl na kandidátních listinách velký počet nezávislých kandidátů, i když se jejich počet oproti roku 2010 mírně snížil. Voliči dali v komunálních volbách přednost opět nezávislým kandidátům, které považovali za „ty dobré“, kdežto tradiční strany považovali často za „ty špatné (zkorumpované)“.

Ve volbách zvítězilo s velkým náskokem před ostatními hnutí Šance pro Počernice, které získalo 44 % hlasů, a chyběl mu jediný mandát do získání většiny v zastupitelstvu. Překvapením pro některé voliče mohla být v těchto volbách společná kandidatura ODS a hnutí NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE, které vzniklo zejména z bývalých členů ODS, a jejich spolupráce tak popírala jejich počáteční rozkol. Toto spojení však nepomohlo ODS a hnutí NHP k získání lepšího volebního výsledku, který byl necelých 13 %. Vzhledem k dobrým zkušenostem z minulého volebního období uzavřelo hnutí Šance pro Počernice koaliční smlouvu se stranou TOP 09. Starostkou se opět stala Hana Moravcová. Zajímavostí byl velký počet žen zvolených do zastupitelstva (14 z 25).

Ukazuje se, že pro politické subjekty působící v komunální politice je velmi důležité personální složení. To bylo zřejmě i příčinou volebního úspěchu hnutí Šance pro Počernice, za které kandidovala řada známých osobností z obce, což bylo samozřejmě kritizováno konkurenčním nezávislým hnutím.

Zastupitelé v rozhovorech uvedli, že v životě obce hrají důležitou roli také různá občanská sdružení a spolky. Podílejí se zejména na společenských akcích, snaží se o zapojení handicapovaných občanů do běžného života, pořádají akce pro seniory, pomáhají občanům, kteří se ocitli v tíživé životní situaci. Jedním z důležitých spolků v obci je

rodinné centrum MUM, které pomáhá rodičům a jejich dětem. Významné postavení mají v obci sportovci, zejména TJ Sokol, kteří v současnosti důrazně podporují výstavbu nové sportovní haly. Nepřehlédnutelným sdružením v obci je Občanské sdružení Chvalská, které vyjadřuje zejména názory starousedlíků, někdy velmi hlasitě. Život v obci by mohli v budoucnu významně ovlivnit vlastníci velkých pozemků vhodných pro výstavbu, kteří často prosazují své zájmy na úkor ostatních občanů.

Z rozhovorů vedených se zastupiteli vyplynulo, že všichni hodnotí rozvoj obce za posledních 20 let jako velmi pozitivní. Obec se změnila z původně zemědělské oblasti na moderní předměstskou čtvrť, s převažující zástavbou rodinných domů, s dostatkem zeleně a s možnostmi kulturního vyžití. Ve funkčním období starosty Ivana Lišky hodnotí zastupitelé kladně především náročnou rekonstrukci Chvalského zámku, dále oceňují vybudování divadla a dokončení kanalizace v obci. Negativně hodnotí změnu územního plánu, která vedla k výstavbě průmyslového parku v blízkém okolí obce. Ve funkčním období starostky Hany Moravcové oceňují zejména její spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy, která umožnila získání řady dotací z evropských fondů. Došlo k rekonstrukci komunikací a chodníků v obci, k zateplení budov škol a školek. Velkým pozitivem je hospodaření obce s přebytkem. Někteří zastupitelé hodnotí negativně to, že se úplně zastavila výstavba obecních bytů, jiní si stěžují, že opozice nedostává tolik prostoru v místním Hornopočernickém zpravodaji.

Zastupitelé si stěžují na nezájem občanů o místní problémy, což se projevuje nižší účastí ve volbách a malou účastí občanů na jednání zastupitelstva. Tato účast se zvyšuje pouze při projednávání závažných problémů. Občané měli také možnost vyjádřit se k některým záležitostem podpisem petice, ani zde však nebyla účast příliš velká.

Zastupitelé také uvádějí, že v obci existuje řada dlouhodobých problémů. Patří mezi ně v první řadě silné dopravní zatížení hlavní komunikace Náchodská. Tento problém je způsoben hlavně dřívější výstavbou nadřazených komunikací v okolí Horních Počernic, zejména dvou dálnic. Dopravní situace by se mohla dále zhoršit výstavbou haly Amazon v průmyslovém parku, čemuž se snaží zastupitelé Horních Počernic zabránit. Dalším problémem, jehož řešení věnují zastupitelé velké množství energie, je výstavba tzv. „rozumné trasy“ Pražského okruhu, který by neměl vést přes obydlená území v Praze. Starostka Hana Moravcová se aktivně angažuje se starosty dalších městských částí, kterých se tato problematika dotýká. V obci je nevyhovující budova České pošty. Management

České pošty několikrát změnil rozhodnutí, takže situace je stále nejasná. Řešení všech těchto problémů však nezáleží pouze na městské části. Velký konflikt v obci vyvolala regenerace parků, a dále projekt výstavby nové sportovní haly. Od obou projektů muselo vedení obce po protestech občanů i některých zastupitelů dočasně ustoupit. Jejich řešení se zřejmě ani v budoucnu neobejde bez dalších sporů.

Na jednáních zastupitelstev se v poslední době vyostřují konflikty mezi koalicí a opozicí. Koaliční zastupitelé si stěžují, že opozice často kritizuje všechny jejich návrhy jen proto, aby „kritizovala“. Opozice si stěžuje, že nedostává dostatek prostoru k vyjádření svých názorů na stránkách místního Hornopočernického zpravodaje. Vyostřená situace může souviset s tím, že jeden zastupitel koaličního hnutí Šance pro Počernice ukončil spolupráci s tímto hnutím a vypověděl koaliční smlouvu. Koalice má tedy v současné době pouze potřebné minimum 13 hlasů v 25 členném zastupitelstvu.

V Horních Počernicích vládla v letech 1994 – 2010 strana ODS, která získala kromě roku 1998 vždy většinu v zastupitelstvu. Přesto i v těchto obdobích nabídla vždy několik míst v radě i dalším stranám, buď KDU-ČSL, ODA nebo US. V roce 2010 vznikla minimální vítězná ideově propojená koalice hnutí Šance pro Počernice, TOP 09, VV a ČSSD. V roce 2012 byla po pokusu o převrat vytvořena nová koalice mezi hnutím Šance pro Počernice, TOP 09, VV a ODS. Také tuto koalici lze označit za minimální vítěznou ideově propojenou, protože strany našly shodné body ve svých programech. Na této situaci je vidět, že na komunální úrovni řeší většina stran a hnutí shodné problémy. V roce 2014 vznikla minimální vítězná ideově propojená koalice mezi hnutím Šance pro Počernice a TOP 09. Koalice vznikaly vždy dohodou a odpovídaly výsledkům voleb.

V obci kandiduje vždy více politických subjektů, některé z nich jsou celonárodní politické strany. Počet kandidátů je vysoký, zvyšuje se počet nezávislých kandidátů a jejich hnutí. Každé volební uskupení vystupuje s vlastním volebním programem. Cílem voleb je získat kontrolu nad vedením obce. Z hlediska lokálních modelů demokracie lze zařadit Horní Počernice do skupiny obcí s pluralitním systémem a nekooperativním modelem sestavování kandidátních listin. Jedná se o model D - kompetitivní model, který se vyskytuje u větších obcí.

Na vývoji lokálního politického procesu v Horních Počernicích je možné sledovat, že práce místních zastupitelů je náročná, je ovlivňována řadou faktorů a je místními občany často nedocenená.

8. Použité zdroje

8.1 Tištěné dokumenty

ANTES, H. *Horní Počernice: Historický vývoj obcí na našem území*. Praha: MAROLI, 2002. ISBN 80-86453-14-6.

BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, S. a kol. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2003. ISBN 80-210-3211-1.

BUBENÍČEK, V. a kol. *Obce jako aktéři politického procesu: komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2005. Politologie (Grada). ISBN 80-213-1326-9.

ČMEJREK, J. *Lokální a regionální politické stranictví v ČR*. In: II. Kongres českých politologů. Praha, 5. 6. září 2003. Eds.: Dvořáková, V.; Heroutová, A. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003, ISBN 80-902176-3-X.

ČMEJREK, J. *Obce a regiony*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.

ČMEJREK, J. a kol. *Moderní společnost a problémy politiky*. 3. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2001. ISBN 80-213-0841-9.

ČMEJREK, J. a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vyd. Praha: Kernberg Publishing, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR*. 1. Vyd. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., LUHANOVÁ, M. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. 1. vyd. Praha: ČZU Praha, 2006. ISBN 80-213-1157-6.

ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.

HUDÁK, J., JÜPTNER, P., SVOBODA, J. *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2003. ISBN 80-730-8056-7.

ŘÍCHOVÁ, B. *Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-717-8628-4.

SISK, T. *Democracy at the local level: the International IDEA handbook on participation, representation, conflict management and governance*. In BUBENÍČEK, V., ČMEJREK, J., ČOPIK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5

8.2 Další tištěné zdroje

JÜPTNER, J. Komunální koalice a politické modely. In: *Politologická revue*. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004, 80 - 101. ISBN 1211-0353.

LEBEDA, T. Hrozí narušení stávající struktury českého stranického systému „zdola“? In II. kongres českých politologů. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003. p. 241 - 246.

OUTLÝ, J. Volby do zastupitelstev. In: *Politologická revue*. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003, 17 - 44. ISBN 1211-0353.

8.3 Elektronické dokumenty

8.3.1 Elektronické články

BUBENÍČEK, V., KUBÁLEK, M. Konfliktní linie v malých obcích. *Acta Politologica* [online]. 2010, 2.(3), 30 - 45 [cit. 2015-07-15]. ISSN 1803-8220. Dostupné z: www.acpo.cz

ČERNÝ, A. Amazon opět naráží. Počernice novou halu nechtějí, stavbu mohou zdržet. *iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/pocernicti-radni-jsou-proti-reklamacnimu-centru-amazonu-peh-/ekonomika.aspx?c=A160105_141850_ekonomika_rny

NAXERA, N. Povolební vyjednávání v roce 2006. *E-Polis.cz* [online]. 2006 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/povolebni-vyjednavani-v-roce-2006.html>

8.3.2 Webové stránky, příspěvky na webu

BLAHOVEC, M., KOČÍ, J. Amazon v Horních Počernicích. In: *E.Počernice.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.epocernice.cz/komunalni-politika/115-2014-07-03-20-13-05/1234-2015-11-26-21-03-52.html>

Církev československá husitská. *Církev československá husitská* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://www.cesh.cz/no.php?obec=222>

ČÁP, V. Otevřený dopis členům Rady městské části Praha 20. In: *ČSSD Horní Počernice* [online]. [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.cssdpocernice.cz/cssdpocernice/aktuality/otevreny-dopis-clenum-rady-mestske-casti-praha-20>

Členění Prahy. *PRAHA.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.praha.cz/mesto-praha/cleneni-prahy>

ČSÚ a územně analytické podklady: Městské části HMP 2009 - 2014. ČSÚ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

Dopis radních předsedovi vlády. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-19]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/12/9-dopis-radnich-predsedovi-vlady.pdf>

HÁJKOVÁ, J. Kdo za to může aneb odmítnutí 10 miliónů korun. In: *E.Počernice.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.epocernice.cz/komunalni-politika/45-aktualne/1149-2015-05-17-18-41-04.html>

HÁJKOVÁ, J. Oznámení všem občanským sdružením působícím v Horních Počernicích a jeho okolí! In: *E.Počernice.cz* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://epocernice.cz/komunalni-politika/45-aktualne/890-2014-07-21-18-37-05.html>

Hornopočernický zpravodaj 11/1990. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1990 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=287>

Hornopočernický zpravodaj 12/1990. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1990 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=288>

Hornopočernický zpravodaj 1/1991. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1991 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=266>

Hornopočernický zpravodaj 11/1994. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1994 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=240>

Hornopočernický zpravodaj 1/1995. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1995 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=221>

Hornopočernický zpravodaj 3/1998. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1998 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=189>

Hornopočernický zpravodaj 12/1998. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 1998 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=197>

Hornopočernický zpravodaj 12/2002. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2002 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=153>

Hornopočernický zpravodaj 1/2003. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2003 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=132>

Hornopočernický zpravodaj 11/2006. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2006 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=108>

Hornopočernický zpravodaj 12/2006. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2006 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=109>

Hornopočernický zpravodaj 5/2008. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2008 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=81>

Hornopočernický zpravodaj 10/2010. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2010 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=62>

Hornopočernický zpravodaj 11/2010. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2010 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=63>

Hornopočernický zpravodaj 12/2010. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2010 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=64>

Hornopočernický zpravodaj 2/2012. *Chvalský zámek* [online]. Praha, 2002 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: http://www.chvalskyzamek.cz/wp-content/uploads/zpravodaj_02_2012.pdf

Hornopočernický zpravodaj 3/2012. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2012 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=34>

Hornopočernický zpravodaj 9/2014. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=17>

Hornopočernický zpravodaj 10/2014. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=18>

Hornopočernický zpravodaj 11/2014. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=19>

Hornopočernický zpravodaj 5/2015. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=5>

Hornopočernický zpravodaj 10/2015. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=9>

Hornopočernický zpravodaj 11/2015. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=65>

Hornopočernický zpravodaj 12/2015. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=295>

Hornopočernický zpravodaj 1/2016. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=300>

Chvalský zámek: Historie. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04].
Dostupné z: <http://www.chvalskyzamek.cz/chvalsky-zamek/historie/>

Chvalský zámek: fotogalerie. *Městská část Praha 20* [online]. 2015 [cit. 2015-10-20].
Dostupné z: <http://www.chvalskyzamek.cz/fotogalerie/>

Informace o momentální situaci na radnici v Horních Počernicích. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: http://www.pocernice.cz/aktuality-z-uradu/2012/01/informace_o_momentalni_situaci_na_radnici_v_hornich_pocernicich/

Knihovna Horní Počernice. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04].
Dostupné z: <http://www.knihovnapocernice.cz/o-nas/>

Komise. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.pocernice.cz/samosprava/zastupitelstvo/zastupitele/>

Kongres ODS. *ODS* [online]. Praha, 2006 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z:
<http://www.ods.cz/kongresy/17>

Kulturní centrum Horní Počernice. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04]. Dostupné z: <http://www.divadlopocernice.cz/domecek/kulturni-centrum>

Kulturní centrum Horní Počernice: Historie. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04]. Dostupné z: <http://www.divadlopocernice.cz/domecek/kulturni-centrum/historie>

Kulturní centrum Horní Počernice: Kulturní středisko Domeček. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04]. Dostupné z:
<http://www.divadlopocernice.cz/domecek/kulturni-centrum/o-nas>

Mapa správních obvodů Prahy. In: *PRAHA.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-03].
Dostupné z: <http://www.praha.cz/mesto-praha/cleneni-prahy>

MUM - Rodinné centrum [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z:
<http://www.rcmum.cz/>

Možné trasy Pražského okruhu. In: *Rozumný okruh* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-15].
Dostupné z: <http://www.rozumnyokruh.cz/data/dokument/obrazek/mapa-okruhu.jpg>

Mýty a fakta o plánovaném centru Amazon. *EPočernice.cz* [online]. Praha [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://www.epocernice.cz/komunalni-politika/45-aktualne/1263-2016-01-14-15-56-17.html>

Návrh na zrušení části AZÚR hl.m. Prahy - vymezení SOKP. In: *Prezletice.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.prezletice.cz/dokumenty/zaloba.pdf>

NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE: Naši kandidáti. *NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE* [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.nezavislehp.cz/domains/nezavislehp.cz/index.php/ct-menu-item-5/ct-menu-item-7>

Obyvatelstvo Prahy podle městských částí 1991 - 2014. *ČSÚ* [online]. 2014 [cit. 2015-10-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xa/dalsi_casove_rady_obyvatelestvo

Odpověď předsedy vlády. *ePočernice.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-30]. Dostupné z:
http://www.epocernice.cz/images/stories/Obrazky/Pocernaci/Listopad2015/mcp20%20017350_2015.pdf

O městské části. *Městská část Praha 20* [online]. 2015 [cit. 2015-10-02]. Dostupné z:
<http://www.pocernice.cz/mestska-cast/o-mestske-casti/>

Organizační struktura. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/urad/organizacni-struktura/>

Petice za rozumný okruh. *Rozumný okruh* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-10-15].

Dostupné z:

http://www.rozumnyokruh.cz/data/dokument/soubor/petice_za_rozumny_okruh_prahy_final.pdf

POLYDOROVÁ, K. Dopis radní Polydorové místopředsedovi vlády ČR ze dne 15. 4. 2015. In: *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z:

<http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/11/sokp.pdf>

Pošta Horní Počernice. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-11-06].

Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/12/materi%C3%A1ly-%C4%8Cesk%C3%A1-po%C5%A1ta.pdf>

Pražský okruh. *Silniční okruh kolem Prahy* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-10-15].

Dostupné z: <http://www.okruhprahy.cz/>

Ranní příjezd do Horních Počernic. In: *Hnutí Občanů Počernic* [online]. [cit. 2016-01-31].

Dostupné z: <http://www.hophp.cz/>

Rozumný okruh [online]. Praha [cit. 2015-10-15]. Dostupné z:

<http://www.rozumnyokruh.cz/index.html?p=81&lang=cz>

Římskokatolická farnost u kostela sv. Ludmily Praha-Chvaly. *Římskokatolická farnost u kostela sv. Ludmily Praha-Chvaly* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:

<http://www.chvaly.farnost.cz/>

Smlouva o koaliční spolupráci. *Šance pro Počernice* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: http://www.sancepropocernice.cz/wp-content/uploads/2012/01/Koalicni-smlouva-Sance_TOP_2014-10-24_08-57-32-1.pdf

Souhrnné informace o 57 městských částech 2004 - 2014. *ČSÚ* [online]. [cit. 2015-10-04].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xa/dalsi_casove_rady_obyvatelstvo

Společně pro Počernice. *Šance pro Počernice* [online]. Praha, 2010 [cit. 2015-12-29].
Dostupné z: <http://www.sancepropocernice.cz/koalicioni-smlouva-spolecne-pro-pocernice-2010/>

Strategický plán rozvoje městské části Praha 20 pro období 2013-2020. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-04]. Dostupné z:
http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/11/cely_stra_plan_komplet.pdf

Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-12].
Dostupné z: <http://diakonie.umc.cz/strediska/skp-horni-pocernice/>

Tisková zpráva: Založení akčního pracovního uskupení STAROSTOVÉ PRO OKRUH. In: *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-15]. Dostupné z:
<http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/11/tremlovak-2015-10-14-14-52-05.pdf>

TJ Sokol Horní Počernice: Historie. *TJ Sokol Horní Počernice* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-07]. Dostupné z: <http://www.sohopo.estranky.cz/clanky/historie.html>

TZ-Návrh na zrušení části AZÚR hl. m. Prahy - vymezení SOKP. In: *Google.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-10-15]. Dostupné z:
http://www.drahan.chabry.cz/data/dokument/soubor/tz_podani_sokp.pdf

Vláda podpoří další investici Amazonu. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument167086.html>

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konané ve dnech 31. 5. - 1. 6. 1996: Obec: Praha-Hor. Počernice. *ČSÚ* [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/ps1996/u53112?xkraj=31&xokres=9&xobec=538213>

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. – 20. 6. 1998: Obec: Praha-Hor. Počernice. *ČSÚ* [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/ps1998/u53112?xkraj=31&xokres=9&xobec=538213>

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14. - 15. 6. 2002: Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps451?xjazyk=CZ&xkraj=1&xokres=1114&xobec=538213>

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28. - 29. 5. 2010: Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps451?xjazyk=CZ&xkraj=1&xokres=1114&xobec=538213>

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25. 10. - 26. 10. 2013: Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps451?xjazyk=CZ&xkraj=1&xokres=1114&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 10. - 11. 10. 2014: Jmenné seznamy. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=11&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 15. - 16. 10. 2010: Jmenné seznamy. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=11&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 20. - 21. 10. 2006: Jmenné seznamy. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=11&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 20. - 21. 10. 2006: Kandidáti dle politické příslušnosti. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=3&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 15. - 16. 10. 2010: Kandidáti dle politické příslušnosti. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=3&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 10. - 11. 10. 2014: Kandidáti dle politické příslušnosti. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=8&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 18. - 19. 11. 1994: Volební výsledky. Obec Praha - Hor. Počernice. ČSÚ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv1994/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 13. - 14. 11. 1998: Volební výsledky. Obec Praha - Hor. Počernice. ČSÚ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv1998/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 1. 11. - 2. 11. 2002: Volební výsledky. Obec Praha 20 - H. Počernice. ČSÚ [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z:
<http://www.volby.cz/pls/kv2002/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. - 21. 10. 2006: Volební výsledky. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213&xobecnaz=praha+20&xstat=0&xvyber=0>

Volby do zastupitelstev obcí 15. 10. - 16. 10. 2010: Volební výsledky. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213&xobecnaz=praha+20&xstat=0&xvyber=0>

Volby do zastupitelstev obcí 10. 10. - 11. 10. 2014y. Volební výsledky. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213&xstat=0&xvyber=0>

Volby do zastupitelstev obcí 20. - 21. 10. 2006: Zastupitelé dle politické příslušnosti. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=8&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 15.10. - 16. 10. 2010: Zastupitelé dle politické příslušnosti. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=8&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volby do zastupitelstev obcí 10.10. - 11. 10. 2014: Zastupitelé dle politické příslušnosti. Obec: Praha 20. ČSÚ [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2014/kv2211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=8&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=538213>

Volební program: ČSSD Horní Počernice. *ČSSD Horní Počernice* [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.cssdpocernice.cz/cssdpocernice/program>

Volební program: Hnutí Občanů Počernic - VIZE 2014. *Hnutí Občanů Počernic* [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.hophp.cz/index.php/program>

Volební program: Občanská demokratická strana s podporou nezávislých kandidátů Horních Počernic. *Šance pro Počernice* [online]. Praha [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.odspraha14.cz/ods-praha---horni-po-ernice---komunalni-a-senatni-volby---10.-a-11.--ijna-2014.html>

Volební program: Počerníáci pro Počernice společně s KSČM. *Počerníáci pro Počernice* [online]. Praha [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://pocernaci.cz/nasi-kandidati-2/>

Volební program: Šance pro Počernice. *Šance pro Počernice* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.sancepropocernice.cz/nas-program/>

Volební program: TOP 09 Horní Počernice. *TOP 09 Horní Počernice* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.top09pocernice.cz/volebni-program/>

Vyjádření k DÚR sportovní hala Jívanská. In: *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2016/01/vyj%C3%A1d%C5%99en%C3%AD-IPR-k-projektu-sportov%C3%AD-haly-zd-dne-13.2.2015.pdf>

Vyjádření RMČ ke stavbě haly Amazon. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2016/01/Vyjádření-RMČ-Amazon.pdf>

Vývoj osídlení. *Městská část Praha 20* [online]. 2015 [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/mestska-cast/historie-mc/historie/vyvoj-osidleni/>

Založení Diakonického střediska Divizna. *Církev československá husitská: Náboženská obec Praha 9 - Horní Počernice* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://husitepocernice.cz/component/content/?view=featured>

Zápis z jednání Rady městské části. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/samosprava/rada/zapisy-rady/>

Zápis z redakční rady Hornopočernického zpravodaje ze dne 26. 3. 2015. In: *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/10/rr-26-3-20151.pdf>

Zápis z redakční rady Hornopočernického zpravodaje ze dne 21. 1. 2016. In: *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/10/RR-z%C3%A1pis-21-1-2016_overenoKK.pdf

Zápis z redakční rady dne 26. 3. 2015. In: *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/10/rr-26-3-20151.pdf>

Zápis ze zasedání zastupitelstva. *Městská část Praha 20* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/samosprava/zastupitelstvo/zapisy-zastupitelstva/>

Zdravá městská část Horní Počernice. *Zdravá města, obce, regiony České republiky* [online]. 2015 [cit. 2016-01-15]. Dostupné z: http://www.zdravehornipocernice.cz/?page_id=81

Žádost o další posouzení. In: *Městská část Praha 20* [online]. 2015 [cit. 2016-01-21]. Dostupné z: <http://www.pocernice.cz/app/uploads/2015/12/5-zadost-o-dalsi-posouzeni.pdf>

8.4 Zákony

Zákon č. 128 /2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů*. 2000.

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů*. 2000.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí). In: *Sbírka zákonů*. 2001.

Zákon č. 491 /2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2001

8.5 Rozhovory se zastupiteli

Osobní rozhovor s respondentem č. 1 (Šance pro Počernice), Praha, 16. 3. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 2 (KSČM – BEZPP), Praha, 1. 5. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 3 (Hnutí Občanů Počernic – VIZE 2014 (Řád národa)), Praha, 14. 5. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 4 (TOP 09), Praha, 16. 6. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 5 (Šance pro Počernice), Praha, 24. 6. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 6 (Šance pro Počernice), Praha, 5. 8. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 7 (Šance pro Počernice, KDU-ČSL), Praha, 25. 8. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 8 (NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE), Praha, 14. 9. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 9 (Šance pro Počernice), Praha, 24. 9. 2015

Osobní rozhovor s respondentem č. 10 (ČSSD), Praha, 27. 9. 2015

9. Přílohy

9.1 Seznam zkratk

AZÚR	Aktualizace zásad územního rozvoje
BEZPP	Bez politické příslušnosti
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSL	Československá strana lidová
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická (Československá sociální demokracie)
ČSÚ	Český statistický úřad
DÚR	Dokumentace k územnímu řízení
EU	Evropská unie
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČS	Komunistická strana Československa
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MČ	Městská část
MÚ	Městský úřad
MD	Ministerstvo dopravy
MHD	Městská hromadná doprava
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MÚK	Mimoúrovňová křižovatka
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NHP	NEZÁVISLÉ HORNÍ POČERNICE
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NSS	Národně sociální strana
ODA	Občanská demokratická aliance
ODS	Občanská demokratická strana
OF	Občanské fórum
OPPK	Operační program Praha - Konkurenceschopnost
PpP	Počerňáci pro Počernice
RMČ	Rada městské části
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic

SDČR	Sdružení důchodců České republiky
SN	Sdružení nezávislých
SNK ED	Sdružení nezávislých Evropsí demokraté
SOKP	Silniční okruh kolem Prahy
SPR-RSČ	Sdružení pro republiku-Republikánská strana Československa
STAN	Starostové a nezávislí
ŠpP	Šance pro Počernice
TJ	Tělovýchovná jednota
US-DEU	Unie svobody-Demokratická unie
VV	Věci veřejné
ZO	Základní organizace

9.2 Soubor otázek pro rozhovor s politiky

1. Jak hodnotíte vývoj Horních Počernic za posledních 20 let a funkční období jednotlivých starostů po roce 1989?
2. Jaké by mělo být podle Vás ideální směřování Horních Počernic a jaká je skutečnost? Jaký by měl být vztah k investorům a Magistrátu hlavního města Prahy a jaká je skutečnost?
3. Jaké jsou podle Vás hlavní veřejné nebo politické problémy Horních Počernic a jak by se měly řešit?
4. Jak jste se dostal (a) ke komunální politice? Co můžete ovlivnit se ze své pozice? Kam byste se zařadil (a) na politické škále?
5. Jaké jsou podle Vás skupiny v obci, které mají vliv na místní dění a projevuje se to nějak na životě obce?
6. Jaké jsou důvody toho, že působí v Horních Počernicích právě 6 volebních stran? Jaké místní strany nebo hnutí podle Vás vznikly v poslední době a proč? Jak v rámci Vaší politické strany nebo hnutí vybíráte kandidáty na kandidátní listinu? Jak Vaše strana nebo hnutí pracuje v období mezi volbami?
7. Existuje podle Vás nějaký dlouhodobý konflikt, který ovlivňuje celkový život a řešení věcí v Horních Počernicích. Existují podle Vás trvalejší konflikty mezi určitými stranami nebo mezi určitými politiky? Které konflikty podle Vás převažují – jestli trvalé konfliktní linie nebo spíše situační konflikty? Jak probíhá podle Vašeho názoru sestavování koalic? Jak probíhá podle Vašeho názoru jednání zastupitelstva? Jak podle Vašeho názoru probíhá volba rady a starosty?
8. Dá se, podle Vašeho názoru, mluvit v Horních Počernicích o nějaké místní identitě, tj. že člověk může být hrdý na to, že je „Hornopočerničákem“?

9.3 Obrázky

Obrázek 7: Divadlo Horní Počernice

Zdroj: Autor práce, 2015

Obrázek 8: Úřad Městské části Praha 20

Zdroj: Autor práce, 2015

Obrázek 9: Kulturní centrum Domeček

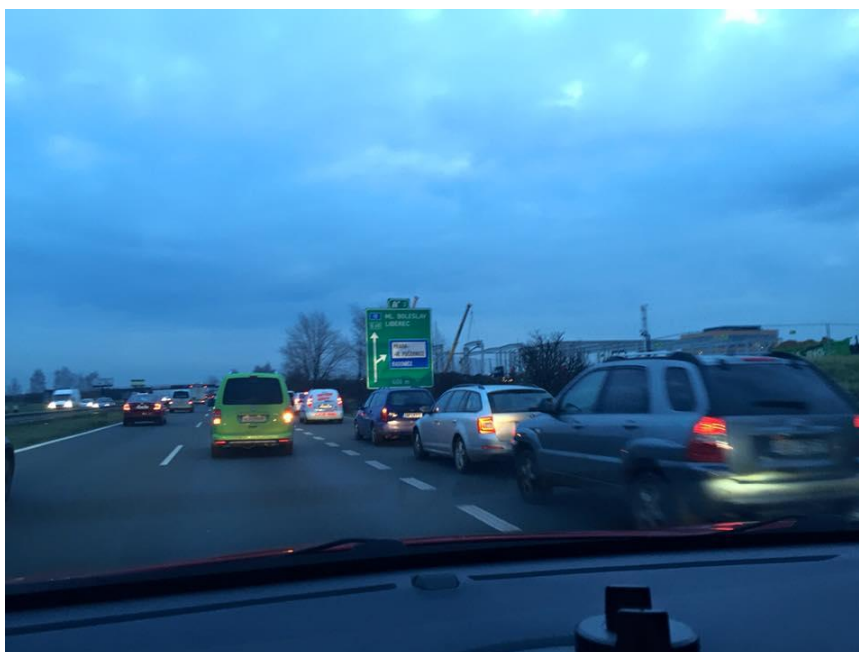
Zdroj: Autor práce, 2015

Obrázek 10: Rodinné centrum MUM

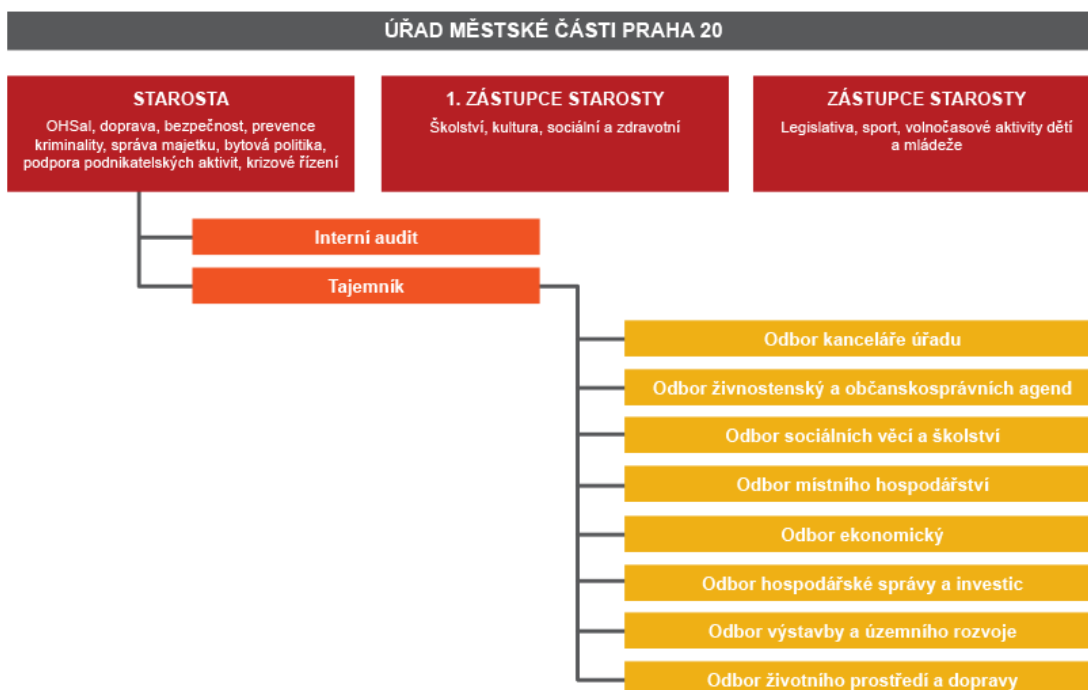
Zdroj: Autor práce, 2015

Obrázek 11: Ranní příjezd do Horních Počernic

Zdroj: Hnutí Občanů Počernic

Obrázek 12: Organizační struktura Úřadu MČ Praha 20

Zdroj: MČ Praha 20